MAR - 5 1956
MAR 12 1956

The Latvian Newspaper for Canada and U.S.A.

Published twice weekly by the Daugavas Vanagi. — Editorial and Business Offices: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Telephone. EM 8-0792. Cable address: Latamerika. Editor in U.S.A. — A. Zvēriņš, 90-16 Park Lane S, Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667.

AUTHORIZED AS SECOND CLASS MAIL POST OFFICE DEPARTMENT, OTTAWA

SATURDAY, MARCH 3, 1956

LATVIJA
AMERIKA

18./451. n-rs — SESTDIEN, 1956. GADA 3. MARTĀ — 6. GADS

Latviešu laikraksts Amerikā

Iznāk divas reizes nedēļā — trešdienās un sestdienās. Izdevējs — apgāds Daugavas Vanagi. Redaktori: I. Vīksna, J. Vītols, A. Gailīte. Redakcija un kantoris: 123 Huron St., Toronto, Ontario, Canada. Tel. — EM 8-0792. Telegrammu adrese — Latamerika. ASV redakcija — Arnolds Zvēriņš, 90-16 Park Lane S. Woodhaven 21, N.Y., U.S.A. Tel. VI 6-7667. Abonēšanas maksa ASV un Kanadā: par 1 mēn. $1.50; par 3 mēn. $4.50; par 6 mēn. $8.50; par 1 gadu $16.00. Sludinājumu maksa: sludinājumu daļā $1.40; tekstā $2.80 par 1 collas telpu vienā slejā.

Maskava plāno apbrunot arī Tālos Austrumus

KANADAS LATVIEŠU VIEDOKLI APSPRIEDĪS BPLA VALDE

Nākošais ALAs kongress Indiānāpolē. — Kultūras fondam ienāk vairāk ziedojumu kā agrākos gados

ALA's centrālā valde sanāca uz sēdi Filadelfijā 25. februārī. Apspriežot jautājumu par nākošo Amerikas latviešu apvienības kongresu, pieņēma Indiānāpoles latviešu organizāciju padomes aicinājumu un nolēma sasaukt kongresu 4., 5. un 6. maijā Indiānāpolē, Indiānā.

Garākas debates izcēlās apspriežot Brīvās pasaules latviešu apvienības jautājumu. Kanadas LNAK valde piesūtījusi rakstu, kurā ziņo, ka tā izdarīs nobalsošanu LNAK padomes locekļu starpā tad, ja BPLA pagaidu statūtos izdarīs sekojošus grozījumus: 1) balsstiesīgo locekļu skaits jāpalielina uz 11 (tagad paredzēti 4) un 2) dodama tiesība izraudzīt valdes locekļus no to latviešu vidus, kuri dzīvo tanī zemē, kurā atrodas BPLA mājoklis. Šiem grozījumiem būtu jādabū ASV, Eiropas un Austrālijas latviešu centrālo organizāciju piekrišana, kas būtu saistīts ar BPLA darbības atlikšanu uz ilgāku laiku. ALA's valde tādēļ atzina, ka BPLA darbība jāuzsāk pēc iespējas drīz, bet Kanadas ierosinājumu varētu izlemt BPLA valde pie galīgo statūtu izstrādāšanas. Šādu atzinumu piesūtīs visām latviešu centrālajām organizācijām un aicinās LNAK izraudzīt valdes locekļus Apvienībai saskaņā ar līdz šim pieņemtiem pagaidu statūtiem.

Pēc šiem statūtiem ALA izrauga BPLA priekšsēdi, priekšsēža vietnieku un trīs valdes locekļus, no kuriem viens nāk no Dienvidamerikas. Par priekšsēdi jau iepriekšējā sēdē ievēlēja prof. P. Lejiņu, Par priekšsēža vietnieku valde ievēlēja E. Freivaldu, bet viņš atteicās, kādēļ pagaidām šis postenis paliek brīvs. Par valdes locekļiem ievēlēja P. Egliti un A. Bērziņu.

Kultūras biroja vadītājs E. Freivalds ziņoja, ka ziedojumi Kultūras fondam ienāk labāk nekā iepriekšējos gados. Atsevišķām personām izsūtītas 8.000 aploksnītes un organizācijām 180 listes. Mēneša laikā saņemtas apm. 800 aploksnes ar 3.300 dol. Kopā ar iepriekšējā gada atlikumu Kultūras fondā tagad ir 4.400 dol. Daudzas aploksnes atnākušas atpakaļ, jo tautieši nav paziņojuši ALA'i adreses maiņu.

Kultūras birojs atgādina izdevējiem un autoriem iesūtīt birojam divus eksemplārus no katras jauniznākušās grāmatas, jo tas vajadzīgs vērtēšanas komisijai, piešķirot Kultūras fonda godalgas.

Kultūras biroja jaunatnes sekcijas locekļi: I. Karule, A. Gaigulis, ALJA's priekšsēdis K. Sventeckis, skautu vadītājs B. Šmits un mazpulku darbinieks Ad. Eglītis. ALA's valde ar gandarījumu uzņēma paziņojumu, ka dziesmu svētkus rīkos Ņujorkā 1958. g.

Kasieris G. Meierovics ziņoja, ka biedru naudas un ziedojumi ALA'i šogad ienāk vairāk, kas liek cerēt, ka budžets izpildīsies labāk kā iepriekšējā gadā.

Tā kā bēgļu iecelošanas akcija ASV tuvojas beigām, tad ALA aicina pieteikties tos latviešus Eiropā, kuri vēlētos iecelot pēc šīs programmas un kuriem nav galvotāju, jo galvojumus iespējams sagādāt.

Prof. P. Lejiņš ziņoja, ka viņš piedalījies 18. februārī apspriedē, kurā nolemts dibināt Vidus- un Austrumeiropas izcelsmes amerikāņu organizāciju. ALA's valde pievienojās šim projektam, bet izteica vēlēšanos, lai minētās organizācijas valdes locekļu skaitu palielinātu no 7 uz 9, lai katrai tautībai būtu viens pārstāvis, vai arī samazinātu valdes locekļu skaitu uz 3-5, kas dotu iespēju labāk sadalīt tautību pārstāvību.

Gu sacensībai iesūtīti 13 darbi un nodoti komisijai. Izsludinātā jaunatnes rakstu sacensība noslēgusies. Žūrijas komisijā izraudzīti Kultūras biroja jaunatnes sekcijas

AR ŽĪDU KUĢI UZ SAUDI ARABIJU

Astoņpadsmit amerikāņu tanki, kas Sav. Valstīs sacēla plašas pārrunas, pirms uzsāka ceļu uz Saudi Arabiju, ceļo žīdu kuģī.

Nujorkā. Runājot par likteņa ironiju, nevar paiet garām Sav. Valstu preču kuģim Džemam Manro, kas pašreiz atrodas ceļā uz Saudi Arabiju ar pēdējai sūtāmiem amerikāņu tankiem. Kā tagad noskaidrojies, kuģa īpašnieks ir žīds, kas saviem draugiem, ja vien viņam tādi vēl ir, sācis žēloties, ka kuģa krava un tās gala mērķis radījis viņam nepatīkamu situāciju.

Kuģa īpašnieks, Sav. Valstu pavalstnieks Jākobs Mičels Ņujorkā žurnālistiem izteicies, ka viņam pienākušas ziņas, ka kuģis žīdu piederības dēļ netikšot ielaists Džēdā, Saudi Arabijas ostā, bet būšot spiests mainīt kursu uz Ēģiptes Port Saidu, no kurienes tanki uz Saudi Arabiju tikšot pārsūtīti pa zemes ceļu. Ja šī ziņa izrādītos patiesa, Saka Mičels, viņš esot devis kuģa kapteinim rīkojumu uz Port Saidu nebraukt, bet atgriezties Sav. Valstīs ar visiem tankiem — vai tos vienkārši iegāzt okeanā. Džēms Manro pašreiz atrodas Hallenik kuģu sabiedrības rīcībā un tikmēr, kamēr kuģis iet uz iepriekš paredzēto gala punktu, t. i. Džēdas ostu, kuģa īpašniekam par to nav nekāda teikšana.

SARDZĒ PIE VENTAS

AGRAIS PAVASARIS MŪSU DZIMTENĒ 1919. GADĀ NĀCA AR PALIEM UN UZVARĀM, KAD PULKVEDIS O. KALPAKS AR SAVIEM VĪRIEM DEVĀS CĪŅĀ PAR NEATKARĪGU LATVIJAS VALSTI. MODRI SARDZĒ PIE VENTAS STĀVĒJA LATVIEŠU KARAVĪRS

INDIJAI RADUSIES VAJADZĪBA PIRKT IEROČUS

AR RIETUMIEM NĒRU NEGRIB IELAISTIES

Ieroču un kara materiālu piegāde Ēģiptes valdībai Padomju Savienības tirdzniecības garu vēl nebūt nav apmierinājusi. Maskavas plānos paredzēts apbrunot ne tikai Vidējos, bet arī Tālos Austrumus.

Palestīnas karam plēnojot un uzliesmojot, Padomju Savienībai radās izdevība pārliecināt Ēģipti par jaunu ieroču nepieciešamību savas brīvības nosargāšanai. Tagad to pašu Padomju Savienība gribētu panākt Āzijā, izmantojot Indijas un Pakistanas nesaskaņas, lai pierunātu Indijas ministru prezidentu Nēru iegādāties jaunus ieročus Maskavas tirgū. Indijas pārskološanu komūnisti iesāka jau pagājušā gada beigās, kad ar seviški izmeklētu padomju propagandu Tālos Austrumus apbraukāja Pad, Savienības varas vīri Bulgāņins un Hruščevs. Šodien ieroču nepieciešamība arī pašiem indiešiem liekas lielāka nekā līdz šim, un, proti Indija apvaino Pakistanu uzbrukumā indiešu karavīriem kādā tuksneša oazē. Uzbrukuma rezultātā Indijas valdība ir atzinusi, ka, lai izveidotu Indijas armiju vienlīdz spēcīgu ar Pakistanas bruņotiem spēkiem, Indijai nepieciešami jauni ieroči. Pakistana, kā zināms, saņem plaša apmēra palīdzību no Sav. Valstīm, bet Pakistana ietelp Dienvidaustrumāzijas aizsardzības organizācijā un pieder pie Bagdades pakta valstīm.

Indijas ministru prezidents Nēru jau ir paguvis deklarēt, ka ieroču iepirkšana komūnistu valstīs nemaz nebūtu zemē metama ideja, protams, tikai tad, ja darījums tiktu ieturēts stingrās tirdzniecības robežās. Ar Sav. Valstīm Nēru negrib ielaisties, jo amerikāņi nekad neškiras no saviem ieročiem bez tālākām saistībām. Un ar Rietumiem saistīties Indijas ministru prezidentam nav ne mazākās vēlēšanās.

Sav. Valstis ar savu politiku Vidējos austrumos jau ir paguvušas nonākt nepatīkamā strupceļā. Līdzīgu situāciju var sagaidīt izveidojamies arī Āzijā. Atturot tālākus ieroču un kara materiālu sūtījumus uz Pakistanu, Sav. Valstis var zaudēt vienu no saviem uzticīgākiem sabiedrotiem. Ieroču sūtījumus turpinot, Sav. Valstis riskē iespēlēt Indiju tieši Padomju Savienības rokās. Vienādi vai otrādi Sav. Valstīm jāpaliek zaudētājos.

EIZENHAUERS SAKA ‚JĀ'

SAV. VALSTU PREZIDENTS EIZENHAUERS PAZIŅOJA, KA KANDIDĒS ŠĪGADA PREZIDENTA VĒLĒŠANĀS

Vašingtonā. — Šī gada 29. februārī Vašingtonā, D.C., Sav. Valstu prezidents ģen. Eizenhauers savā radiorunā oficiāli ziņoja, ka kandidēs šī gada ASV prezidenta vēlēšanās, lai ievēlēšanas gadījumā pārstāvētu Savienotās Valstis vēl 4 gadus. Paziņodams savu izšķiršanos, prezidents tai pašā laikā loti atzinīgi izteicās par vice-prezidentu Niksonu, slavēdams viņa spējas un lojālitāti. Bet ne ar vienu zilbi Eizenhauers nelika saprast, ka arī šī gada vēlēšanās viņš būtu nodomājis aicināt Niksonu viceprezidenta amatām. Prezidents Eizenhauers paskaidroja, ka runa par viceprezidenta amata kandidātu var būt tikai pēc republikāņu partijas sanāksmes Sanfranciskā šī gada augustā.

Republikāņu partijai Eizenhauera izšķiršanās, vismaz teorētiski nozīmē puslīdz drošu uzvaru vēlēšanās. Kā zināms, pirms Eizenhauers, kā republikāņu kandidāts, nāca prezidenta amatā 1952. gadā, Baltais nams divdesmit garus gadus atradās demokratu rokās.

Lai gan demokratiem nav Eizenhauera kalibra kandidātu prezidenta amatam, demokrati cīņu vēl neatzīst par zaudētu. Agrākais prezidents Trūmens deklarēja, ka demokrati var sakaut jebkuru republikāni. Pieminot Trūmeņa vārdu, interesanti atzīmēt, ka politiskie lietpratēji viņam cīņā ar Eizenhaueru pareģo lielākus panākumus nekā Stīvensonam, kuru Eizenhauers pieveica jau 1952. gadā.

RIETUMVĀCIJA RĪKOSIES KĀ NEATKARĪGA VALSTS

Pēc 5. maija vācieši vairs neuzturēs sabiedroto armijas

Rietumvācija, kas kanclera Ādenauera vadībā kopš Otrā pasaules kara beigām paklausīgi sekoja Rietumu sabiedroto politikai, pēkšņi sāk domāt pati savas domas. Ādenauera koalicijā sāk izveidoties īstas revolūcijas saknes, un sociālisti, Ādenauera koalicijas opozicionāri, 1957. gadā jau paredz lielas pārmaiņas Rietumvācijas valdībā.

Kāda brīvo demokratu grupa, pietiekami liela, lai iegūtu virsroku lielākajā Rietumvācijas apgabalā, atšķēlās no Ādenauera koalicijas un pārgāja pie sociālistiem, līdz ar to lielā mērā stiprinot pēdējo pozicijas. Nevar teikt, ka Rietumvācijas sociālisti būtu komūnistiski noskaņoti. Bet tie pretojas Rietumvācijas apbruņošanas plāniem. Nebūtu nekāds brīnums, ja 1957. gada vēlēšanās sociālisti nokļūtu Rietumvācijas politikas vadībā. Rietumu sabiedrotiem tas nozīmētu nepatīkamu triecienu, jo sociālistu uzvaras gadījumā Rietumvācija attālinātos no līdzšinējās politikas un darītu visu iespējamo, lai panāktu sarunas Bonnas un Maskavas starpā. Padomju Savienības sūtnis Bonnā uz to tikai gaidīt gaida.

Bet arī Ādenaueram paliekot amatā, attieksmes Rietumu sabiedroto un Rietumvācijas starpā vairs nav agrākās. Rietumvācija nesamierinās ar to, ka tā tiek tikai ieskatīta par neatkarīgu valsti, tā arī grib rīkoties kā neatkarīga valsts. Šai sakarā Rietumvācijas valdība ir paziņojusi, ka pēc šī gada 5. maija tā vairs neuzturēs sabiedroto armijas, kas atrodas Rietumvācijas territorijā pēdējās aizsardzībai. Pat visus savas armijas apbruņošanas izdevumus Rietumvācija vairs negrib segt. Visvairāk šāda vāciešu nostāja satriec Angliju, kas bija cerējusi, ka angļu karaspēka uzturēšanai Rietumvācijā pēdējā segs izdevumus 140 milj. dolaru apmērā. Sekojot Rietumvācijas valdības paziņojumam, Bonnas finanču ministra sagaidīšana Londonā izvērtās loti vēsa un oficiāla. **Anglijas valdība Rietumvācijas finanču ministram paziņoja, ka Rietumvācijai noteikti jāmaksā par angļu karaspēka uzturēšanu... Rietumvācijas finanču ministrs izteica gatavību uzsākt šai jautājumā sarunas ar Anglijas valdības pārstāvjiem. Bet tas nebūt nenozīmē piekāpšanos.**

Anglijas vēlēšanās redzēt Rietumvācijas valdību uzturam angļu karaspēku nav bez sava iemesla. Anglija ir nabaga, un katrs penss, ko tā var ietaupīt, palīdz valsts saimniecības stiprināšanai. Pirms Pirmā pasaules kara, t. i. pirms apmēram 40 gadiem, Anglija bija lielākā pasaules imperija; Anglijas territorijā saule nekad nenorietēja. Anglija bija visas pasaules kreditors un visas pasaules parādus saskaitot, pasaule katram anglim bija parādā apmēram 500 dolaru. Tagad stāvoklis ir krasi mainījies: katrs anglis ir pasaulei parādā vismaz 500 dolarus. Pati Anglijas valsts ir saskaldījusies un sadalījusies.

NACIONĀLISTI TURPINĀS CĪŅU

FRANCIJAI JAUNS BRUŅOTO SPĒKU STĀBA PRIEKŠNIEKS

Francijam palielinot savu armiju Ziemeļafrikā, Alžīras nacionālisti piedraud iepirkt ieročus komūnistu bloka valstīs.

Parīzē. — Nacionālistu nemieri Alžīrā sāk izvērsties tādos apmēros, ka Francijas ministru prezidenta Mollē valdība nedēļas vidū bija spiesta pieprasīt parlamenta rezolūciju ārkārtēju soļu speršanai Ziemeļafrikā. Alžīras nacionālisti, kas cīņu pret frančiem tagad ieskata par dzīvības un nāves jautājumu, piedraud Francijas valdībai, ka gadījumā, ja franči palielinās karaspēku Alžīrā, viņi būs spiesti iepirkt ieročus un kara materiālus komūnistu bloka valstīs.

Alžīras ministram Lakostam Francijas valdība paredzējusi speciālas tiesības militāros, saimnieciskos un administrātīvos jautājumos, lai pēdējais varētu sekmīgāk cīnīties ar nacionālistu pieaugošo pretestību.

Otrs jautnums Francijas politikā ir tās bruņoto spēku stāba priekšnieka ģen. Gijoma atcelšana. Ģen. Gijoma vietā nāks ģen. Elī, kas, Indoķīnas karam izbeidzoties, vadīja frančiem traģiskā Dienbienpū ielenkuma izmeklēšanu. Bruņoto spēku stāba priekšnieka amatā ģen. Elī atradās jau 1953. g., kad viņu nomainīja ģen. Gijoms. Toreiz ģen. Elī tika nosūtīts uz Indoķīnu kā ģenerālgubernātors un franču Indoķīnas armijas komandieris vienā personā.

Visi ģen. Gijoma atcelšanas iemesli netiek izpausti. Zināms, ir tikai tik daudz, ka agrākais stāba priekšnieks kritizējis valdības piekāpību Alžīrā.

Chruščevs izvirza savus cilvēkus

Maskavā. — Viena no vistraujāk augošām zvaigznēm pie komūnisma hierarchijas debesīm pašreiz ir kāda sieviete — Jekaterina Furtseva, komūnistu partijas Maskavas apgabala pirmā sekretāre. Salauzdama līdzšinējo vīriešu monopolu, Furtseva tagad ir amatā, kurā kādreiz bija pats Chruščevs. Nesenā komūnistu partijas kongresa laikā, pozējot fotogrāfiem, Furtseva sēdēja pie Chruščeva labās rokas. Vēl publiskāk Chruščevs savu labvēlību Furtsevai izrādīja pagājušā gada 1. maija parādes laikā. Ieraudzījis partijas Maskavas apgabala sekretāri laužu pūlī zem valdības tribīnēm, Chruščevs to pasauca augšā pie sevis, līdz ar to radot Padomju Savienības komūnistu aprindās neparastu ainu — viena sieviete tagad slavenā valdības kollektīva vidū.

LIBERĀĻI APDRAUD ĀDENAUERU

Speciālziņojums LA no Rietumvācijas

Kad 1953. g. rudenī Rietumvācijas kanclera Ādenauera partija kristīgie demokrati — CDU) Bonnas parlamentā iegāja ar absolūtu vairākumu un radīja valdībai spēcīgu koaliciju ar liberāļiem (FDP), vācu partiju (DP) un bēgļiem (BHE), tikai retais bundesrepublikā uzdrošinājās pareģot, ka šī koalicija pēc turpat 3 gadu kopīga darba būs pietuvojusies bīstami tuvu sairumam.

Pirmie no 1953. g. radītās koalicijas valdības Bonnā aizgāja bēgļi. Viņi nebija apmierināti ar Ādenauera valdības lēno gaitu sociālo jautājumu kārtošanā. Daļa bēgļu partijas deputātu tomēr solidarizējās ar kanclera politiku un pārgāja pie CDU. Pārgājējos bija arī abi BHE savā laikā valdībai dotie ministri — bēgļu ministrs Oberlenders un sevišķu uzdevumu resora vadītājs Krafts. Šāda bēgļu vēlētō deputātu rīcība vēl vairāk traucēja CDU un BHE sadarbību. Politiskās aizkulisēs runāja par „govju tirgu."

Kad kanclers redzēja, cik parlamentārā iekārtā bīstamas var kļūt mazās partijas un politisko partiju savairošanās, CDU izstrādāja jaunu vēlēšanu likumu, lai jūtami ierobežotu sīko partiju iekļūšanu parlamentā.

Šāds projekts radīja milzīgu sašutumu liberāļos. Šīs partijas līderis Dr. Dēlers skarbi uzbruka kancleram, pārmetot Rietumvācijas valdības šefam vienvaldnieka tieksmes. Kristīgo demokratu un liberāļu starpā notika daudzas karstas debates. To rezultātā radās kompromiss: CDU izstrādātais jaunais vēlēšanu likums spēkā būs tikai ar 1961. gadu.

Liberāļi kompromisu gan pieņēma, bet tanī pašā laikā sāka nodrošināt savas partijas spārnus. Tiešā ceļā Ādenauers nebija sasniedzams, jo Bonnā arī bez koalicijas partijām CDU bija vairākums. Pānākumu Ādenauera pirmā kabineta tieslietu ministrs Dēlers varēja iegūt tikai caur Rietumvācijas atsevišķo valstiņu parlamentiem.

Ādenauera – Dēlera sadursmes pirmais upuris bija Ziemeļreinas-Vestfāles ministru prezidents. Liberāļi uzteica sadarbību ar CDU ministru prezidentu un savus pakalpojumus piedāvāja sociāldemokratiem. Tā Rietumvācijas sociālisti ar citu partiju palīdzību pēdējos gados tikuši vairākās vācu valstīs pie varas. Lai atceramies tikai Bavāriju. Šādas lietas iespējamas arī Lejassaksijā, Virtembergā-Bādenē un Šlēzvigholšteinā, jo šajos apgabalos sociāldemokrati un liberāļi sava vairākuma dēļ no valdības var izspiest kristīgos demokratus.

(Nobeigums 8. lpp.)

LLOIDS DOSIES UZ INDIJU

Anglijas ārlietu ministrs Lloids un Indijas ministru prezidents Nēru pārspriedīs Indoķīnas problēmas.

Londonā. — Anglijas ārlietu ministrs Lloids pirms izlidošanas no Londonas žurnālistiem izteicās, ka 16 dienu ilgā ceļojumā paredzējis apmeklēt Ēģipti, Izraēlu, Indiju un Pakistanu. Indijā Anglijas ārlietu ministram paredzēta sastapšanās ar ministru prezidentu Nēru, lai pārrunātu dažādas Indoķīnas problēmas, to starpā miera nostabilizēšanu. Pakistanas galvaspilsētā Karači Anglijas ārlietu ministrs sastapsies ar Dienvidaustrumāzijas aizsardzības organizācijas pārstāvjiem, lai apspriestu minētās organizācijas darbību un pienākumus nākotnē.

Sarunās ar žurnālistiem Londonas lidostā ārlietu ministrs Lloids vairākkārt uzsvēra, ka viņa brauciens uz Tālajiem Austrumiem nav ieskatāms par Chruščeva un Bulgāņina propagandas vizītes „mērkaķošanu". Kā zināms, padomju varas vīri, kas aprīļa mēnesī paredzējuši apmeklēt Angliju, Āzijā viesodamies, daudzkārtīgi apvainoja un apmeloja Rietumu lielvalstis. „Mana ceļojuma mērķis nav ar viņiem sacensties," sacīja ministrs Lloids, „bet gan sastapties ar Vidējo Austrumu un Āzijas valstu valdību pārstāvjiem, lai pārrunātu aktuālās problēmas un lai pasvītrotu Anglijas draudzīgo interesi kā vienā, tā arī otrā vietā.

LATVIJA

Draugi grib mūs asimilēt,
Ienaidnieki grib mūs iznīcināt,
Bet mēs gribam palikt latvieši.
Archibīskaps T. GRINBERGS

AR VAIROGU VAI UZ TĀ

KALPAKIEŠU SVĒTKOS

A. VILKS

Dieva roka mūsu tautu nolikusi vietā, kur šķērsojas lielceļi un saskaras pretējās intereses. Tādēļ miers un drošība nav bijuši mūsu sabiedrotie ilgākam laikam. Tas mūs rosinājis būt allaž nomodā, rūdīt savus spēkus katrai varbūtībai. Un mūsu tauta skarbajās likteņdienās nekad nav pazaudējusi gala mērķi — katrā tumsā tā saskatījusi mirdzam kādu uguni, likusi vietā un lietā savus spēkus, lai turētos kopā un nepazustu. Nemitīgās cīņas rūdījušas pauadzes, un tas bijis par svētību mūsu raksturam un dzīvotspējai . . .

Vai pirms trīsdesmit astoņiem gadiem šis mirdzums nebija dziļā tumsā? No visām debess pusēm uzmācās ienaidnieki, lai noslāpētu tautas centienus un ceļos nospiestu pamodušos Lāčplēsi.

Toreiz maza grupiņa drosmīgu vīru, karsti iecerot brīvību, tvēra ieročus, lai uzsāktu cīņu ar iebrucējiem. Ja šiem drošsirdīlem bija sava māka, tad tā bija mantojums no iepriekšējā laikmeta, kad strēlnieki izcīnīja ašņainas kaujas. Šī pieredze izrādījās neatsverama.

Drosmē kaisdami un nāvi nicinādami, kalpakieši uzsāka cīņas par neatkarīgu un patstāvīgu valsti, Ja sākumā vēl bija šaubīgie, kas bažīgi noraudzījās notikumos, tad ar katru panākumu kaujas laukos tie kļuva ticībā lielāki un paļāvīgāki tam, ka tautas lietai ir dziļi pamati, uz kuriem stingri stāv drošsirdīgie cīnītāji.

Latvijas patstāvības laikā Armijas stāba bataljons saņēma dāvinātu karogu, kurā bija zīmīgs ieraksts — Ar vairogu vai uz tā! Stiprās ticības vairogs bija tas, kas kalpakiešus vienoja cīņai. Ja šīs ticības nebūtu, tad toreiz mēs nebūtu varējuši īstenot tautas iecerēto brīvību un izcīnīt neatkarīgu Latviju.

Leģendas apvijušas latviešu kapavīru cīņas par valsts neatkarību, kas mirdzēs cauri paaudžu paaudzēm. Ja latviešu strēlniekus varam dēvēt par Latvijas saucējiem, tad kalpakieši, kuru pulkā arī daudz rūdītu strēlnieku, pelna Latvijas atbrīvotāju vārdu. Vēsture iemūžinājusi kā strēlnieku, tā kalpakiešu un leģionāru cīņas un viņu nestos uļuru. Bet tagad mūsu karavīru veikums ir sadragāts — brīvība iznīcināta. Taču Dieva rikste stāv pacelta pāri ienaidniekam, kas nopulgo cilvēka un tautas cēlākos centienus un neapspīdamās tiesības.

Atrauti dzimtenei, mēs bieži meklējam spēkus ticībai, ka reiz arī mums paskirsies ceļš uz istajām mājām. Kur rast šos spēka avotus, kā stiprināt sevi? — Tā ir varoņdarblem rakstīta Latvijas atbrīvošanas vēsture, kurā nezūdīgs mirdz latviešu karavīra ticības vairogs. Laikmets, kam nav vairs mieriga plūduma, bet nejaušu viesuļu raksturs, nevarēs šo vairogu saskaldīt, ja vien paši centīsimies to spodrināt un turēt gatavu, lai ietu cīņā par savas valsts un brīvības atjaunošanu.

Mums svešumā aug jaunās paaudzes, un tāpēc jārūpējas, lai tām nebūtu svešs un nezināms kalpakiešu laiks, kas toreiz visas tautas likteni ievirzīja brīvībā un patstāvībā. Mūsu janatnei, kaut šķirtai no tēvzemes, jāaug un jāveidojas garā un ticībā, kāda pirms trīsdesmit astoņiem gadiem bija vāji bruņotajiem kalpakiešiem. Viņu izkarotās neatkarīgās Latvijas atgūšana ir mūsu kopīgais mērķis svešuma ceļos. Līdzi šiem vīriem lai kaļam ticību tai dienai, kas neatkāpīgi prasīs Ventas ērģļu jaunās audzes tēvzemes mīlestības parādīšanu darbos. Mūsu ceļš atpakaļ uz dzimteni var paskirties vienīgi ieroču un pašaizliedzīgi ziedoto dzīvību aizsegū, kad pirmās rindas būs jāveido mūsu jaunajai audzei.

TORONTO AUSTRUMU EV.-LUT. DRAUDZES PIRMĀ PILNSAPULCE

Toronto Austrumu ev.-lut. draudzes pilnsapulcē svētdien, 26. februārī, par pastāvīgu draudzes mācītāju ievēlēja A. Briedi, pieņēma draudzes satversmi un ievēlēja pilntiesīgu draudzes padomi.

Draudzes satversmes norakstus izdalīja katram sapulces dalībniekam, un sapulces vadītājs O. Dzērvītis satversmes paragrafus nolasīja un paskaidroja pilnsapulcei. Satversme izstrādāta vadoties pēc Misuri sinodes vadlīnijām, bet tā piemērota latviešu baznīcas vajadzībām. Pēc jaunās satversmes draudzes dzīvi bez padomes vada 3 draudzes vecākie tie; pirmie kārto draudzes garīgās dzīves pusi, otri to pārstāv likuma priekšā. Sakarā ar Misuri sinodes noteikumiem draudzes pilnsapulcēs balsstiesīgi ir tikai vīrieši, bet pagaidu padome ierosina, ka šo punktu varētu apiet, ja katras pilnsapulces sākumā sapulces dalībnieki pieprasītu lēmumu dot balstiesības visiem iesvētītiem draudzes locekļiem, arī sievietēm.

Pilnsapulce izstrādāto satversmi pieņem ar dažiem sīkiem rediģējumiem.

Par draudzes vecākiem ievēl K. Bāru. K. Jēkabsonu un P. Kārkliņu, par pilvarotiem J. Sosti, J. Riekstiņu un R. Pētersonu, par padomes locekļiem O. Dzērvīti, E. Ziplānu, A. Dreifeldu, K. Osi, P. Segli, K. Suntažu, J. Medni un K. Stagavu. Revīzijas komisijā ievēl T. Grīnbergu, E. Vāli, K. Linē.

Budžetu nākošajam gadam sabalansē uz $5.400. Pusi izdevumu gada pirmajā pusē segs sinode, bet draudzes daļas maksājumu kārtošanas veidu atstāj padomei izstrādāšanai. Šai sakarā O. Dzērvītis piezīmē, ka draudzes ērģelnieka pienākumus brīvmākslinieks J. Mednis pagaidām apsoļījis pildīt bez atlīdzības.

Pārunājot dažādus jautājumus, O. Dzērvītis piemin arī Sv. Jāņa draudzes padomes izsūtīto deklarāciju par Austrumu draudzes dibiināšanas iemesliem, ko saņēmuši arī vairāki šīs draudzes locekļi. Pēc sīkākām diskusijām pilnsapulce pieņem rezolūciju, ka ar šāda veida apkārtrakstu ir diskreditēta Austrumu ev.-lut. draudze un tās darbinieki, un ka iekāms šis jautājums nebūs noskaidrots abu draudžu pārstāvju pārrunās, Austrumu ev.-lut. draudze nevarēs ticēt, ka Sv. Jāņa draudzes padome arī dzīvē apliecina Svēto rakstu patiesību, ko tā rakstījusi sava apkārtraksta noslēgumā ar ap. Pāvila vārdiem: „Lai jums būtu viens prāts, viena mīlestība, viena sirds un dvēsele."

Mācītājs A. Briedis paskaidroja, ka, saskaņā ar latviešu baznīcas paražām, draudzes locekļiem pārejot no vienas draudzes otrā, atlaišanas zīmes nav nepieciešamas, tādēļ, ja Sv. Jāņa draudze tādas neizsniegtu, uz Austrumu draudzi pārgājušie draudzes locekļi tomēr ar pilnām tiesībām būtu piederīgi pie šīs draudzes.

Mācītājs A. Briedis arī lūdza draudzes dāmas pēc iespējas ātri izvēlēt dāmu komiteju, kas tik nepieciešama draudzes darbā. Ievadītas arī sarunas par svētdienas skolas skolotāja piesaistīšanu mazākiem bērniem. Lielākiem bērniem reizi mēnesī notiks bērnu sanāksmes. Mācītājs paredzējis arī bībeles stundas, kas varētu notikt viņa mājās. Sapulci vadīja O. Dzērvītis, protokolēja E. Ziplāns.

Latviešu lauksaimniecību skaitīšana Kanadā

Latviešu agronomu biedrība Kanadā lūdz visus latviešu farmerus paziņot savas tagadējās adreses agronomam V. Ziemanim, 329 Carlton St., Toronto, Ont.

Šīgada aprīlī tiks izdarīta otrā latviešu lauksaimniecības skaitīšana Kanadā, kāpēc būtu ļoti vēlams LABK skaitīšanas aptaujas lapas piesūtīt visiem latviešu farmeriem, kas nav iespējams, ja nav zināmas adreses.

LATVIEŠU SKOLAI

par labu veltītā teātra izrāde — Visi mani radi raud A. Mačas režijā notiks 4. martā, plkst. 6 vak. sv. Andreja baznīcas zālē. Pirms izrādes būs īss svētceres brīdis, veltīts plkv. O. Kalpaka piemiņai, kurā uzrunu teiks kalpakietis J. Dreimanis.

AMERIKAS LATVIEŠU PALĪDZĪBAS FONDS NEMITĪGI AUG

18. februārī Ņujorkā draudzes uzņemti 1640 jauni dalībnieki. 1956. namā sanāca ALPF Ņujorkas nodaļas dalībnieku gadskārtētjā sanāksme, kuŗā par nodaļas darbību un dalībnieku kustību ziņoja pārstāvji: A. Lācis, V. Alps un R. Turks.

Ar Ņujorkas nodaļas starpniecību fondā iestājušies ap 400 dalībnieku, bet ģeografiskajā Ņujorkā to skaits ir ap 300. Pret lielo Nujorku tas, protams, nav nekāds ievērojams skaitlis. Tam pamatā varbūt apstāklis, ka amerikāņu apdrošināšanas sabiedrībās nekur latvieši tik plaši nav apdrošinājuši kā tieši Ņujorkā, kur visai rosīgi darbojas vairāki latviešu aģenti. Taču arī Ņujorkā fonda dalībnieku skaits nemitīgi aug.

Sanāksmē bija ieradies arī ALPF valdes priekšsēdis L. Bērziņš no Lankasteras. L. Bērziņš plašāk ziņoja par fonda vispārējo attīstību un iecerētajiem mērķiem.

Tikai pagājušajā gadā vien fondā

Aicinājums meža darbiniekiem

Latvijas mežkopji un meža darbinieki arī trimdā saglabājuši savu ticību dzimtenei un darbam tās labā. Atzīmējams, ka organizācija nodibinājusi kopas visās zemēs, kā arī izdod savu profesionālo žurnālu Meža Vēstis.

Kopā vēl neiesaistījušos Kanadā dzīvojošos bijušos meža darbiniekus, un arī tos tautiešus, kuŗi ārpus dzimtenes mežkopību izvēlējušies par savu arodu vai kas to studē, organizācija vēlas iesaistīt dzimtenes darbā, pēdējiem paredzot materiālu un morālu atbalstu. Vecie mežkopji vēlas nodot jaunājiem latviešu meža darbiniekiem darba krietnumu un tradiciju turpināšanu. **Inž.-mežk. N. Austriņš,**
Kanadas kopas pr-dis

Piezīme: Kanadā dzīvojošie Latvijas mežkopji un meža darbinieki, kas vēl nebūtu uzņēmuši sakarus ar Kanadas kopu, tāpat tie tautieši, kas mežkopību būtu mācījušies ārpus dzimtenes vai to studē Kanadā, tiek lūgti pieteikties (vai lūdzam tos pieteikt, ja kādam šādas personas būtu zināmas), rakstot valdei, 133½ Rose Ave., Toronto, Ont.

LATVIEŠU EV.-LUT. KRISTUS DRAUDZES PILNSAPULCE HAMILTONĀ

Kristus draudzes pilnsapulce notika pēc dievkalpojuma sv. Jāņa baznīcas pagraba zālē groziņa vakara veidā. Pilnsapulcē bija ieradušies 40 draudzes locekļu, to atklāja māc. A. Voitkus ar lūgšanu. Sapulci vadīja padomes loc. A. Grabis un protokolēja A. Zibens. Iepriekšējās pilnsapulces protokolu nolasīja A. Zibens un to sapulce pieņēma bez labojumiem. Draudzes pārskatu par 1955. gadu sniedza māc. A. Voitkus: notikuši pavisam 41 dievkalpojums un 5 bībeles stundas, dievkalpojumus apmeklējuši gadā 2352, caurmērā 57 cilvēki dievkalpojumā, t. i. 3 apmeklētāju mazāk kā iepriekšējā gadā. Draudzē kristīti 18 bērni — pārsvarā zēni, uz 2 zēniem 1 meitene, 4 iesvētīti, 5 pāri laulāti, draudzē uzņemti 14 jauni locekļi. Uz 1956. gadu draudzē ir 366 locekļi. Svēto Vakarēdienu saņēmuši 169. Pag. g. notikušas 2 pilnsapulces un 9 padomes sēdes. Svētdienas skolā darbojušies aktīvi 30 bērni, it sevišķi jaunākā grupa, kuŗu vada M. Elkšnīte. Svētdienas skolai ir nodomi iegādāties projekcijas aparātu apm. 100 dol. vērtībā, šim nolūkam jau iekrāti 30 dol.

Dāmu komitejai pag. gadā notikušas 12 sēdes, noorganizēti 4 sarīkojumi: bazārs, Ziemassvētku sarīkojums, Ziversa koncerts u. c. No sarīkojumu atlikuma 400 iemaksāti baznīcas kasē. No katra sarīkojuma tīrā atlikuma 5% nosūtīts archibīskapam T. Grīnbergam. Tāpat Dāmu Komiteja iegādājusies nepieciešamos traukus 100 personām draudzes sarīkojumiem.

Finančų pārskatu sniedz E. Lūkis: pag. gadā pēdējos 10 mēnešos draudzes nodevās ienācis 2.695.81 dol., Misijas vajadzībām $154, Vaterlo semināram $25.00, LWA $50, iemaksas archibīskapam $50.00 no sarīkojumiem $400. Kopā ieņēmumi $3.514.17. Pilnsapulce finanču pārskatu pieņēma. Par Nama fondu ziņojumu sniedza E. Šmits: līdz šim aptauja izdarīta apm. pusē draudzes locekļu un pieteikts — $3.200 jaunās baznīcas iegādei, no šīs summas 42 draudzes locekļi jau iemaksājuši $1.000. Budžeta projektu 1956. gadam nolasa A. Grabis, ieņēmumos un izdevumos paredzot $4.008.00.

Baznīcas Padomes vēlēšanās pārvēlot ievēlēja 1956. gadam A. Zibeni, A. Adītāju, E. Lūki, bet no jauna M. Reiejri, kandidātos E. Mauriņš un A. Gailis.

GODINA ŠOFERUS

26. febr. Hamiltonā, Royal Connaught hotela Normandijas zālē, kas tagad saucas Sheraton Room, notika Hamilton Street Railway and Canada Coach Lines autobusu vadītāju bankets. Sabiedrības vadība šo banketu rīkoja par godu 273 autobusu vadītājiem, kuŗi 1955. un arī iepriekšējos gados savus autobusus bija vadījuši bez nelaimes gadījumiem. Pag. gadā no visiem šoferiem 55% bijuši, kā saka, „accident free" vadītāji. Kā jau zināms, šai sabiedrībā strādā arī 9 latvieši, no kuŗiem 4 saņēma diplomus un rokas nozīmes, t. i. Safety Awards. Diplomētie latvieši ir: Tālis Tērauds (1 gads), Vilis Rudzītis (2 gadi), Vilis Imaks (2 gadi) un J. Gailītis (saņēma diplomu un nozīmi par 3 gadiem).

Jāpiezīmē, ka šinī darba laukā vēl joprojām pastāv darba iespējas.

ĢENERĀLKONSULS
Mr. R. N. BRYSON
Toronto, tel. GE 5861
114 DANFORTH AVE.

KONSULS
VILIS TOMSONS
Tel. RE 8-7798, Montreal, P.Q.,
5210 VICTORIA AVE, APT. 16

Apdrošināšana
14 labākajās sabiedrībās
VALD. BEBRIS
Tel. WA 2-5913,
48 Rathnally Ave, Toronto

LASITAJU VĒSTULES

VAI NEVARĒTU PUBLICĒT?

Latvijas Amerikā redakcijai:

Jau labu laiku klīst dažādas valodas par Brīvās pasaules latviešu apvienības dibināšanu, taču nav īstas skaidrības par to, kāda būs šīs Apvienības uzbūve un uzdevumi. LNAK valde pieprasījusi grozīt topošās organizācijas dažus pagaidu noteikumu vai statūtu pantus, tuvāk nepaskaidrojot iemeslus. Kādā laikrakstā pat parādījās ziņa par „iniciātoru izpazīšanu kļūdīšanos," nosakot Apvienībai 4 balstiesīgus lēmējus.

Šīs baumas un neskaidrība sabiedrībā rada pretrunīgas domas un pat satraukumu. Vai tāpēc nebūtu pareizāk darīts, ja LNAK valde Apvienības pagaidu statūtus publicētu, lai sabiedrība ar tiem iepazītos un teiktu arī savu vārdu. Globālā apvienība trimdas dzīvē ir taču jauns institūts, kam būs lielāka nozīme mūsu problēmu risināšanā. Tāpēc par šīs organizācijas statūtiem nevar spriest un runāt tikai dažas personas, kaut arī centrālo valžu pārstāvji, bet tas būtu jādara visai sabiedrībai. Vismaz trimdas saime būtu jāiepazīstina ar pagaidu statūtiem.

R. M., Montreālā

PIEZĪME PIE CEĻOJUMA PIEZĪMĒM

Latvijas Amerikā redakcijai:

Ar interesi sekoju A. O. Italijas ceļojumam veltītām rindiņām, jo abas pilsētas agrāk esmu arī pats apmeklējis: Florenci — ko itālieši sauc par Firenze, — kā arī Dženovu. Paldies par Dženovas īsto apzīmējumu, ko, diemžēl, nezinātāji, sajaukdami ar vācu Genua sauc par Ģenuju. (Pavisam sāpus stāv Ženeva Šveicē, ko franči apzīmē Genève, it. Ginerva).

Ja Florence sevišķi interesē mākslas entuziastus, tad Dženova ar okeana milzeņiem ostā runā par itāliešu uzņēmību kuģniecībā un tirdzniecībā. Arī iebraucējam dod jēgu par Vidusjūras burvīgo dabu. Tuvu ir Nervi peldvieta, kur labajos laikos varēja satikt arī latviešu māksliniekus.

J. M., Linkolnā, Nebr.

LŪDZ ATDOT MĒTELI

To tautieti, kas O'Keefe's latviešu vakarā 24. februārī min. uzņēmuma telpās paņēmis svešu tumši zilas krāsas vīriešu mēteli, tā īpašnieks lūdz šo apģērba gabalu nekavējoties nodot atpakaļ, iepriekš pieteicot par tel. LL 0588, Toronto.

3. martā Latviešu saimniecisko darbinieku apvienības biedru un ievestu viesu vakars Toronto latviešu biedrības telpās.
4. martā sv. Andreja baznīcas telpās DV teātris Kanadā — Visi mani radi raud.
9. martā Kalpaka balle Kolumbus zālē.
9. martā Slēpētāju groziņu vakars, TLB telpās, 198 Osler ielā.
10. martā TLB tautisko deju grupas Diždancis tējas vakars, 198 Osler ielā.
10. martā DV teātra uzvedumā Raķetē uz mēnesi Karaliskā Ontario mūzeja teātra zālē, 100 Queen's Park.
11. martā, plkst. 11 Centrālās YM-CAs telpās TLB bērnu rīts.
17. martā 1. ev.-lut. draudzes koŗa koncerts sv. Andreja baznīcā.
1. aprīlī sv. Andreja baznīcas zālē Toronto latviešu tautas augstskolas sestdienas ģimnazijas audzēkņu pēcpusdienā A. Brigaderes luga Maija un Paija.
14. aprīlī Vecais pilskungs, DV teātra pirmuzvedums Karaliskā Ontario mūzeja teātra zālē, 100 Queen's Park.
15. aprīlī sv. Andreja baznīcas zālē komponista T. Ķeniņa studijas audzēkņu vakars.

Redakcija patur tiesības iesūtītos manuskriptus saīsināt.

Neizlietotos manuskriptus neuzglabās, bet uz vēlēšanos sūtīs atpakaļ, ja būs pievienota pastmarka.

Ar autora vārdu vai iniciāļiem parakstītajos rakstos izteiktās domas var arī neatbilst redakcijas viedoklim.

DAUGAVAS VANAGI

TORONTO NOD. VANADŽU KOPAS

sapulce notiks 18. martā, pl. 16.30, DV namā, 123 Huron ielā. Darba kārtībā arī jaunās kopas valdes vēlēšanas. Ja plkst. 16.30 nesanāks statūtos paredzētais biedreņu skaits, sapulce pl. 17.00, būs pilntiesīga ar katru ieradušos skaitu.

Bostonieši nopirkuši strādnieku namu

Nacionālie latvieši Bostonā „ieņēmuši" sarkano latviešu stiprākās pozicijas — Strādnieku kluba namu, nopērkot to par $21.000. Pirmie papīri parakstīti, pirmā iemaksa izdarīta. Nama agrākie īpašnieki ar visu klubu pilnīgi izvāksies 15. aprīlī. Daugavas Vanagi namu nopirkuši ar visu prāvo bibliotēku, kuŗā atrodas arī retumi, kā Manceļa Spredīķu grāmata un visas brīvajā Latvijā līdz 1934. g. izdotās grāmatas.

Ziedojumu akcijā nama pirkšanai līdz šim jau savākti $4.300, bet banka uz nekustāmo īpašuma hipotēku aizdod $14.000. Vēl jāsavāc ap pāris tūkstošu dolaru.

Ieejot jaunajā namā, DV to uzposīs un iesvētīs. Tajā būs paprāva teātŗa un koncertu zāle ar plašām blakus telpām organizāciju vajadzībām. Līdzšinējās telpas Heat ielā DV atstāj 15. aprīlī. Ar jauna nama iegūšanu DV apvienība Bostonā cer lielā mērā sekmēt ne tikai DV mērķus un vajadzības aprūpes laukā, bet arī dot jaunu impulsu visai Bostonas latviešu sabiedriski-kultūrālai dzīvei.

HAMILTONĀ

DV Hamiltonas nod. 20 febr. sākusi vākt ziedojumus Lieldienu palīdzības akcijas ietvaros. Ziedojumus vāc ar 21 listi, šoreiz ne tikai trūkumcietējiem Vācijā, bet arī tautiešiem vergu nometnēs Pad. Savienībā; katrs tautietis tiek lūgts norādīt kādam mērķim viņš savu ārtavu ziedo. Ziedotāju vārdus publicēs LA.

*

DV Hamiltonas nodaļa ziedojusi $15,- Hamiltonas skautiem sakarā ar viņu gada svētkiem š. g. 26. februārī.

ARĪ BOSTONĀ RADIO RAIDĪJUMI LATVIEŠU VALODĀ

Latviešiem Bostonā līdz šim nebija radio raidījumu mātes valodā. Kādu laiku tādi gan bija 1951. g., bet tad izbeidzās pašu latviešu nevienprātības dēļ. Brāļiem lietuvjiem notiek raidījumi pat no 3 radio stacijām.

Tagad arī latviešiem būs sava radio pusstunda ar latviešu mūziku, ziņām, sludinājumiem un organizāciju paziņojumiem. Šī latviešu pusstunda sāksies ar 5. martu Bostonas raidstacijā WBOS uz 1600 (AM) viļņu garuma, katru pirmdienu no plkst. 7.00-7.30 vakarā.

Latviešu raidījumus vadīs Silvestrs Lambergs, kas beidzis North Eastern radio un televīzijas skolu, un Gunārs Straumēns, kas beidza Bostonas mākslas skolu. Abi ir arī Bostonas jaunatnes teātŗa studijas aktieŗi.

Vietējās ziņas, sludinājumi un organizāciju paziņojumi sūtāmi Silvestram Lambergam, 297 Kittredge St., Rosalindale, Massachusetts. — Tel. FA 5-4811).

KANADĀ

TORONTO

Toronto latviešu ģimnazijas vecāku padomes tējas vakarā satikās vecāki un audzinātāji, lai pārrunātu mācību laiku un gaitu.

Pēc plašām diskusijām, kad visizdevīgāk būtu noturēt mācības, tomēr atzina, ka pašreizējais mācību laiks — piektdienas vakaros — tomēr ir izdevīgākais gan pašiem skolēniem, gan arī pieejamo telpu ziņā.

Katrs audzinātājs īsumā pastāstīja par sava priekšmeta programmu, un sevišķi interesantas pārrunas izraisīja debates par A. Svennes gramatikas stundas un V. Slaviešas dzīves mācību. Vairums vecāku domāja, ka gramatika nav nebūt nepieciešama, un būtu pilnīgi pietiekami, ja bērniem iemācītu latviski runāt. Jautājumu tuvāk pārrunājot, tomēr atzina, ka gramatiku vajadzētu mācīt, bet pēc iespējas praktiski, ar rakstu darbiem, un mazāk laika veltīt teorijai.

Līdzīgas pārrunas izraisīja arī dzīves mācība, kas vecākiem ir diezgan svešs priekšmets. V. Slavieša vispārējos vilcienos paskaidroja dzīves mācības jēgu un mērķi, t. i. pievērst uzmanību garīgai audzināšanai un bērnu rakstura un personības veidošanai. V. Slaviešas paskaidrojumi izrādījās tik pārliecinoši, ka vecāki lūdza dzīves mācību sākt mācīt jau pirmajā ģimnazijas klasē, ne tikai trešajā, kā tas tagad ir. Šo jautājumu pārrunās tuvākajā paigadogu sēdē, iztirzājot arī jau daudzkārt pārrunāto ticības mācības mācīšanas problēmu. Vairums vecāku tomēr ir ieinteresēti, lai ticības mācību bērniem skolā mācītu.

Vecāku padome vakara viesus pacienāja ar tēju un cepumiem, un ir skolotāji, ir vecāki norunāja atkal tikties Lieldienu svētdienā, 1. aprīlī, sv. Andreja baznīcā plkst. 4, kad ģimnazijas audzēkņi izrādīs Brigaderes lugu Maija un Paija Mildas Bērziņas-Muižarājas vadībā. Ieeja ģimnazijas sarīkojumā būs pret labprātīgiem ziedojumiem.

Toronto rietumos izveidojusies latviešu dievvārdu kopa; pirmais dievkalpojums māc. T. Avika vadībā notiks svētdien, 4. martā, pl. 1.30 pp. anglikāņu sv. Olava baznicā, Bloor un Windermere ielu krustojumā. Sv. Olava baznīca ir viena no jaunākajām anglikāņu baznīcām Toronto. Šīs baznīcas vadība ir lielu sirsnību atvēlēja pajumti atviešu dievvārdu noturēšanai. Kopas apkalpošanu uzņēmies māc. T. Aviks bez algas, un topošā draudze grib būt neatkarīga no visām amerikāņu sinodēm, sinožu budžetiem. utt.

In enieru kopas dāmu vakarā 25. februārī TLB telpās inž. J. Bumbulis stāstīja par nopietnām un jautrām studentu izdarībām Toronto universitātes inženierzinātņu fakultātē. J. Bumbulis Toronto universitātē ieguvis Master of Science gradu un pašreiz strādā pie doktora darba.

Starp vakara viesiem bija arī prof. A. Burkēvics ar kundzi. Profesors vēl aizvien ir Vestonas slimnīcā, bet reiz mēnesī saņem „atvaļinājumu." Par atspirdzinājumiem rūpējās namamāte H. Pavula; vakars aizritēja priecīgā un jautrā sadraudzībā.

Mācītājs A. Briedis 27. februārī Jorkas kapu latviešu nodaļjumā apglabāja 23. februārī traģiskā nāvē mirušo Ernestu Groziņu. Aizgājējs pirms dažām nedēļām cieta auto katastrofā, bet ne sevišķi smaggi. Pēc tam viņu tomēr pārņēma smaga depresija, kuŗas dēļ Groziņš arī devās nāvē.

Kanadas gaidu jenda savākusi 41 dol. Augustdorfas ģimnazijas internātam pārtikas pirkšanai. Saziedotā nauda pan nosūtīta uz Vāciju.

TLB Dāmu komiteja jau vairākus gadus organizē bērnu rītus, par kuŗiem galveno gādību uzņēmusies H. Mangale. Kā rāda pieredze, uz šiem bērnu rītiem pēdējā laikā ierodas galvenokārt gados jaunākie mazuļi līdz ar saviem vecākiem, tādēļ arī bērnu rītu programma tiek sastādīta, piemērojoties bērnu gaumei līdz pusaudžu vecumam, kuriem bērnu rītu apmeklēšanai ir mazāk laika un interešu. Nākošais bērnu rīts notiks svētdien, 11. martā, plkst. 11 rītā, centrālās YMCAs telpās. To arī šoreiz vadīs J. Pālens, pasakas stāstīs Dz. Indzere, bet savu veikliību deju mākslā rādīs I. Kajakas-Ķeniņas ritmoplastikas skolas audzēkņi. Bērniem būs kopīgas dejas, rotaļas un citi pārsteigumi. Rotaļas vadīs I. Kurse, dziesmas pavadīs R. Pūliņš.

OTAVĀ

Plkv. O. Kalpaka piemiņas vakaru 3. martā plkst. 7.30 vakarā YWCAs telpās rīko Otavas latviešu ev.-lut. draudzes skola un jaunatnes kopa ar svētbrīdi un audzēkņu un jauniešu uzvedumu, bet 4. martā, plkst. 3.30 pp. sv. Pāvila baznīcas sarīkojumu telpās latviešu sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dāmu komiteja ar māc. H. Kušila priekšlasījumu, A. Purviņas deklamācijām un jauniešu un bērnu priekšnesumiem. Abos sarīkojumos noslēgumā tējas vakars. Visi laipni aicināti.

Latviešu sv. Pāvila ev.-lut. draudzes pilnsapulcē par draudzes prku ievēlēts L. Sīpoliņš. Jaunievēlētā draudzes valde konstruējusies šādi: pr-ka biedrs A. Freibergs, sekretārs L. Purviņš, tā biedrs K. Brunaus, kasieris A. Tiltiņš, tā biedrs V. Erbs, valdes loceklis J. Krumbergs, Dāmu komitejā — pr-ce S. Freiberga, tās palīdze V. Skadiņa, sekretāre V. Krumberga, kasiere D. Sīpoliņa un biedrzine E. Krūmiņa.

LONDONĀ, ONT.

Pēc divu gadu starpbrīža Londonas latviešu laicīgās organizācijas atkal rīkoja 25. februārī karnevālu Runcis sprostā. Ar melniem runčiem un citiem zīmējumiem dekorētā zālē pulcējās ap 120 londoniešu visdažādākās maskās. Pašu karnevāla dalībnieku „tautas nobalsošanā" par labāko masku un tai atbilstošām izdarībām atzina Rīgas jūrmalas peldviesi, cienīga izskata kungu pidžamā (kas gan izrādījās dāma — Z. Caune); otro godalgu piešķīra jūras Vāravai (A. Atarai), trešo — Trejmeitiņām (D. un I. Grīnai un A. Miķelsonei). Vakars noritēja jautri. Tā kā pusnaktī zāle bija jau jāatstāj, tad daža laba grupa pārcēlās uz privātām mājām turpināt jauko laika pavadīšanu.

Latviešu organizāciju vadītāju apspriedes Londonā šogad notikušas divas reizes. Tanīs sastādīts sarīkojumu kalendārs līdz š. gada maijam, nolemts izveidot kopīgu ārējās informācijas vienību (līdz šim tāda pastāvēja pie LL kopas), nostādīt informācijas biļetenu uz saimnieciskās bazes — ar sludinājumiem, un pārrunāja vairākas citas kopīgi kārtojamas lietas. Abas sanāksmes noritēja loti labā saskaņā, lietiški, bez garām runāšanām. **Ps.**

KATOĻU SABIEDRISKĀ ROSĪBA KANADĀ

Katoļu kultūras centra paplašinātā valdes sēdē, kas notika šinīs dienās, piedalījās priekšsēdis J. Niedra, vicepriekšsēdis A. Budže, kapelāns Dr. B. Kokins, sekretārs A. Gertmanis, kasieris Dr. E. Upenieks, pārstāvis LNAK statūtu komisijā J. Grodnis no Bramptonas un Hamiltonas vienības priekšnieks J. Gaidulis.

Sakarā ar Toronto arhibīskapa, kardināla J. Mc Guigana 10 gadu amata jubileju, kas pagāja šinīs dienās, LKKOK centrālā valde lūdza Dr. B. Kokinu nodot kardinālam viņas un Kanadas katoļticīgo latviešu saimes sveicienus un labākos novēlējumus. Kā zināms, kardināls ir liels immigrantu draugs un speciālu uzmanību parādījis arī latviešiem.

Par valdes darbību sēžu starplaikā ziņoja priekšsēdis J. Niedra. Sakarā ar gadu miju sveikti mūsu garīgās dzīves vadītāji, valsts pārstāvji un draudzīgās organizācijas. Kultūras centrs saņēmis daudzus apsveikumus, no kuriem V. E. bīskapa J. Rancāna no ASV un V. E. bīskapa A. Urbša no Spānijas — ietver norādījumus par mūsu darba galvenajiem mērķiem, dodot augsto garīdzīgo svētību šo mērķu sasniegšanas centieniem. Tāpat sūtņi K. Zariņš un A. Spekke sirsnīgos vārdos novēl katoļticīgajai latviešu saimei Kanadā panākumiem bagātu gadu.

LKKOK pārstāvji piedalījušies latviešu sanāksmēs un visos kopējos pasākumos, kas kalpojuši latviešu kopības idejas stiprināšanai. Ziemassvētkos visas katoļu vienības vākušas ziedojumus trūkumcietējiem Eiropā un savāktos līdzekļus pārsūtījušas sadalīšanai caur V. E. bīskapu Sloskanu Beļģijā un prāv. R. Mutuli Vācijā. Dažas vienības sūtījušas sainīšus tiešī pašu izvēlētām personām. Montreālas vienība piesūtījusi 41 dolāru centrālās valdes sadalei. Pēdējā no šīs summas piešķirusi 20 dol. Augustdorfas ģimnazijas audzēknim Ed. Kroičam, 5 dol. Jānim Komarovskim Farelas veco cilvēku mītnē un 15 dol. kara invalidiem caur LKIA.

Izpildot iepriekšējās valdes sēdes lēmumus, uzņemti sakari ar cittautiešu immigrantu organizācijām par Kanadāg veco ļaužu pensiju likuma grozīšanas ierosinājumiem. Tāpat uzņemti sakari par eventuālu pretrīcību, ja arī uzpriekšu padomju viesi aizskartu Kanadas immigrantus, kā tas noticis dažreiz iepriekš.

Apkārtraksts pirms Ziemassvētkiem nav varējis iznākt latviešu spiestuvju pārslogotības dēļ. To centrālā valde izdos paplašinātā veidā, apvienojot ar Lieldienu numuru.

Par LNAK statūtu grozījumu komisijas darbu un pēdējo LNAK padomes sesiju, kurā statūtu grozījumi tika iztirzāti, ziņoja J. Grodnis. Kā zināms, ar LNAK līdzšinējiem statūtiem nebija apmierinātas vairākas organizācijas, sakarā ar ko pag. gada janvārī iesniedza statūtu grozījumu projektu. Starp iesniedzējiem bija arī LKKOK. Komisija gar statūtu grozījumu ierosinājumiem bija darbojusies gadu, un padomes sēdē šie ierosinājumi bija izraisījuši dzīvas debates. Padome projektētos grozījumus statūtos pieņēmusi tikai daļēji. Pārunājot J. Grodņa ziņojumu un laikrakstu atreferējumus par LNAK pēdējo sesiju, izskanēja domas, ka par spīti daudzu organizāciju un tautiešu atzinumam, ka LNAK darbā būtu pēc iespējas ātrāk un plašāk jāiesaista iespējami lielāks Kanadas latviešu pulks, LNAK pārāk ilgi vilcinājusies ar statūtu grozījumu ierosinājumu iztirzāšanu un arī pēdējā padomes sesijā nav pilnīgi īstenojusi organizāciju ieteikumus un vēlmes. Tomēr LKKOK, sekojot savam principam — neatteikties būt klāt, kur darāms kopējs nacionāls darbs — balsīs LNAK izveidošanu.

Skatot cauri Latviešu Kara invalidu apvienības rakstus un iepazīstoties ar šīs nesen nodibinātās invalidu aprūpes organizācijas mērķiem un centieniem, centrālā valde atzina, ka kara invalidu aprūpe ir un paliek viens no mūsu pirmajiem goda pienākumiem, kāpēc jaunajai organizācijai sniedzams iespējamais morālais un materiālais atbalsts. LKKOK būdama pati apolitiska organizācija, labprāt grib skatīties pāri visiem sakarā ar LKIA dibināšanu saceltajiem puteklu mākoņiem un šinī faktā grib saskatīt tikai jaunās organizācijas labos mērķus un nodomus, kas ir tuvi katram tautietim.

Centrālā valde nolēma kopā ar vienībām pēc Lieldienām Toronto rīkot plašāku sarīkojumu ,kura atlikums nāktu Eiropā studējošo atbalstam.

No bāreņu patversmes izņemtā Ivara Cibuļa atbalstam piešķīra 50 dolārus.

Tāpat piešķīra līdzekļus LKKCK koŗa nošu iegādei. Koris diriģenta V. Rundāna vadībā iestudē jaunu repertuāru, lai kuplinātu latviešu dievkalpojumus. Koŗa nesenā uzstāšanās Toronto universitātes draudzes dievkalpojumā guvusi nedalītu atsaucību studentu saimē un draudzes vadības pateicību.

Bargs aukstums Latvijā

Pēc ziņām, kas saņemtas pirms nedēļas no Latvijas, tur valda bargs aukstums jau apm. mēnesi. Temperātūra bijusi ap -35 gr. C., bet dažreiz noslīd zem 40 gr. C. Kolchozos nosaluši lopi un mežos pat zaķi.

MŪŽĪGAIS KALPAKS

3. martā pulkv. O. Kalpaks ar saviem vīriem no Rudbāržiem sāka soļot uz Ventu, kur ienaidnieks gatavojās jaunam lēcienam. Vīru acis neziņā urbās nākotnes tumsā, kas slēpa sevī tautas likteni — brīvību vai verdzību. Taču dvēseles spēku izraisītais karavīru lēmums — mirt vai uzvarēt — bija negrozāms, neatsaucams un neizmācināms.

Vāji bruņotās kolonnas priekšgalā soļoja drosmīgais pulkvedis, apzinoties, ka viņa vienības smagākais ierocis ir morālais spēks. Šo milža spēku Kalpaks juta sevī un vīros, kas, viņa aicināti un iedvesmoti, nesa savas dzīvības uz kaŗalauku, lai ar tām izpirktu tautai brīvību. Un Kalpaks bija pirmais, kas kaŗa dievam samaksāja prasīto dzīvības cenu: jau 6. martā pulkveža asinis krāsoja sniegu uz ceļa pie Airītēm, kur tad, pāri viņa līķim, vēsturē pavēra tautai mūžības vārtus uz brīvo Latviju.

Bet aiz šiem vārtiem — Ventas otrā krastā, kalpakiešus gaidīja Maskavas algādžu pārspēks. Taču lielā pulkveža spārnoto latviešu trieciens bija tik iznīcinošs, ka sarkanie varmākas to nespēja vairs apturēt. Uzvara sekoja uzvarai, kamēr visa latviešu zeme kļuva brīva un tauta glābta no izdeldēšanas.

Kopš tā laika 6. marts nācis un gājis jau 38 reizes, tas nāks un ies vienmēr, mainīsies audzes un gadsimti, bet pulkv. O. Kalpaka apbrīnojamā plenākuma apziņa un absolūtā ziedošanās savai tautai, kā paraugs un simbols, pastāvēs tik ilgi, kamēr audzes gara acīm skatīs traģisko notikumu uz ceļa Airītes mežā.

Tāpēc iesim paši un vedīsim jaunatni uz Kalpaka atceres aktiem un dievnamiem, kur runās par varoņiem, kas tēvzemei dzīvības ziedu nesa. Tas jaunatnē veidos kalpakisko pienākuma apziņu un iedvesmos cīņai par tautas ideāliem un neatkarību.

PRĀVESTS DR. V. SANDERS 70 GADNIEKS

15. februārī Vircburgas bēgļu nometnē Vācijā 70. dzimšanas dienu nosvinēja bij. Liepājas Annas draudzes prāvests Visvaldis Sanders. Viņš ir prof. J. Sandera dēls, dzimis Pēterpilī, kad viņa tēvs tur darbojās par mācītāju.

Jubilārs studējis teoloģiju un filozofiju Tērbatā. 1910. g. viņu ordinēja par mācītāju Annas baznīcā Liepājā, kur pēc tam darbojies 31 gadu. Jubilārs sarakstījis vairākus filozofiskus apcerējumus, kā arī kritikas par mūziku, rakstījis laikr. Kurzemes Vārds. V. Sanders mīļ mūziku, devis arī daudzas kompozicijas.

Latvijā V. Sanders bija Saeimas deputāts un domnieks Liepājas pilsētas valdē.

1941. g., kad krievi iebruka Latvijā un draudēja izsūtīšana uz Sibiriju, V. Sandera ģimene izceļoja uz Vāciju.

Pēc vācu kaŗaspēka ienākšanas Latvijā S. atgriezās dzimtenē un darbojās draudzē un latviešu organizācijās līdz 1944. gadam, kad atkal vajadzēja bēgt uz Vāciju. Kopš 1951. gada viņš dzīvo Vircburgā.

Pašlaik jubilārs darbojas Bavārijas 3 iecirkņos kā garīgo lietu vadītājs.

Starp citu viņš raksta: „Daudzi no mums tagad jau pārvarējuši dvēseles nemieru un ar pilnu sparu iekļāvušies jaunajā dzīvē. Tie neskatās atpakaļ, bet gan uz priekšu. Varbūt no personiskā viedokļa, tas ir izdevīgi, bet ja tā darīsim visi, tad mēs kā tautas locekļi trimdā vairs nepastāvēsim. Tas būtu bēdīgs gals."

Arī šīs nedaudzās rindiņas apliecina jubilāra interesi par tautas likteni, ar ko saistīta visa viņa dzīve.

-iņš.

R. Bangerskis

LATVJU TAUTA CĪNĪTĀJA PAR BRĪVĪBU

Šī gadu simteņa pirmā puse ir bijusi latvju tautai lielu pārdzīvojumu un smagu pārbaudījumu laikmets. Trīsdesmit gadu laikā viņa ir pieredzējusi trīs kaŗus, kuŗos viņas dēļi kopsummā 7,5 gadus ir pavadījuši dažādos cīņu laukos, izpelnoties kā cīnītāji viscildenākās atsauksmes un atzinības balvas.

Trijos kaŗos latvju zeme ir bijusi kaŗalauks ar tam raksturīgo nāvējošo dvašu arī mierīgiem iedzīvotājiem un postu viņu iedzīvei.

Nevienā no šiem kaŗiem latvju tauta nav bijusi to sācēja vai ierosinātāja. Arī Latvijas valsts neatkarības laikā tās ārējā politika bija miera paraugs pārējai pasaulei. Viņas attieksmes ar lielajiem un mazajiem kaimiņiem regulēja līgumi un konvencijas, ko Latvija pēc labākās apziņas pildīja. Nekādu prasību pret kaimiņiem, nekādu strīdus jautājumu ar tiem Latvijai nebija.

Vienīgais, ko viņa prasīja bija tas, lai arī kaimiņi no savas puses respektētu attiecīgos līgumus un ļautu latvju tautai dzīvot mierā un turpināt savas dzīves tālāk veidošanu un sošošanu pretim vēl lielākiem sniegumiem.

Ne tā uz līgumiem raudzījās agresīvais austrumu kaimiņš, kas miermīlīgās Baltijas valstis centās pasaules priekšā nostādīt par agresorēm un miera apdraudētājām, lai tādā kārtā attaisnotu savus varmācības aktus pret šīm valstīm.

PADOMJU SAVIENĪBAS BAZES

Mūsu visu atmiņā ir nelaimīgais savstarpējās palīdzības pakts (tautā vairāk pazīstams kā bažu līgums), ko līdzīgi Igaunijai un Lietuvai 1939. g. 5. oktobrī Latvija bija spiesta līgt ar viltīgo Austrumu kaimiņu un kas noveda pie mūsu valsts territorijas daļējas okupācijas.

Šī pakta rezultātā Latvijas rietumos — jūras piekrastē — nodibinājās Padomijas militārās bazes ar garnizonu, kas skaitliski divkārt pārsniedza Latvijas miera laiku armijas sastāvu. Šīs bazes bija tikai sagatavošanās tālākai Padomijas agresijai, kas sekoja 8 mēnešus vēlāk.

BRUŅOTAIS IEBRUKUMS LATVIJĀ

1940. gada vidū, tieši laikā, kad Latvijas trešā zvaigzne — Māras zeme — priecīga satraukuma pilna bija aizņemta ar savu dziesmu svētku un kultūras skates sarīkošanu un īstenošanu ,sekoja Padomijas sen izplānotais trieciens Latvijai. Dienu pirms Latgales svinībām nāca pēkšņais uzbrukums mūsu robežsargu postenim pie Abrenes un dienu pēc svinībām — Padomju kaŗaspēks okupēja visu Latviju.

Latvijas valdība, apsverot visus toreizējos apstākļus — spēcīgu sabiedroto trūkumu un gandrīz pilnīgu ielenktību (bazes Latvijas rietumos, Padomijas okupācijas spēki Lietuvā — Latvijas dienvidos un visi Padomijas bruņotie spēki austrumos) bija izšķīrusies bruņotu pretestību okupācijas varai neizrādīt.

Kad pēc dziesmu svētkiem, vakariņojot Daugavpils vienības namā, uzzinājis par sagaidāmo pēc dažām stundām sarkanarmijas iesoļošanu, jautāju klātpienākušam 'Zemgales divīzijas komandierim ģenerālim Bachamam, ko šinī gadījumā darīs divīzija — vai izrādīs nelūgtiem viesiem pretestību vai ne, pēdējais atbildēja: „Mēs darīsim to, ko mums pavēl mūsu priekšniecība ,un tā mums pavēl nepretoties."

Kad vilciens ar svētku viesiem nākošās dienas pēcpusdienā ieripoja Rīgā, tad valsts galvaspilsētas ielas bija jau tanku un bruņu mašīnu nosprostotas. Latvijas valsts bija svešas varas okupēta.

Neapstājoties sīkumos pie boļševiku valdīšanas tā saucamā „Baigā gada" notikumiem un rīkojumiem, kas sagrāvas valsts politisko, saimniecisko un kultūras dzīvi un iedzīvotāju labklājību, atzīmēsim tikai viņu noziedzības tautas dzīvā spēka iznīcināšanā.

*

Vispirms likvidējot valsts bruņotos spēkus — armiju un aizsargus — boļševiki aizveda gūstā vai nodeva nāvei to augstāko vadību, valsts prezidentu Kārli Ulmani, armijas komandieri ģen. Berķi, daudz vecākos un jaunākos virsniekus, instruktorus un kareivjus. Tiem sekoja daudzi valsts un sabiedriskie darbinieki ,intelliģences pārstāvji, studējošā jaunatne, strādnieki un siti jaunai varai nevēlami elementi, sasniedzot kopējo upuru daudzumu gandrīz divi procenti no iedzīvotāju skaita.

LATVIEŠU IESAISTĪŠANĀS 2. PASAULES KAŖĀ

Valdības pieņemtā nepretošanās taktika nebija paglābusi latvju tautu no drausmīgas izrēķināšanās, no sāpīgiem upuriem. To redzēja visa tauta,to vēroja arī daļa pa mežiem izklīdušo karavīru.

Vai gan jābrīnās, ka tādos apstākļos tautas pašaizsardzības instinkts noveda to pie saistīšanās Otrā pasaules kaŗā kā aktīvu līdzdalībnieci, sākumā ar tās partizāniem, pēc tam ar brīvprātīgo bataljoniem un pēdīgi arī ar leģiona divīzijām.

Lai man atļauts šeit minēt kāda bijušā leģionāra, pavisam vēl jauna zēna ,ļoti raksturīgu atbildi vienai no daudzajām skrīnēšanas komisijām, kuŗas savā laikā centās izskrīnēt tos latvju cīnītājus, kuŗi ne mobilizācijas kārtībā, bet brīvprātīgi bija nēmuši ieroci rokā un stājušies cīnītāju rindās.

Kad šis jauneklis uz krustām šķērsām ļoti asprātīgi uzstādītiem jautājumiem bija vaļsirdīgi atbildējis, tad galvenais skrīnētājs savu secinājumu rezumējis: „Tātad jūs pats atzīstaties, ka brīvprātīgi esat piedalījušies kaŗā un cīnījušies kopā ar vāciešiem pret mums — sabiedrotiem?"

— „Nn par brīvprātību mēs varam būt arī dažādās domās," atbildējis leģionārs. „Manus vecākus, tēvu un māti,boļševiki aizveda, nezinu uz kurieni, manu vecāko brāli nošāva, es pats tikko paspēju izlēkt pa logu un nokļūt mežā, kur kļuvu partizāns un pēc tam arī leģionārs. Ja jūs to ieskatāt par brīvprātīgu piedalīšanos kaŗā, tad tur neko nevaru darīt, es personīgi to par brīvprātību neieskatu.

Tad, ja boļševiki ir jūsu draugi, tad domājiet, ka esmu cīnījies arī pret jums, tas ir pret Sabiedrotiem. Mani draugi pēc visa notikušā viņi nav un nevar būt, un vienīgās mūsu attieksmes varēja būt cīņa, un es pret viņiem cīnījos un cīnīšos atkal, kad un kur vien tas man būs iespējams." Kā par brīnumu šis jauneklis izskrīnēts netika.

(Turpinājums sekos)

CEĻA VĀRDI

Sabiedriskā sadzīve liek mums allaž atcerēties, cik daudz savu īpašību mums jāapvalda, lai mēs sabiedrībai būtu ciešami.

Goethe

*

Civilizācija ir nepārtrauktā nevajadzīgu vajadzību pavairošana.

Marks Tvens

*

Tam, kas sabiedrībā seko tikai savām jūtām, nav tur ko meklēt. Tādam laimē jāmēģina atrast sevī pašā.

La Rošfuko

TRIMDAS SAULAINĀS UN ĒNAS PUSES

SLAVENI LATVIEŠI TRIMDĀ ŠĶIL HUMORA DZIRKSTIS

Latviešu trimdas preses plašos laukus, kas stiepjas no Eiropas pāri milzīgajam Amerikas kontinentam, Klusajam okeanam līdz Austrālijai, pārskanēja preses seniora Jāņa Porieša jubilēšanas dienas, kas turpinājās tik ilgi kā kādreiz senlatviešu kāzas.

Tad nu arī daudz „domu graudu", vārdu sudraba un humora dzintara ir dzirkstījis blakus viņam.

Kāds jubilāra amata brālis no Kalifornijas sveicināja: „Es nezinu, vai pavisam iespējams saskaitīt tos pamatakmeņus, kuŗus esam abi likuši, tos viesus, kuŗus iebraucam Latvijā esam sagaidījuši, tos tautas namus, kuŗus esam iesvētījuši, tās jubilejas, kuŗas esam līdzsvinējuši, tās skolas, kuŗas esam atvēruši un tos sveicienus, kuŗus esam nodevuši, — Tu no Jaunāko Ziņu, es no Latvja redakcijas. Braukādams kopā ar Tevi pa Latvijas visdažādākām malām un veicot žurnālista pienākumus, es pārliecinājos, ka Tavs darbs ir kārtīgs. Tamdēļ, piem., Rēzeknes 10 gadu atbrīvošanas svētkos un citos līdzīgos gadījumos, kamēr Tu cītīgi pierakstīji, es varēju bezbēdīgi šņabi dzert, zinādams, ka tad, kad Tu jau cieši gulēsi, es varēšu bez bažām savai avīzei visu no Tavām lapām norakstīt...

„Vai nu tamdēļ, ka savās grāmatās par latviešu strēlniekiem Tu esi izpaudis plašākas militāras zināšanas, nekā to bija, piem., toreizējam frontes komandierim ģenerālim Radko-Dmitrijevam, daudzi Tevi ir saukājuši nevis par Porieti, bet gan par pulkvedi Porieti. Neatceros gan, ka Tu būtu kādu armijas pulku komandējis, bet par Tavu uzmanību armijai varēju spriest kaut no tā, ka apraksts par Imantas pulka sagaidīšanu Rīgā līdz ar visiem spēlētiem pūtēju orķestra maršiem un apsveikuma runām parādījās Jaunākajās Ziņās jau tad, kad kuģis ar šo pulku vēl atradās pie Anglijas krastiem.

„Bet Tavs pulkvež„ tituls nemaz tik nepamatots nav. Vienu pulku — mūsu žurnālistu pulku — Tu tiešām esi komandējis. Pastraujos un plosīgos spalvas bruņiniekus esi vadījis un valdījis. — Tu visu laiku tā esi maisījies pa dzīves mutuli, ka grūti būs atrast cilvēku, ko Tu nepazītu vai kas Tevi nepazīst. Kas gan nav Tevi ievērojis, ejot lēnā gaitā pa ielām ar tik vecu portfeli padusē, ka pat mūsu labākie senvēsturnieki nevarētu pateikt, vai tas šūts pirms vai pēc Kristus dzimšanas.

„Švābu zemes Eslingenā 4 gadus ilgi kopā pavadījām Lidotāju skolā. Kaut arī pēc tam nedz gaisa flotē, nedz civilā aviācijā mēs kā lidotāji neesam darbojušies, tomēr tas laiks, kas pagāja Roberta Brieža un viņa Lidijas vadītajā mācības iestādē bez savas svētības nepalika. Pat meteoroloģisku vētru laikā, kas sacēlās seviški tad, kad pravieša Jāņa Lejiņa mākslas mācības tāpat atsitās pret mūsu stulbumu, kā Mārtiņa Lutera ticības mācības atsitās pret Vācijas kūrfirstu stulbumu.

„Kad svinēsim Tavu 75 gadu dzimšanas dienu — šveicars mums atvērs banketa zāles durvis jau Sīguldas pilī!"

Kāds dzejnieks no Ņujorkas sveicināja ar pantu:

Daudz mūžu apkārt norietis,
Bet stāv kā ozols Porietis:
Vees zaldāts, grāmatnieks un rakstons
Un omulīgs vēl meiču lakstons.
Sveiks, pielieti kad svētku kausi!
Vāl tālu priekšā gadi sausi.
Lai rasīna tos darbs, kas dzīvs,
Kā sirdi svētku malks šis sīvs!

No Zviedrijas, šīs Eiropas auss (skat. Eiropas karti!) slavens latviešu redaktors raksta: „Redzi nu, arī Tevi liktenis ņem aiz „cecuma," kā dzejoja Blaumanis par Lapas Mārtiņu. Bet pats Tu varētu šai gadījumā iebilst ar tā paša Blaumaņa vārdiem, kas likti vecā puiša Taukšķa mutē: „Ees gribu namirt puisī (jāizrunā ērgleniešu izloksnē)." Novēlu labu omu un tādus dālderus, kas paliek kabatā — kā pasaku vērdiņš. Bet neaizmirsti: ka Bībelē rakstīts: „Cilvēka mūžs ir 70 gadi." Un ko nu dzīvo virs tā, tas jau ir uz Dieva labvēlības lēses. Tu tagad esi dzīves freišlukers. Dieva favorīts, un Tev jābūt šī statusa cienīgam."

Pūt, vējiņi, dzen laiviņu, Aizdzen Tevi Kurzemē...

Saturns

Savienotās VALSTIS

NUJORKĀ

● Par Ņujorkas ev.-lut. draudzes jaunatnes pulciņa valdes jauno prāvesti izvēlēts stud. iur. Uldis Grava, bet valdē darbosies Valdis Zīmulis (pr. vietn.), Ilze Rozēna (sekr.), Juris Mednis (kas.) un Irēne Staņa (biedrzine). Nākošajā pilnsapulcē valdes sastāvs tiks papildināts, kā arī pieņems darbības programmu nākošajam darbības posmam. Iepriekšējais valdes pr-dis Ivars Jansons ierosināja dibināt Austrumpiekrastes jaunatnes apvienību, bet minētais ierosinājums nav vēl radis Ņujorkas jauniešu atzīšanu. Lielāks skaits pulciņa biedru iekļāvuies ALJAā.

◐ Ņujorkas latviešu organizāciju padome, kas apvieno 22 organizācijas, 23. februārī ievēlēja jaunu valdi: par valdes priekšsēdi - līdzšinējo prof. P. Starcu, par viceprsēžiem — Alisi Freiju, Balodi, Cildermani, Bruzilu un Kļaviņu, par sekretāri — Indrāni, sekretāra vietnieku — Gravu un kasieri H. Kļaviņu. Revīzijas komisijā ievēlēja Kopmani, Andersonu un Šenbergu.

Notecējušā gadā padome rīkojusi Kultūras dienas, organizējusi latviešu piedalīšanos Lojālitātes parādē, rīkojusi 14. jūnija piemiņas svinības un 18. novembra svētkus. Nākošā gada budžetā paredzēti šādi izdevumi: Kultūras dienām 200 dol. (ieskaitot projekcijas apadrāta pirkšanu, kas vajadzīgs lekciju papildināšanai). Lojālitātes parādei $100.00, 14. jūnija aktam — $100.00, Nama fonda administrātīviem izdevumiem — 50 dol., kancelejas un neparedzētiem izdevumiem — 250 dol. Galvenais ienākumu avots padomei ir 18. novembra sarīkojums.

Prof. Prof. P. Starcs ziņoja, ka Dziesmu svētku pagaidu komiteja nolēmusi rīkot dziesmu svētkus Ņujorkā 1958. g. 4., 5. un 6. jūlijā. Ir jau atrastas telpas. Dziesmu svētku rīkošanai no Čikāgas dziesmu svētku atlikuma piešķirti 500 dol. Padome nolēma no savas puses piešķirt svētku rīcības komitejai aizdevumu līdz $1.000 dol.

Plašas pārrunas notika Latviešu nama celšanas lietā. Nama fondā ir uzkrāts 1.900 dol. (arī dažas atsevišķas organizācijas ir uzkrājušas līdzekļus nama celšanai). Latviešu nama tehnisko priekšdarbu komisija izstrādājusi telpu iekārtas metu. Komisijā piedalījušies Latviešu architektu biedrības Ņujorkas kopas locekļi arch. K. Andersona vadībā. Konstatēts, ka visprakticākais atrisinājums būtu 2 stāvu nams, pie kam pirmā stāvā atrastos tikai galvenā sarīkojumu zāle ar blakus telpām un restorānu, bet otrā stāvā visas pārējās telpas. Sarīkojumu zāle domāta 250 sēdvietām ar paplašināšanas iespējām līdz 400 vietām, pievienojot zālei atsevišķa šim nolūkam paredzētas telpu grupas. Mazākām sapulcēm paredzētas trīs telpas, kuŗas spēj uzņemt apm 30 personu katra. Šīs telpas ar pārbīdāmām sienām iespējams savienot pa divi vai trim kopā, vai arī tās visas savienot ar galveno zāli. Paredzētas atsevišķas restorāna telpas ar bāru arī neatkarīgi no sarīkojumiem.

Otrā stāvā būtu bibliotēka ar lasītavu, telpas izstādēm, birojiem, istabas iebraucējiem un pārziņa dzīvoklim. Ēkas izmaksā, neieskaitot gruntsgabalu, var svārstīties no 120.000 līdz 124.000 dol.

Ja izšķirtos par kāda nama pirkšanu, tad uzmetumam atbilstošas ēkas pirkšana varētu maksāt apm. 60.000 dol. un pārbūve — 40.000 dol.

ČIKĀGĀ

● 22. februārī acis uz mūžu slēdza Tālavijas filistrs un bij. Zemkopības ministrijas Zemes ierīcības departamenta saimniecības daļas vadītājs Ernests Baltais. Bēru mājā 24. februārī no nelaika atvadīties bija ieradušies ap 150 tautiešu, lielākā daļa Tālavijas un citu konventu locekļi. Svētrunu teica Ciānas draudzes mācītājs A. Rautenšilds, raksturojot aizgājēju kā ticīgu cilvēku un gādīgu vīru un tēvu ģimenē (paliek atraitne, meita un dēls). Cildenus atvadu vārdus viņam veltīja arī no darba vietas. Izvadīšana uz pēdējo dusu notika 25. februārī.

◐ 26. februārī šeit viesojās Milvoku profesionālo aktieŗu trupa, izrādot Hull House teātŗa zālē L. Fodora Gatavības apliecību rež. V. Krūmiņa iestudējumā. Pirmizrāde bija pag. g. maijā Milvokos. Izrāde bija ļoti labi sagatavota un sagādāja prieku vairāk kā 300 skatītājiem.

— Mosties, man liekas, ka kaut kas kāpj uz augšu.

— Neuztraucies, mīļā, tās būs tikai cenas.

Pēc izrādes Čikāgas latv. mākslas aģentūras vadītājs O. Krolls pie kafijas galda pateicās viesiem par skaisto mākslas sniegumu, atceroties latviešu teātri brīvās Latvijas laikā, bet bij. Rīgas Dailes teātŗa direktors, P. Ozols paziņoja, ka turpmāk sadarbība Čikāgas un Milvoku starpā būs ciešāka: katru lugu, ko vienā pilsētā iestudēs, izrādīs arī otra, biežāk vieni pie otriem viesosies, apmainīsies režisoriem un aktieriem utt.

Viņš veltīja dažus sirsnīgus vārdus arī presei, pasvītrojot, ka sadarbība ar to vienmēr bijusi laba, izsakot vēlējumu, lai preses lielvalsts arī turpmāk mākslas lielvalstij neliegtu savu atbalstu.

◐ 25. februārī Čikāgā koncertēja pianistes māsas Gūtbergas. Programmā bija J. C. Bachs, Regers, Saint-Sans, Rachmaņinovs u. c. komponisti. Koncertu bija rīkojusi Čikāgas latviešu biedrība. To noklausījās ap 200 mūzikas cienītāju un bija ļoti apmierināti. Vietējie pianisti teica, ka šoreiz mākslinieču sniegums bijis labāks nekā agrāk, un tas bijis — pateicoties Baldvīna klavierēm.

KALAMAZU

◐ Dziesmu Vairoga valde informē, ka Latvijas sūtnis ASV prof. A. Spekke paredzējis ierasties Kalamazū 21. aprīlī un nolasīt referātu par tematu: „Dzintara tirdzniecība ar Baltijas krastiem Romas imperijas laikos. Lekcija bija paredzēta Dziesmu Vairoga 10 gadu darbības atceres svētkos,bet, dienesta pienākumu kavēts, sūtnis nevarēs ierasties.

MILVOKI

◐ 25. februārī šeit bija DV teātŗa ansambļa R. Blaumaņa Trīnes grēku pirmizrāde. Lugu iestudējusi režisore Millija Valtere-Einberga. Dekorācijas zīmējis Herberts Zellis. Ap 400 skatītāju izrādi uzņēma ar nedalītu sajūsmu. Trīnes lomā bija Elza Tauriņa, kuŗa šo lomu tēlojusi arī Eslingenas latviešu teātrī. Ēriku Leimani redzējām Brenča lomā, pati režisore tēloja Mazbērzu māti, Jāzeps Zeps — Dāvi, Maruta Ludeka — Annuli, Gundega Amola — Madi, Jēkabs Strīķkalējs — Mazbērzu tēvu, Astrīda Pētersone — Emīliju, Guntis Bruniņš — studentu, Marija Kalna — Rembenieti, Osvalds Blūms — Ābrāmu, Āris Penikis — Jaņuku, Agris Rozītis — Ludi, Andrejs Sakša — Mārci, Valdis Bēdelis — Joski, Viktors Zālītis — Juri, Juris Valters — Vili.

Dejas bija iestudējuši Dagmāra Belkovska, mūzikas pavadījumus — Biruta Kreišmane, Mīķelis Grants un Edgars Gagainis. Apgaismotājs Jānis Mintiks, kuŗam uz skatuves dēļiem drīz būs pagājuši 33 gadi, un ne tikai kā apgaismotājam vien, arī kā aktierim.

DR. VILIS MĀSĒNS BOSTONĀ

Jēkabam Siebergam jau 93 gadi

Šogad DV Bostonas nodaļa kopā ar J. Sieberga fondu rīko plkv. O. Kalpaka nāves dienas atceres un Amerikas latviešu tēva Jēkaba Sieberga 93. dzimšanas dienas svinības.

Sarīkojums notiks 4. martā pl. 4.00 pp. DV mītnē, 194 Heat St. Apmeklētāju uzmanību saista Eiropas apspiesto nāciju asamblejas pr-ka Dr. V. Māsēna referēts par trimdinieku brīvības centieniem. Ievērojot viņa lielo posteni, aicināti ierasties arī citu Eiropas apspiesto nāciju pārstāvji. Ar uzrunām piedalīsies arī DV Bostonas nodaļas pr-ks Ed. Treimanis un J. S. fonda pr-ks E. Auniņš. Mūzikālo daļu izpildīs jauktais koris Līgo diriģenta J. Austruma vadībā ar jaunākiem iestudējumiem.

Sarīkojuma beigu daļa veltīta J. Sieberga tēva dzimšanas dienai uz kuŗu ieradīsies arī jubilārs ar ģimenes locekļiem. Siebergs arvien vēl ir pie labas veselības. Par azaidu gādās Vanadžu pr-ce I. Baumane. Ieeja pret labprātīgiem ziedojumiem, sākot ar 99 centiem.

-iņš.

Ņujorkas latviešu draudze pirks vasaras koloniju

Ņujorkas latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumā Betlemes baznīcā 26. februārī, ko vadīja prāv. J. Kullītis piedaloties mācītājam R. Zariņam un A. Ozolam, ieveda amatā jauno draudzes valdi.

Pēc dievkalpojuma apakšējās telpās notika draudzes ārkārtējā pilnsapulce, kuŗā piedalījās 229 locekļi. Par nekustama īpašuma pirkšanu vasaras kolonijai referēja komisijas priekšsēdis P. Irbe. Īpašums atrodas Hunter Township, pie Elca Park, Green County, N.Y. Pērkamais objekts ir 80 akru liels ar privātu ezeru, dzīvojamo ēku un dažām blakus ēkām. Pirkšanas cena — 13.000 dol., no kuŗiem skaidrā naudā jāiemaksā 11.000 dol., pārējais kā hipotēka uz 10 gadiem. Vasaras kolonijas fondā ir 20.000 dol. Krāsu filmā parādīja pērkamo īpašumu. Savas atsauksmes deva speciālisti — prof. R. Pāvels un arch. L. Rudzītis. Notika vispārējas debates. Nobalsošanā visi, izņemot divus atturējušos, nolēma īpašumu pirkt. Tuvākā laikā draudzes pārstāvji izbraukus uz vietas, lai sāktu kārtot pirkšanas formalitātes.

PORKKALAS NOSLĒPUMI

Helsinkos. — Šī gada janvārī oficiāli mainījās Porkkalas flotes bazes īpašnieki: no Padomju Savienības tā pārgāja atpakaļ Somijas valdīšanā. Dziļā sniega dēļ pilnīgu 152 kvadrātjūdzes lielās Porkkalas bazes inventūru vēl nav izdevies uzņemt, taču jau tagad novērtējumi rāda šādu ainu:

Šodien Porkkala ir tukša un izmirusi. Tur, kur pirms kaŗa dzīvoja un strādāja 6000 cilvēku, tagad neredz gandrīz nevienas dzīvas radības. No konstatētā var secināt, ka krievi Porkkalā gatavojušies uz palikšanu vai vismaz uz ko daudz vairāk nekā uz bazes atdošanu atpakaļ somiem. Krievu atstātajā mantojumā somu armija atzīmē sekojošo: vienu dīzeļa spēkstaciju, kuŗai apkārt uzcelts biezs akmeņu mūris; apakšzemē izbūvētas noliktavas daudzu tūkstošu kvadrātpēdu platībā, kuŗās atrodas milzu tvertnes degvielu uzglabāšanai (katra tvertne spēj uzņemt no 700-1000 to degvielu). Krievi Porkkalas bazē ierīkojuši dz.-ceļu un kanālizāciju, paplašinājuši ostu, izbūvējuši 25 jūdzes jaunu ceļu; uzcēluši divus jaunus tiltus, skolu, slimnīcu un telefona centrāli, kā arī izveidojuši lidlauku, kas spēj uzņemt ap 300 strūkllidmašīnu. Lidmašīnu novietošanai angāri nav celti, bet iekārtotas pakavveidīgas betona sienas, kas gaisa uzbrukuma gadījumā lidmašīnas pasargātu no šķembām.

Vairākas ēkas atrastas nodedzinātas īsi pirms krievu izvākšanās. Luterāņu baznīca izdemolēta; no divām kapsētām krievi ievākuši krustus un kapakmeņus. Bez tam, Porkkalu pārņemot, somu kaŗavīriem nācies vērot daudz tādu ainu, kuŗu aprakstus laikraksti vienkārši nav iedrošinājušies publicēt.

Vairākās mājās otrā stāva grīdās atrasti izcirsti caurumi, kuŗus krievu kaŗavīri izmantojuši dažādu steidzīgu vajadzību ātrākai apmierināšanai...

KĀDAS GODĪBAS GALS

KARŠ UZ JŪRAS KĻUVA NOZĪMĪGS (18)

Hitlera sulainis stāsta par „vadoņa" darbu un dzīvi

„Lielie rūpnīcu magnāti stāvēja pret mani un noliedza man gatavot tankus, tie ir viņi, kas padarījuši sirmus manus matus. Mani ģenerāļi ir pazaudējuši savu skatu uz priekšu, viņi vairs tikai raugās atpakaļ un man jautā, vai nevar atkāpties. Vai var iet uz priekšu, to man vairs nejautā neviens."

ARI AUSTRUMOS SĀKAS NEVEIKSMES

Es nekad neaizmirsīšu savā mūžā to brīdi, kad sākās krievu ofensīva austrumos. Tas notika 1944. gada beigās, decembra pēdējās dienās. Hitlers jau pirms uzbrukuma sākuma minēja par kādu vēstuli, ko Čerčils rakstījis Staļinam, pieprasīdams nekavējoties sākt uzbrukumu austrumos. Bet viņš nekad neticēja, ka krievi būs sagatavojušies un uzbrukumu sāks nekavējoties. Viņš to gaidīja tikai pēc mēnešiem diviem vai trijiem, un līdz tam laikam Hitlers cerēja pieveikt sabiedrotos.

KRĪT RIETUMU VALNIS

Dzirdot par spēcīgo krievu uzbrukumu austrumos, Hitlers pavēlēja doties atpakaļ tikko uz rietumiem pārvietotām armijas daļām. Un es domāju, ka 1945. gada janvārī Vācijā pārvietojās ap 250.000 vīru. Tad Hitlers mani sūtīja sameklēt kādu dokumentu kurā bija lasāma Hitlera pavēle nostiprināt Rietumu valni. Pēc tam, kad es dokumentu biju atradis, Hitlers sasauca konferenci. Viņš bija nācis pie atziņuma, ka, ja vislaunākais būtu noticis, viņš būtu savām armijām rietumos pavēlējis atkāpties uz Rietumu valni līdz frontes nostabilizēšanai austrumos. Es lasīju šo dokumentu, kur Hitlers skaidri bija pavēlējis nostiprināt Rietumu valni un to pagarināt no Ziemeļjūras līdz neitrālai Šveicei dienvidos. Tur viņš bija paredzējis novietot jaunus un spēcīgākus ieročus un izbūvēt pa neieņemamam cietoksnim. Konference izvērtās par vienu no vētrainākām, kādu es vispār biju redzējis. Atsevišķi katram savam ģenerālim viņš jautāja, vai viņa pavēle tikusi izpildīta. Un katrs atsevišķi viņam atbildēja, ka nekas nav darīts. Ģenerālstābs tika uzrunāts kā vēl nekad vēsturē...

„Man nekad nevajadzēja sākt karu ar tādiem ģenerāļiem, kādi esat jūs. Kamēr viss gāja labi, jūs labprāt nācāt un kollektējāt savus ordeņus un apbalvojumus, bet tagad jūs mani pievīlat." Drīz Hitlers dabūja zināt, ka Rietumu valnis ieņemts, un ka ienaidnieka spēki tuvojas Berlīnei. Viņš izdeva pavēli armijai un tautai: „Mums jāiekeras ar nagiem zemē un jātur katra tās pēda. Mums jācīnās, jācīnās un jācīnās."

ARMIRAĻI NORAIDA HITLERA PRIEKŠLIKUMUS

Adolfam Hitleram bija respekts pret ģenerāli Eizenhaueru, un bieži viņš teica, ka šī ģenerāļa dzīslās ritot vācu asinis.

Hitlers nezināja neko iepriekš par Perl Harboras notikumiem un par japāņu flotes uzvarām, bet dabūjis to dzirdēt, viņš ne mirkli nešaubījās, ka karā pret Vāciju iesaistīsies arī pati Amerika. Lai aizkavētu amerikāņu transporta vienību nokļūšanu Eiropā, Hitlers visu ievērību veltīja vācu zemūdenēm, piezīmēdams, ka tagad vācu flotei pienācis īstais laiks. Viņš teica, ka vācu flote darīs visu iespējamo, lai aizkavētu amerikāņu karā materiālu un pārtikas piegādi britiem.

Vairākas reizes Hitlers aicināja japāņus iestāties karā pret Krieviju un uzbrukt tai, bet vienmēr saņēma noraidošu atbildi. Un tā Hitlera vēlēšanās, lai japāņi uzbruktu krieviem no muguras, izpalika. Bet vēlāk, redzot, ka daļa no krieviem atņemtiem kara materiāliem bija apzīmogoti ar „Made in Japan", Hitlers kļuva dusmīgs. Viņš aizrādīja Japānas sūtnim Vācijā, ka japāņi tikai tirgojoties ar krieviem, bet nedomājot par uzbrukumu kopējam ienaidniekam.

Līdz ar Japānas un ASV iestāšanos kaujā, karš uz jūras Vācijai kļuva daudz nozīmīgāks. Lai novērstu sabiedroto uzmanību no vācu kaujas kuģiem, tie gandrīz visi tika maskēti un redzami bija tikai smagie kaujas ieroči un kuģa tilts. Tāpat gatavojot jaunus kuģus, Hitlers gribēja, lai visu redzamo apbruņojumu novietotu zem klāja, bet tā, lai to dažos mirkļos varētu izvirzīt lietošanas gatavībā. Vairākas reizes viņš runāja ar kuģu būvju uzņēmējiem un vecākiem jūras virsniekiem par savām idejām, bet tie vienmēr tās atradīja kā nepieņemamas. Hitlers tomēr izdeva pavēli maskēt visus kaujas kuģus, pieminēdams, ka viņa admirāļi esot tikpat stūrgalvīgi kā viņa ģenerāļi, kuri tankiem stādot pretīm kavalēriju.

ZIŅAS MALDINA HITLERU

Kara pirmajās dienās Hitleram ziņoja, ka nogremdēts britu lidmašīnu bazes kuģis Rojal Ark, un Hitlers sauca pie sevis apbalvošanai varoņīgo pilotu. Bet vēlāk ienāca ziņas, ka Rojal Ark vēl vienmēr atrodoties britu flotē. Hitlers bija noskaities un paziņoja, ka turpmāk vairs neviena vācu uzvara netiks paziņota pirms apstākļu vairākkārtējas pārbaudīšanas. Iestājoties karā italiešiem, Hitlers cerēja, ka to flote nekavējoties ieņems Gibraltāru, Maltu un Suecas kanāli, bet arī šoreiz nepiepildījās Hitlera vēlēšanās.

36 AGONIJAS STUNDAS

Kādu dienu mēs ar Hitleru devāmies apskatīt divus lielākos vācu kaujas kuģus: Bismarku un Princi Eiženu. Pēc inspekcijas, kurā tika demonstrēti arī kaujas ieroči, Hitlers teica, ka šādu kuģi ienaidnieks nekad neievainos un liekas, to pašu domāja arī kuģa apkalpe. Pienākot ziņām, ka kaujā ar britu HMS Hūd Bismarks to nogremdējis, Hitlers bija neizsakāmi laimīgs un piezīmēja, ka tas rādīšot britiem, ko viņa kuģi spējot darīt. Paredzēdams, ka pēc notikušās kaujas britiem Bismarks būs kā dadzis acīs, un tie to katrā gadījumā centīsies nogremdēt, Hitlers deva pavēli Bismarku novietot Norvēģijas fjordos. Bet admirālis Leitjens, kas pēc pirmās kaujas bija pārmainījis Bismarka karogu, domāja sekot britu flotei atklātā jūrā, jo cerēja uz laimi arī nākotnē. Beidzot Hitlers viņam piekrita, un neilgi pēc izbraukšanas jūrā sākās kauja ar britu floti. Tā ilga 36 stundas, un es šīs stundas varu nosaukt par „36 Hitlera agonijas" stundām. Tās bija Hitleram 36 briesmīgas stundas, sākot ar minūti, kad Bismarks tika iesviests kaujā, līdz pēdējai ziņai, ka Bismarks nogrimis šaudams uz ienaidnieka kuģiem. Līdz pēdējam brīdim Hitlers cerēja, ka vācu aviācija un zemūdenes, kas atradās Francijas krastā, sniegs Bismarkam palīdzību, bet ienāca ziņojumi, ka slikto laika apstākļu dēļ neko nav iespējams darīt, jo redzamība līdzināja nullei. Vēlāk, saņēmis ziņas, ka Bismarks nogremdēts ar bumbu trāpījumiem klājā, Hitlers teica, ka Bismarkam un viņa vīriem nebijis neviena, kas palīdz, vienīgi angļi spējuši izdarīt visu.

Lai gūtu dažas priekšrocības jūras karā ,sevišķi Ziemeļjūrā, kur svarīgs sabiedroto jūras ceļš gāja uz Murmansku, Hitlers bija paredzējis un jau devis pavēli būvēt speciāla veida mazus kreiserus, kas kalpotu vienlaicīgi arī kā lidmašīnu bazes kuģi. Kad Hitlers to paziņojis saviem flotes admirāļiem, tie atbildējuši, ka to nevarot darīt, jo britiem nekā tamlīdzīga neesot, un otrkārt, tādas neesot klasiskās tradicijas. Bet neilgi vēlāk ienāca ziņas, ka britu flote sākta apgādāt ar tādiem jauniem kuģiem, kādus nesen bija paredzējis būvēt Hitlers. Vadonis šo ziņojumu rādīja admirālim Putkameram, jautādams, vai tagad vācieši drīkstot gatavot viņa pieprasītos kuģus, jo tagad taču tās esot tradicijas. Admirālis koda sev lūpās. —

PIESAKĀS „VĀRDES VĪRI" — NĀVINIEKI

Vācu zemūdeņu panākumi Atlantijas okeānā un Ziemeļjūrā auga katru dienu, un 1942. gadā bija sasniegts kulminācijas punkts. Katrs panākumiem bagāts zemūdeņes komandants ieradās pie Hitlera, lai saņemtu apbalvojumu. Bez tam Hitlers katram zemūdenes kapteinim, kam jūras karā bijuši droši panākumi, pasniedza savu fotografiju, ievietotu sudraba ielogā, kurai uz mugurpuses bija Hitlera pašrocīgs uzraksts: „Manam varonīgam kapteinim."

(Nobeigums sekos)

500 DOLARU AUGUSTDORFAS ĢIMNAZIJAS AUDZĒKŅIEM

Augšā — „burvju mākslinieks" Māriss Vētra „lieburi" un „izburi" dālderus, kurus cilindrī savāc Lāpas pr-dis T. Kronbergs (vidū). Apakšā — Bērziņas-Ošiņas studijas daļās audzēknes pirms uzstāšanās, pa labi — Lāpas jaunieši pārskalta prāvoņa ienākumus.
J. Kreiļa un H. Kļigera foto

MĀRISS VĒTRA UZBUŖ DĀLDERUS

Kad Lāpas priekšnieks T. Kronbergs pirms laba mēneša valdes sēdē ierosināja rīkot vakaru par labu Augustdorfas ģimnazijai, Lāpas valde bija vienis prātis, ka šāds sarīkojums nepieciešams, un ka tiešī jaunatnei te būtu kas lietas labā darāms. Tanī pašā vakarā izraudzīja rīcības komiteju, saruna ja telpas, izraudzīja datumu, un šķirās pārliecībā, ka sanāks kādi pāris simti dālderu, ko aizstūtīt Augustdorfai.

Pēc nedēļas cerības uz vakara labu „atmaksāšanos" sāka strauji pieaugt — par sarīkojumu bija uzņājis Māriss Vētra un, kā teikt, „ņēma to savās rokās", iekļaudamies rīkošanas darbos ar tādu dedzību un sirsnību, kas pārspēja pašu jauniešu daudzināto degsmi. No M. Vētras dzīvēm skatuves piedzīvojumu klēts idejas birtin bira. Un ne tikai idejas. Svētdien pirms rāmā vakara Māriss Vētra mērīja, pētīja un vēlreiz mērīja Andreja baznīcas zāli un skatuvi un, galvu grozīdams, drūmi runājās ar saviem abiem asistentiem, — Pārslu Celmu un Rūdolfu Purvu. Aplaudisemangas direktors strādāja ne pa jokam.

26. februāra vakarā ļaudis pie kases stāvēja rindā, piepildīja zāli, pārpludināja galeriju un stāvvietas. Priekšnesums sekoja priekšnesumam, un Māriss Vētra asprātīgi tos saauda raitā tecējumā. Starpbrīdī skatītāji pirka loterijas biletes, un notikās, ka visiem pat nepietika.

Kad pēdējā dziesma bija izskanējusi, pēdējais vārds pateikts, laimētāji saņēma savus guvumus — tortes, puķu podus, desas un ko vēl visu, un šķiroties redzēja tikai priecīgas sejas — smaidīja skatītāji, smaidīja rīkotāji. Ieņemts bija $497.30, ko Lāpas valde nolēma papildināt un aizsūtīt apaļus 500.00 dol. Rīkotāju vispārdrošākās cerības bija vairāk kā attaisnojušās.

Ir vecs sakāmvārds, ka sirds kurzemnieka gods. Šoreiz tas būtu jāpārgroza - sirds latvieša gods. Jo tikai ar sirsnību un spontānu labu gribu varēja reālizēties tāds pasākums.

PRINČA UN AKTRISES LAULĪBAS

Monako, prinča Renjē līgava ASV filmu aktrise Grēse Kellija pastāstījusi žurnālistiem par savu kāzu paredzēto norisi š. g. aprīļa mēnesī.

Katedrālē, kurā notiks laulības, vietas esot tikai 400 personām, bet žurnālistu vien jau pieteikts ap 500. Viņa ļoti nožēlojot, ka nevarēs kāzās aicināt visus savus draugus.

15. martā beigšot uzņemt filmu, kurā viņa tēlo. Pēc tam 2 nedēļas Kellija dzīvošot Ņujorkā, kur izdarīs iepirkumus, 4. aprīlī aktrise ar ģimenes locekļiem ar kuģi dosies uz Monako. Ostas reidā viņu sagaidīs līgavainis ar savu jahtu.

Laulības dzimtsarakstu nodaļā notiks 18. aprīlī ģimenes locekļu klātienē. Pēc tam pilī pieņems Monako iedzīvotājus, kuŗi uz jaunā pāra veselību varēs iedzert pa glāzei šampanieša. Nākošajā dienā, pl. 10.30 laulības baznīcā. Laulās vai nu Monako bīskaps vai arī kāds kardināla Spelmaņa pārstāvis. Tanī pašā dienā jaunlaulātie pilī pieņems diplomātiskos pārstāvjus un vēlāk ar jahtu dosies kāzu ceļojumā.

MŪZIKĀLĀ PĒCPUSDIENA BOSTONAS SKOLĀ

Amerikas Latviešu tautiskās savienības latviešu skolas Bostonā rīkotā mūzikālā pēcpusdiena latviešu namā svētdien, 26. februārī, bija pulcējusi pilnu zāli latviešu jaunatnes ar vecākiem. Atklājot sarīkojumu, skolas pārzinis A. Liepkalns teica, ka mūzikai liela nozīme jaunatnes audzināšanas darbā — tā attīsta fantaziju, disciplīnu un patrioti skas jūtas. Tādēļ šis skolas sarīkojums veltīts mūzikai ar skolas audzēkņu piedalīšanos.

Programmu vadīja skolotāja H. Grāvīte. Pirmās klases bērnu korītis 10 g. v. diriģenta Jāņa Dauges vadībā dziedāja tautas dziesmas. Iņāra Zāle jau teicami atskaņoja latviešu tautas dziesmu klavieru solo, bet Juris Žagariņš spēlēja klarnetes solo. Tautas dziesmu duetus dziedāja Dace Subača un Pēteris Ozols, klavieru pavadījumus veicot Ivaram Graudiņam. 10 g. Māris Lambergs nospēlēja pat veselu vijoles koncertu, bet drusku vecākais Viesturs Liepkalns sniedza klavieru mūziku, gūstot vislielākos aplausus.

Vēl pirmās klases audzēkņi tautiskos tērpos uzveda bērnu spēli Seši mazi bundzinieki, bet 3., 4. un 5. klases audzēkņu atsevišķie kori un pēc tam kopkoris dziedāja latviešu tautas dziesmas diriģenta skolotāja Ezeriņa vadībā. Visās dziesmās iepriecināja bērnu tīrā latviešu valodas dikcija. Visi audzēkņu priekšnesumi izpelnījās klausītāju atzinību. Pēc mūzikālajiem priekšnesumiem bērni gāja tautiskās dejās un rotaļās.

Nākošais skolas sarīkojums aprīlī būs veltīts bērnu pastaigai pa Latviju, rādot Latvijas skatus gaismas bildēs. Tad pat rādīs arī filmu par Bostonas latviešu skolas dzīvi un mācībām.

Skolas padome paziņojusi vecākiem, ka vecāko klašu skolēniem līdz mācības gada beigām jāizlasa vismaz viena latviešu grāmata, kas piemērota jaunatnei. Skolas padome ievadījusi sarunas ar amerikāņu iestādēm par latviešu skolas bērnu apdrošināšanu pret nelaimes gadījumiem ceļā uz skolu, atpakaļ un pašā skolā.

Jānis Sāma

Negantnieks

ROMĀNS

61. turpinājums

— Tas, ka dažiem tīk labprāt savu mēli pa vācisku locīt, kaut arī tas dažam skan tā, it kā tas lēkātu pa veciem kapiem, pēc manām domām nav tik visai ļauni, — Veinberģis domīgi runāja, pūzdams pāri galdam cigāra dūmu strūklu un neievērodams, ka Krogzemim pie šiem vārdiem parādījās virs deguna diezgan dziļas rievas. — Lai runājam jebkādu valodu, galvenais ir tas, ka tomēr atzīstam sevi par latviešiem un... —

— ...ar savu vācisko runāšanu mulsinām tos, kas paši nespēj izšķirties, vai tiem jārunā latviski un japaliek latviešiem vai jākļūst par kārkluvāciskiem buldurētājiem? — Krogzemis iesaucās diezgan asi. Bet Veinberģis laipni pasmīnēja:

— To nebūt negribēju teikt, Krogzemja kungs, bet domāju, ka ar vācu mēles palīdzību latvieši spēs jo drīzāk sev darbu un maizi atrast nekā bez tās. Un kāpēc to gan neizmantot sev par labu? Darbs mums var dot mantu, bet manta savukārt rada spēka un brīvības apzināšanos. Tikai turīgais īsti var justies brīvs un drošs, jo naudas un mantas priekšā zemojas tiklab vācietis, tā krievs. Jums gan nav arī tas nezināms, ka Rīgas likumi prasa ļoti augstu mantas stāvokli, lai varētu piedalīties pilsētas amatu personu vēlēšanās. Ja būsim bagāti un šo bagātnieku skaits būs jo liels, tad ar laiku mums nebūs grūti likumīgā kārtā saņemt Rīgas pārvaldi savās rokās. —

— Tad jūs, Veinberģa kungs, turaties pie vecā likuma, ka mērķis attaisno līdzekļus? Daudziem ir tādas domas, ka šis likums nesaskan ar godīga cilvēka dzīvi un darbu... —

Tagad Veinberģa pierē ievilkās pāris grumbu, tomēr viņš atbildēja Krogzemim tikpat mierīgi un laipni kā agrāk.

— Mēs, Krogzemja kungs, esam noklausījušies daudz skaistu vārdu, kas teikti sapulcēs un mielastos, bet kas turpat arī palikuši tikai kā kāda svētku rota, kuŗu pēc svētkiem noliekam mierīgā vietā, lai tā tur glabājas nākamai reizai. Ir laiks, ka vārdiem pievienojam darbus, kas nekad nav nekāda jezuītiska lieta, ja paši tos par tādiem nepadarām. Bet tālāk teikšu jums to, ka tagad šādi darbi darāmi vispirms Rīgā, jo te manta visvieglāk iegūstama. Ikviens fabrikas strādnieks, sīkas bodītes turētājs un pat sētnieks, taupīgi dzīvodams un tikai pēc viena mērķa cenzdamies, var cerēt, ka kļūs reiz namnieks, un, ja tādu būs daudz, tad tie reiz jo droši drīkstēs saukt savā latviskā mēlē: atdodiet mums mūsu Rīgu! Uz laukiem latviešiem vēl jo daudz šķēršļu ceļā, lai tie tur nonāktu tik tālu, ka muižniekus pārspētu un jo pilnīgi spētu ņemt to, kas ar likumu atļauts. —

Klausīdamies Veinberģa runā, kas beidzot kļuva jo sparīga un uzmudinātāja spēka apgarota, Māters bija kļuvis nemierīgs. Viņš steidzīgi iztukšoja savu alus glāzi, nemaz nepaceldams to pret pārējiem, un nervozi glāstīja bārdu. Varēja redzēt, ka viņš tikko valdīja sevi, lai nepārtrauktu runātāju, un, tikko Veinberģis apklusa, viņš sāka runāt, jo ātri un veikli saistīdams vārdus un vērsdams tos pret Veinberģa domām.

— Tās ir gan itin skaistas domas, ko nupat dzirdējām no Veinberg kunga. Bet vai tās arī tikpat labas un derīgas, par to var strīdēties, un es labprāt esmu ar mieru to darīt. Veinberg kungs tātad domā, ka mums jāuzņem cīņa pret mūsu pretiniekiem vispirms Rīgā. Pret tādām domām es negribētu nostāties kā pretinieks, jo cīņa pret naidnieku, lai kur tā top cīnīta, ir jo vēlama. Ir arī patīkami, ja gūstam panākumus Rīgā, pie tam vēl, kā to dzirdējām, ne ar visai lielām pūlēm, dažkārt tikai pa vāciski buldurēdami. Bet vai gan Veinberg kungs uzņemas galvot par to, ka visi šie puskoka lēcēji, kad būs turīgi vai pat bagāti kļuvuši, tiešām gribēs vairs savu tēvu valodu atcerēties un par īsteniem tautiešiem kļūt? Vai nebūs drīzāk tā, ka kāds, bagāts kļuvis, negribēs vis ar tautiešiem kopā iet, bet gan vācu pusi turēs, lai vēl jo augstāk kāptu kā mantā, tā godā? Notā jo stipri baidos. Un tālāk, vai gan laukos nedzīvo mūsu tautas lielākā un veselīgākā daļa, kas ne vien par vācu mēli, bet arī par melnajiem kungu svārkiem smejas? Un vai tā nav arī mūsu tautas vislabākā daļa? No tiem gan neviens tik lēti neliks sev Rīgas birģeļa gardibeni galvā, nedz arī klanīsies labas vietas un darba dēļ kāda izdēdījuša prūšu kundziņa priekšā. Tādēļ es pastāvu uz to, ka mums vispirms jādomā par jo spēcīgas saimnieku kārtas nodibināšanu, jo no tās varam gaidīt, ka tā, savas mājas par dzimtu ieguvusi, par tām stāvēs ar sirdi un dvēseli. Nav ko bēdāties, ka no tiem tad kāds vācu biksēs līdīs vai arī pa vāciski savus grēkus sūdzēs, kā to dažs labs vārdos jo dedzīgs Rīgas tautietis dara. Un, lai mūsu lauku saimnieki savas gruntes spētu tā apstrādāt, kā tas tagadējos laikos pienākas, mums, skolotajiem tautiešiem, jāiet talkā, rādot, kādi likumi viņiem par labu nāk un kā tie saprotami un tulkojami. Mums arī jāgādā par derīgiem rakstiem lauku apstrādāšanā un kopšanā, jo vienīgā zemkopības skola Vecsātos, kas latviešu zemniekiem nodomāta, tikai muižkungus māca, kas nekas cits nav kā augstākas pakāpes muižu kalpi. —

Kad Māters, mazliet aizkusis, tukšoja savu alus glāzi, Veinberģis, drusku zobgalīgi smīnēdams, izmeta dažus vārdus:

— Jūs, Mātera kungs, gan jo nikni pret skaistu vārdu runāšanu nostājaties, bet pats veselu rindu tādu pašu norunājāt... —

— Tas nebūt tā nav, — Māters iesaucās, — ar Kurzemes gubernātora fon Lilienfelda ziņu un vēlēšanos esmu pārtulkojis latviski Kurzemes zemnieku likumus, kas jo drīz kļūs nodrukāti. Šo grāmatu piesūtīs visām pagastu valdēm, kur katrs tajā varēs lasīt un savas rektes, tas ir — savas tiesības ar likumu palīdzību pret muižniekiem aizstāvēt, kamēr līdz šim ikviens muižnieks katru likumu varēja pēc savas modes un sev par labu iztulkot. Esmu tāpat domājis par zemkopjiem derīgas avīzes izdošanu, kam arī gubernātors Lilienfelds negrib pretoties. —

— Bet vai gan krievu valdība to īsti gribēs pielaut? — Veinberģis jautāja.

Māters mazliet lielīgi pasmīnēja.

— Valdības atļaušanu var panākt, ja to atbalsta labi draugi Pēterburgā, un Lilienfeldam tādu netrūkst.

Krogzemis ar Pumpuru klusēdami klausījās abu politikas vīru valodās, kur tautības lietas jo cieši saistījās ar tīri materiālām dzīves prasībām un vajadzībām, nepavisam nepieminot to, kas abiem dzejniekiem bija jo svarīgs. Pumpurs tomēr visu uzņēma mierīgi, kamēr Krogzemī Mātera un Veinberģa domas izsauca protestu. Greizi pasmīnējis, viņš teica:

— Cik noprotu, Mātera kungs velnu ar Belcebula palīdzību grib izdzīt. —

— Kad tautas labumam tas derīgs, tad kādēļ gan to nedarīt, — Māters attrauca, — vai vāci nedara to pašu? Tiem jo liels radu pulks Pēterburgā, kas augstos valsts amatos kalpo un visu to, kas mums par labu domāts, sagroza un pārtaisa tā, ka mēs no visa tikai nederīgas sēnalas dabūjam. —

— Tas ir pareizi, — Veinberģis viņam pievienojās, — politikas lietās nevaram kā pasaku Antiņi ar goda prātu un Dieva taisnību vien par savām vajadzībām stāvēt, bet drikstam arī gudrību un viltību lietot, kas visur un visos laikos darīts. —

— Tās ir arī pilnīgi manas domas, — Māters pamāja, — ja kādu mērķi gribam panākt, tad daudz par līdzekļiem nedrīkstam domāt, pētīdami, kāds no tiem labākais. Jo kamēr to izšķirsim, pretinieks mums būs priekšā, un mēs, kā tas allaž jau noticis, ar tukšām rokām paliksim. —

— Arī šai ziņā esmu ar Mātera kunga domām vienis prātis, — Veinberģis teica, — bet palieku arvienu pie tā, ka cīņa ar pretinieku mums vispirms jāuzsāk Rīgā. Un nepietiek ar to vien vēl, ka paši kopā turamies, mums savā pusē jādabū arī kādi no mūsu pretiniekiem. Lai to panāktu, esmu sācis izdot vācu avīzi. Ar to ceru prātīgākos un godīgākos vācu lasītājus pārliecināt, ka mums iespējams saprasties, jo kāpēc gan mēs šeit nevarētu nostāties pret vāciem, kā somi nostājušies pret zviedriem, kas — tāpat kā vāci, pie mums — uzskatīja sevi par kungu kārtu, bet tagad nākuši pie atziņas, ka ir tādi paši Somijas pilsoņi kā paši somi, kaut arī turpina runāt savā zviedru valodā. —

(Turpinājums sekos)

B. PIEKALNĪTIS DZIEDĀS TORONTO

SV. ANDREJA BAZNĪCAS DRAUDZES KORIS GATAVOJAS KONCERTAM

Kāds sirms audzinātājs reiz teicis, ka koris ir katras sabiedrības greznums un rota. Un latvieši jau nu reiz ir čakli dziedātāji. Latvijā dzīvojot ik pagastam bija sava dziedāšanas biedrība. Vācijas bēgļu nometnēs veidojās lieli un skaisti koŗi ,arī „jaunajā pasaulē" esam paturējuši veco paradumu dziedāt pulkā, un katrā latviešu apdzīvotā stūrī radusies pa dziesmu vienībai.

Ir jauki, ja šāda grezna rota ir biedrībām vai arī tā izveidojusies pati par sevi, bet cik vēl daudz krāšņāka liekas šī pati rota, ja tā grezno draudzes dzīvi un gadu pēc gada ir neatņemama draudzes dzīves sastāvdaļa!

Ar tādu aktīvu koŗi nu jau kuro gadu lepojas 1. ev.-lut. draudze, un koŗa gadskārtējais koncerts, kas šogad notiks 17. martā, kļuvis par gaidītu notikumu Toronto latviešu sabiedriskajā dzīvē un izcilu atgadījumu trimdas latviešu mūzikas pasaulē.

Sekojot iepriekšējo gadu piemēram, koncertā aicināti piedalīties arī ārpus Toronto dzīvojošie latviešu mūziķi, un tā šogad dzirdēsim iecienīto un pazīstamo dziedoni Borisu Piekalnīti, kas dziedās solo partiju Haralda Berino oratorijā „Kristus tiesāšana", kā arī atsevišķas Šuberta, Bethovena, Bruno Skultes un Norvila dziesmas.

Boriss Piekalnītis ir viens no tiem, kas pēdējos gados visvairāk apceļojis gan Eiropu, gan Ameriku, gan arī citus kontinentus. un ar slaveno Žārova kazāku koŗi nupat februāŗa vidū viesojās Toronto Maseja zālē. Koŗi Piekalnītim uzticētas vairākas solo partijas, un lielāko pilsētu mūzikas recenzenti latviešu dziedoni novērtējuši par vienu no jaunāko gadu spožākajiem basiem, kāds jebkad dzirdēts.

Piekalnīša cienītājiem šī būs viena no pēdējām izdevībām dziedoni dzirdēt, jo aprīļa beigās viņš dodas ar ģimeni atpakaļ uz Eiropu, kur saistījies ar trīs gadu līgumu dziedāt Vakareiropas koncertos un operās.

Šinī sezonā līdzšinējais diriģents un koŗa dibinātājs, komponists T. Ķeniņš darba pārslodzes dēļ, koŗa vadību bija nodevis Alfreda Štrombera rokās, kuŗš koŗi vadīs arī koncertā, kamēr pats T. Ķeniņš veiks ērģeļu pavadījumu. Pirms pārcelšanās uz Ontario provinci A. Štrombergs vadīja Halifaksas operas sabiedrības orķestri un Halifaksas simfonisko orķestri. Tagad Štrombergs dzīvo un strādā Šekspīra festivāla pilsētā Stratfordā, kur saistījies United Church draudzē par ērģelnieku un koŗa vadītāju un veic arī orķestra diriģenta pienākumus. Paralēli maizes darbam A. Štrombergs studē teoriju un kompoziciju Toronto karaliskajā konservātorijā un gatavojas diploma saņemšanas eksāmeniem.

Komponists T. Ķeniņš koncertā spēlēs ērģeļu pavadījumus. Visvairāk komponista laiku pēdējos gados aizņem paidagoga darbs karaliskās konservātorijas teorijas klasē ar 60 audzēkņiem, kur T. Ķeniņš strādā jau ceturto gadu, bet savu daļu prasa arī kompozicijas, ko arvien biežāk atskaņo vietējos kanadiešu koncertos un mūzikālajos sarīkojumos. Tā 24. martā Konservātorijas zālē Kanadas komponistu līgas rīkotajā koncertā atskaņos T Ķeniņa trio vijolei, čellō un klavierēm, ko komponists savā laikā rakstīja un veltīja mūziķu vienībai Latvian Trio. Nupat saņemta arī atzinīga vēstule no Montreālas radiofona raidījumu vadītāja par sonātu vijolei un klavierēm, kas nupat ieskaņota skaņu platē un ko izmantos radījumiem Kanadā un ārzemēs. T. Ķeniņa komponēto koŗa dziesmu „Ziemsvētku korālis", ko izdevis Waterloo apgāds un ko pagājušā gada decembrī atskaņoja Toronto universitātes koris prof. Džonsona vadībā, tagad iestudē Toronto Sv. Paula angļikāņu baznīcas koris prof. Dr. Č. Pīkera vadībā, un to atskaņos šoziem Sv. Paula adventes koncertā.

Bez tam T. Ķeniņš nolīdzis līgumu ar kanadiešu izdevniecību Gordon Thompson Ltd., par vairāku klavieŗu darbu bērniem izdošanu.

Līdztekus visiem jau minētajiem pienākumiem komponists T. Ķeniņš vēl joprojām ir arī 1. ev.-lut. draudzes ērģelnieks.

Abi diriģenti līdz ar koristiem veltījuši daudz pūļu un enerģijas garīgās mūzikas izkopšanai, bet vēl vairāk siltas sirsnības, bez kuŗas neviens kopīgs darbs nav paveicams.

B. P.

Draudzes koŗi vada A. Štrombergs, pie ērģelēm T. Ķeniņš.

Vsevoloda Karagioza un Hildas Gailānes koncerts Bostonā

Mākslinieka dzirksts ir likteņa balva, bez tās, lai kā arī censtos, iznāk tikai „mākslas amatnieks." Šāda spoža dzirksts tūlīt manāma arī ukraiņu tenora Karagioza dziedājumā. Sen nebija dzirdēts tik samtains un rūpīgi skolots tenors. Vidējos reģistros Karagioza balss ļoti atgādināja Leonīda Sabinova tembru. Visumā viņš ir suverēns tieši krievu autoru, galvenokārt Čaikovska, atskaņojumos. Ļenska „Kādēļ, kādēļ" ārija uzreiz sagūstīja visu klausītāju sirdis. Jaukas viņa izpildījumā bija arī „Rigoletto" ķercoga un „Karmenas" Žozē populārās ārijas. Verdi „Aīdas" pazemes duetā pavīdēja maza indispozīcija augšējos toņos. Visā visumā Karagiozs ir vairāk līrisks, ne drāmatisks tenors. Priekšnesums ļoti brīvs un neķīlēdains. — Gailāne vairāk izcēlās operu ārijās un duetos ar Karagiozu. Balss viņai spēcīga ar drāmatiska soprāna akcentu. — Pavadītāja Māra Eferte bija savam uzdevumam piegājusi ar teicamu rūpību un veica to atzīstami uzmanīgi.

Šis bija Bostonā pirmais koncerts šai sezonā. Interese par mūziku 4000-5000 latviešu starpā neapšaubāmi mazinās — tas arī ir trūkumam. No otras puses — turpat visi ir „mākslinieki". — diletantisms zel, bet ja šiem daudziem „dziedoņiem" un „aktieŗiem" izdevība noklausīties labus konkurentus — tas netiek darīts.

Ausekļi

OPERU PĒCPUSDIENA

Ārija Kellija (baritons) dziesmu un operu pēcpusdiena Bostonā notiks 18. martā, plkst. 4.30 p. p. Norfolk House Center zālē (14 John Eliot Sq., Roxbury). Pie klavietēm — Māra Eferte. Ieja — 99c. Kellijs dziedoņa karjēru sācis Vācijā, daudz koncertējis kopā ar Kseniju Branti. Viņš ir viens no nedaudziem mūsu jaunās paaudzes dziedoņiem, kuŗš koncertējis arī Ņujorkas Carnegie zālē. Bostonā Kellijs uzstāsies pirmo reizi. Koncertu rīko DV paukotāju kopa.

Ingrida Vīksna

SNIEGOS

Pār kādu tālu māju ilgi klusu sniegs,
Nu būs jau aizsnigušī visi gaismas ceļi.

Tev vientuļībā tie ir jāizbrien,
Kaut viņā pusē gaida tikai veļi.

Pār kādu tālu māju ilgi, ilgi sniegs —
Un novakares krēslā lēni iesnieg dienas.

— Kaut nebūtu bez saules jāaizmieg,
Sais sniegos jāaizmieg bez saules dienas vienas...

Pār kādu tālu māju nu jau ilgi sniegs,
Un dziļā sniegā pazūd visi ceļi. —

NIKLĀVA STRUNKES AKVAREĻUS

var iegūt šai kontinentā. Tuvāka informācija A. Ķivīsa grāmatnīcā: P. O. Box 163, Hardman's Bridge, Ottawa, Ont., Canada, CE 3-6044.

VĒROJUMI LONDONAS TEĀTROS

SPECIĀLRAKSTS LATVIJAI AMERIKĀ NO ANGLIJAS

Londonas teātŗu repertuārs lielā mērā atspoguļo šīs miljonu pilsētas iedzīvotāju intereses kultūras laukā. Pārskatot pēdējo mēnešu uzvedumu sarakstu ,acīs duŗas lielais vieglo lugu skaits. Tas varbūt izskaidrojams ar neseno svētku laiku, kaut gan vieglā satura lugas aizvien pārsniedz nopietnos uzvedumus.

Teātŗu skaits Anglijas galvaspilsētā tālu pārsniedz pussimtu. Tie pa lielākai daļai atrodas vecmodīgās celtnēs un nav sevišķi lieli. Telpas ir šauras un saspiestas, sēdekļi ne sevišķi ērti. Tikai pēdējā laikā celtajos teātŗos šie trūkumi ir novērsti. Publika zālē parasti ierodas ar mēteļiem muguŗā, tā kā garderobes ir liekas.

Teātŗi koncenttrēti zināmos Londonas kvartālos, vietām viens otram cieši blakus; tiešām jāuzmanās steigā neieiet nepareizās durvīs! Protams, zināms teātŗu skaits atrodas arī pilsētas nomalēs.

Ir labi jāiepazīst angļu publikas gaume un intereses, kādēļ kāda luga turas uz skatuves gadiem ilgi, bet cita nozūd jau pēc pāris izrādēm. Pēteŗa Ustinova pirmā luga „Četru pulkvežu mīlestība" noturējās vairākus gadus, bet viņa otrā: „Ne jausmas no baloža" piedzīvoja tikai ļoti vētrainu reizē pirmo un pēdējo izrādi. Pirmajā temats ir politiski aktuāls, dialogi spraigi un asprātīgi. Tur ir mazliet romantikas, mazliet noslēpumainības un krietni liela deva laba humora. Otrā visa tā gandrīz pilnīgi trūkst. Autors pirmajā brīdī bijis ļoti sašutis par publikas reakciju „Baloža" pirmizrādē, bet vēlāk atzinies, ka pelnījis vien esot šādu „atsaucību" un šī mācība nākot viņam tikai par labu.

Nesen kāds lielāks laikraksts izdarīja aptauju, lai noskaidrotu, kuŗa no patlaban izrādāmām lugām publikai vislabāk patīk. Rezultāti liecina, ka vislielākā atsaucība ir komēdijām un dziesmu spēlēm. Šī žanŗa cienītājas ir arī princese Margarete un Kentas hercogiene. Turpretī nelaikē karaliene Mērija ar prieku noskatījās kriminālugas, kuŗām arī plašākā publikā ir liela atsaucība.

Ievērojamu vietu pārējo krimināllugu starpā ieņem sirmās Agates Kristi darbi, kas gadiem ilgi pulcina pilnu ne vienu vien, bet vairākas Londonas teātŗu zāles. Pagaidām šai rakstniecei pieder rekords: pagājušajā gadā vienā laikā trīs Londonas teātŗi uzveda trīs dažādas viņas lugas.

Lielā cieņā ir arī amerikāņu komēdijas un dziesmu spēles, kuŗu mūzu zināmā mērā nosaka galveno mākslinieku spējas un pievilcība.

Vispār Londonas uzvedumiem raksturīgs ir apstāklis, ka katrā piedalās viens vai divi pazīstami skatuves vai filmu mākslinieki, kas tad uz saviem pleciem iznes visu spēles smagumu. Pārējās lomās reizēm ir diezgan vāji spēki, kas stipri kaitē kopiespaidam. Dažreiz ar labu māslinieku vārdiem sedz ļoti mērenas kvalitātes lugas. Tā Viviana Li (Leigh) un sērs Lorens Olivjē (Olivier) uzstājās lugā „Dusošais princis", kas repertuārā noturējās ļoti ilgi. Atskaitot Vivianas izcilus labo spēli, uzvedumā arī vairāk nekā slavējama nebija. Pat sērs Olivjē nespēja aizpildīt tukšās vietas un padarīt stieptos dialogus dzīvākus. Tomēr teātris bija aizvien pārpildīts.

*

„Old Vic" teātris uzved tikai Šekspīra lugas. Uzvedumi labi sagatavoti, aktieŗi spējīgi un publika atsaucīga. Vairums apmeklētāju studenti, jaunieši un ārzemnieki, jo šīs lugas tiešī šajā teātrī jāredz katram Londonas apmeklētājam tāpat kā Nelsona statuja Trafalgara laukumā un Parlamenta ēkas Temzas krastā.

Nemaz nav tik viegli izvēlēties, uz kuŗu teātri iet. Sludinājumos katrai lugai pievienotas tik pārliecinoši labas atsauksmes — gan tikai vienā vai divos teikumos — ka liekas: visas labas! Reti min autoru vārdus, un ja arī to dara, tad bieži vien tie nekā neizsaka. Zināmā mērā par lugas vērtību var spriest pēc māksliniekiem, kas tanī spēlē. Bet arī tas nav droši. Tā nu gadās, ka ejot uz „šī gada labāko komēdiju", iznāk noskatīties uzvedumu, kur bez neasprātīgām divdomībām un bezgaumīgiem jokiem citu arī neko neizdodas baudīt. Ja nu reiz vai divas nabaga trimdiniekam tā' nelaimējas, tad trešo reizi, ziedojot savus šiliņus un pensus mākslas labā, tas izvēlēsies kaut ko jau zināmu un nopietnāku kritiķu novērtētu. Patlaban kādā centra teātrī astoņās nedēļas uzveda Ibsena „Meža pļi" ar Daroteju Tutinu galvenajā lomā. Izņēmuma kārtā arī pārējo lomu tēlotāji bija labi, un uzvedums radīja dziļu iespaidu. Teātra vadība labi pazīst publiku un zina, ka ilgāk kā divus mēnešus šī dziļo problēmu pilnā luga lielpilsētas publiku nespēs saistīt; no otras puses, šis laiks ir pietiekami garš, lai ikviens, kas to bribētu skatīt, tam varētu arī atrast brīvu vakaru.

Turpretī kādai komēdijai „Sausā puve" uzveduma laiks ir neierobežots. Jau vairāk kā četrus gadus ik darbdienas vakaru diezgan paprāvo teātri pilda priecīgu laužu pulks, kam tik pasmieties par „Greizā spoguli" rādītajiem zirgu sporta entuziastiem, virsķīgajām policistēm un atvaļinātajiem pulkvežiem, kas turpina komandēt savas neesošās armijas.

Londonas teātŗu publika meklē atpūtu pēc darba steigas un rūpēm. Tādēļ vairums izvēlas jautra un priecīga satura uzvedumus, kas izklaidē un atspirdzina, neapgrūtinot prātu ar nopietnām problēmām. Nav nekas neparasts, ja lugā iepīto populāro dziesmiņu koŗi atkārto visa publika. Speciālajos Ziemassvētku uzvedumos „pantomīmās" šāda kopēja dziedāšana ir gluži nepieciešama lieta. Šīs dziesmu spēles ir angļiem raksturīgas. Tās saistās ar kādu pazīstamu pasakas motīvu, kas gan reizēm pazūd dažādajos izpuškojumos un papildinājumos. Vecs paradums prasa, lai galveno zēna lomu „pricipal boy" tēlotu sieviete, bet galveno komisko — parasti varoņa māti — vīrietis. Iemīļotākās pasakas ir Pelnrušķīte, Aladina burvju lampa, Pēteris Pans, Diks Vitingtons u. c. ko izgrezno krāšņiem baleta skatiem, žonglieŗu uzvedumiem un neiztrūkstošiem jokdaŗu skatiem. Pantomīmas uzved tikai Ziemassvētku laikā, bet par tām runā un tās gatavo visu gadu, lai ik nākošais uzvedums pārspētu iepriekšējo.

Bagāta ir Londonas teātŗu dzīve. Ja arī sākumā svešiniekam jūtas kā apmulsis tās dažādību priekšā, tad ar laiku viņš tomēr iemācīsies šķirot graudus no pelavām un pilnam varēs apmierināt savas gara dzīves prasības.

Austŗa Liepiņa.

IRMA LIEPSALA. SUMPURŅU LAIKS

STĀSTI. (ŅUJORKĀ), 1955. (VILIS ŠTĀLS). 200 LPP.

Irmas Liepsalas pirmajiem stāstiem, ko 30-to gadu beigās redzējām iespiestus Daugavā (1943. g. tie iznāca arī grāmatā sakopoti), bija balāžu raksturs. Rakstniece parasti izraudzījās noslēpumainu vidi un stāstiem piešķīra baigu noskaņu, viņas tēlošanas spilgtums un emocionālitāte bija manāmi līriski, stāstīšanas veids tomēr episki koncentrēts, bet situācijas pat drāmatiski spraigas. Viņa izraudzījās personas ār spēcīgiem, viengabalainiem raksturiem un rādīja tās lielu kaisību apsēstas. Viņas stāstos mēdza darboties arī noslēpumaini, pārdabiski spēki, notikumu kopsakaru bieži vien noteica liktenība. Tās visas ir pazīmes, kas raksturo Eiropas balāžu literātūru. Jau romantikas laikā balādes formu pārnesa novelē. Hofmanis un Edgars Po ir pazīstamākie baložu veida noveles izkopēji. Latviešu rakstniecībā tai spilgtu atdarinātāju nebija. Protams, Poruka un Ezeriņa darbos var atrast arī šī noveles veida atblāzmu. Īstenībā balādiskā novele ir ģermāņu darinājums. Latviešu tautas tradicijās (tautas dziesmās un pasakās) balādiskā gara un noskaņas trūkst. Mūsu rakstnieki, kas nodarbojušies ar balādes izkopšanu saistītā valodā (Plūdonis, K. Ābele), paši norāda, ka atdarina skotu vai vācu paraugus. Savukārt balādiskā novele ir ļoti tālu 20. g. s. cilvēka apziņai. Cilvēki, kas vairs netic balāžu pasaules pārdabiskajām būtnēm, spēj balādes formu paveidus vairs lietot tikai simboliski. 30. gadu beigās tomēr vairāki latviešu rakstnieki lietoja balādisko noveli formas vingrinājumiem. Domāju, ka ar to galvenos vilcienos norādīta Liepsalas vieta mūsu rakstniecībā. Viņas izteiksme ir šo to parādā Aleks. Grīnam un Aidai Niedrai, un viņa ir labi saprotama kā I. Grebzdes, M. Bendrupes, T. Zeltiņa laika biedre.

Liepsalas otra grāmata rakstnieces darba sākumus nenoliedz, rāda tomēr skata sadalīšanos un redzes lauka paplašināšanos. Arī šai krājumā ir vēl divas tipiskas balādiskās noveles; Nāve un Antonija (ar veco balādes motīvu: mirušais nolaupa savu līgavu) un Vilks. Divi citas — Tik-tak un Mācītāja stāsts iztiek bez balāžu baiguma, bet tajās joprojām valda parapsichiķu mistika, noslēpumainie dvēseles spēki. Pārējos 5 stāstos rakstniece iztiek ar reāliem psicholoģiskiem kopsakariem vai konfliktiem. Vēl divi stāstos rakstniece cenšas saglabāt kaut ko reālistiskai balādei līdzīgu, iztiekot bez noslēpumainiem spēkiem, bet rādot cilvēkus tādu kaislību apsēstus, ka viņu mīlestība tūlīt krustojas ar nāvi (Dzeltenais zīdauts,Kāds pavasaris). Samērā spilgta situācija ir vēl stāstā Sapņotāja atgriešanās, kaut pie konflikta nenoved. Beidzot ir divi stāsti (Svētlaimīgo sala un Mērijas kundze), kuŗos rakstniece nedroši taustās pavisam pretējā virzienā — mēģina pasauli skatīt ar skepsi un humoru vai satīru.

Skatījuma vienība tomēr nav panākta. Svētlaimīgo sala ir reizē feļetonisks un melodrāmatisks čalojums, kas krājuma vērtību pazemina.

Autores labākais sniegums jāmeklē tikko raksturotā attīstības ceļa vidū. Autorei bija jāpārvar jūsmošana par balādes palētajiem efektiem, kas gan visai atvieglo stāstu komponēšanu, bet galu galā nevar neviena vairs pārliecināt. Toties arī reālās cilvēku dvēseles slēpj sevī varenus spēkus, kas kā dīvainā un skaistā rotaļā ceļ un gāž cilvēku dzīves. Pārdabiskās mistērijas ir tikai dabisko dvēseles spēku simboli. Simboli palīdz iesācējam, briedušam rakstniekam jāprot ieskatīties cilvēku dvēselēs pašās. Stāsti Kāds pavasaris un Dzeltenais zīdauts paturēs vietu mūsu literātūrā. Diemžēl no abu stāstu sacerēšanas pagājuši jau 10 gadi, un tā paliekam neziņā, ko rakstnece mums var solīt nākotnē.

Vitauts Kalve

TĀLIVALDIS DANGAVS

Ed. Keiša vinete

STĀSTS

no cikla Strandējošo sala

(19. turpinājums)

Raku otru kapu blakām Fransuā. Un tad... tad biju viens, tik sāpīgi viens, ka modās liela vēlēšanās rakt trešo kapu sev. Bet žēlodama, Gvara kā sargeņģelis stāvēja pa gabaliņu no manis, un tas lika atcerēties, ka viņa vēl nav ēdusi. Mudināju viņu tūdaļ doties uz mājām.

Vēl jau esot laiks, viņa vilcinājās. Brālis arī esot lūdzis, lai šī no manis aizņemoties mačeti uz kādu nedēļu, jo savējo salauzis. Tagad tad neņemšot, bet citu dienu. Bet ja es gribot, šī paliktu līdz rītam. Man būtu labāk, ja es ietu gulēt. Sirds vairs tā nesāpētu.

Neielaidos un skubināju viņu mājup, lai neizceltos kādas nesaskaņas ar viņas piederīgajiem, kas nu varēja būt mani vienīgie paziņas. Ilgi, vēl ilgi viņa atskatījās, kad jāja prom, mačeti iespiedusi padusē.

Nu vairs nebija neviena žēlotāja, un liela vienaldzība mani stindzināja, pilnīgs akmens trulums, kad ikviens varētu pienākt un bez cīņas nogalināt. Vienīgi pienākumi pret darāmiem darbiem mani raustīja daudzām rokām, kas atlaidās, dabūjušas cirtienu: Kāda jēga vairs strādāt?

Tā biju stāvējis ilgāku brīdi, atspiedies pie mājas, kuŗas tukšums vairs nevilināja ieiet, kad atcerējos, ka tēvu apbedot, nebiju Dievu lūdzis. Nu devos pie kapa un noslīdēju uz ceļiem.

Bet ko lai lūdzu? Vai lai dziedu kā Dāvids psalmus Dievam par godu, ka viņš licis Nāvei paņemt brāli un tēvu, varbūt arī Žaku? Ka viņš mani iecēlis par vienīgo mantinieku mantai, kas mani apgrūtina un citos modina kāri laupīt?

To es nevarēju, un tāpēc manas lūgšanas bija dvēseles vaimanas, ubaga izmisīga klaudzināšana pie varenās pils vārtiem, kad es nu reiz pa īstam gribēju atkausēt ledus mūri, aiz kuŗa sastopams Dievs.

Nezinu, cik ilgi tā biju bijis ārpus sevis, kad izdzirdu troksni, govslopu māvienus, zirgu zviedzienus, steidzīgu kāju dipu, un pacēlu acis. Mājas pagalms un tā apkārtne jau pildījās ar mūsu lopiem, kas grūdās viens otram virsū kādā pānikā. Nesapratu it neko, līdz ieraudzīju Gvaras zirgu bez pašas un neielūkojos tai virzienā, kur atradās viņas mājas. Piecēlos šausmās: dega kampo, un dūmi un liesmas nāca pa ceļu, kam priekšā bija kokvilnas plantācija. Steidzos turp kailām rokām. Gvara jau bija priekšā un mačetēja augus. Izrāvu mačeti no viņas rokām un turpināju postīšanu, kam bija glābt galponu un māju, mūs visus... Gvara aizsteidzās pēc otra griežamā un nekavējās mesties palīgā.

Saraustīti, mēģinādama pārkliegt uguns švirkstēšanu, miljoniem zāles stiebru sadegot reizē, viņa stāstīja, kā pamanījusi briesmas tālumā, lopu uztraukumu un došanos šurpu. Tūdaļ cirtusi ūn postījusi stipro aploku, lai lopi tiktu ārā. Tad aulekšojusi atpakaļ glābt to, kas vēl glābjams.

Kad par abiem jau tik tālu bijām nodarījušies, ka liesmas vairs nevarēja pārsviesties uz galponu un māju, mēs atkāpāmies no kokvilnas lauka. Izmirkuši savos sviedros un melni no ogļu plēnēm, kuŗas mūsu norasojušās sejās bija trieciens karstais vējš, mēs, viens liels, otrs sīks un daudz mazāks, pieaudzis vīrietis un meitene, kas jau izplaukusi par jaunavu, divi sveši cilvēki, briesmās viens pie otra piespiedušies, viņa zem manas rokas — lielām acīm skatījāmies uguns jūŗā, kas pūķu mēlēm laizījās pēc mums, pēc visa dzīvā, sniedzās aizķert uguns āķiem, pērt dzirksteļu pletnēm, mums apkārt tecēdama kā salai. Tad kritām pie zemes, glābties no karstuma un dūmu nāves.

Uzvilkāmies kājās, kad viss bija pāri un vienāda melnuma dēļ vairs lāgā nevarēja atšķirt debesi no zemes; acis arī redzēja tikai sarkanu pusloka līniju, tālu kā apvāršņa malu, un tā vairs nemeta blāzmu. Pa šo nakti tumsā taustījāmies uz māju pusi un atkritām sēdēt uz kāda bluķa tās priekšā. Tupējām cieši blakām, lai kopā būtu lielāki iepretim baigajam, pārdzīvojumam, vēl gara acīm redzamam, kas niecīgas darīja citas nelaimes, tēva nāvi, Žaka neatgriešanos... Kā reta dzirkstele, kas pazibēja apkārtnē, mūsu balsis šad tad paārdīja klusumu, bet nobijās tūdaļ kā no nedarba un apklusa.

„Tā ir Čačalakas roka," reiz ieskanējās ar manu balsi.

„Es arī domāju," sarunu nobeidza otra — smalkāka.

Šai naktī nospriedu te vairs nepalikt.

IX

Mans salīdzinājums, ka dzīve ir braukšana vēršu vilktos ratos, nu bija kļuvis par īstenību.

Jau trešo dienu atradāmies ceļā: es, uz zirga sēdēdams, lai dzītu un ganītu govlopus, Gvara — ratos, kam vēršādu jumts pāri. Aiz šiem sekoja vēl trīs pajūgi ar mantām. Pie ratu sāniem bija piesieti zirgi.

Augstu gaisā mūs pavadīja melni putni. Dažreiz tikai divi vai trīs, citreiz daudzi, kā dienu iepriekš, kad ar lopiem un vezumiem iemaldījāmies purvos un tikko paglābāmies no nogrimšanas. Bet ne reizi debess nebija bez tiem, tā liekot domāt, ka šai melnai patruļai Liktenis uzdevis mūs neizlaist no acīm.

Tas kremta.

Tagad tuvojās pusdienas svelme, un es lūkojos visapkārt pēc kāda pavēna un avota. Saskatīju pie apvāršņa palmāju, uz kuŗa tad virzījāmies. Mūs apturēja kā piepeša aiza kāds aizbēdzis strauts stāviem krastiem, kuŗi iežogoja dolomita gultni savus trīs metrus dziļumā.

Tā bija viena no tādām ūdens tvertnēm, kādu daudz šai zemē un kas lietos pilnas pāri malām. Tikko pēdējā lāse nokritusi, žiglām kājām strauts jau nesas projām, gultni tukšu pamezdams, tā dabā līdzināmies dienvidamerikāņu bālgīmim: tūkt sajūsmā līdz plūdiem, tad pašam sev pāri līt, pēc tam aiz tukšuma ieplakties vienaldzības un saltas sirds gliemežnīcā.

Spriedu, ka strauts savienots ar Rio Paragvaju, un tāpēc jāvirzās gar tā krastu uz augšu, uz dienvidaustrumiem. Bet šai virzienā gultne padziļinājās, tā norādot, ka strauts ietek citur, varbūt kādā upē tuvumā. Griezāmies atpakaļ pa jau ieto un tā, pāri netikušiem, bija jāpārlaiž siesta strauta krūmeļu liesajā ēnā. Ātri nokārtojies ar savu saimniecību ceļojumā, kāpu Gvaras ratos atpūsties, kamēr meitene ņēmās ap uguni un pusdienām. Biju iemidzis. Pa miegam jutu, ka pie manis ir kāds, un es uzmanīgi cēlu plakstus, lai nenodotu savu pamošanos un reizē arī redzētu, kas ir tuvumā.

Tā bija Gvara. Viņa sēdēja uz ratu malas, vaigu atspiedusi pret dūrīti, un lūkojās manī aizsapņojusies, tikko jaušamu smaidu sejā. Pāris reizes viņa it kā pamodās un tad virzīja savu roku mani piecelt, bet to nedarīja. Es aizvēru plakstus un sakustējos. Viņa tūdaļ modināja mani, lai ceļos paēst.

Gvara jau bija paēdusi un palika ratos gulēt. Es kāpu zemē, paņēmu novārītu mandioku un krūzi ar Gvaras izslauktu pienu un līdu zem ratiem ēnā.

Ēdu un domāju. Sirdī sūrkstēja atmiņas par to laiku, kad ceļā sēdējām zem ratiem ar Žaku un tēvu. Acīs iezagās valgums par Žaku, kuŗa liktenis nebija zināms, un par tēvu, kas jau veselu nedēļu, septiņas gaŗas dienas un naktis, atradās veļu valstī... svešas un nemīlamas zemes klēpī. Taču viņam un Fransuā vairs nevajadzēja nekā. Bet man? Biju viens, un apkārt dusēja tukša zeme, kur trijās dienās neredzēju nevienu māju, nesastapu nevienu cilvēku. Tas satrieca.

(Turpinājums sekos)

Kultūras apskats

Latviešu dziedātāju Inas Selgas (soprāns) un Igora Egles (tenors) koncerts notiks Carnegie Recital Hall telpās 4. martā, plkst. 8 vakarā. Pie klavierēm A. Bērzkalns. Programmā no latviešu komponistiem A. Kalniņš, Dārziņš, Žilinskis.

Gleznotājs P. Puzinas, kas beidzis mākslas akadēmiju Rīgā, piedalās lietuviešu mākslas izstādē Almus galerijā, 77 Steamboat Rd., Great Neck L. I., pie Ņujorkas. Izstāde turpināsies līdz 31. martam.

LABĀKIE LOGI UN AIZSARGLOGI (LĒTI)

INTERESENTUS LŪDZ ZVANĪT

RI 5697 TORONTO **GE 9908**

HILLCREST MOTORS LIMITED

1438 BATHURST ST., TORONTO

FORDA UN MONARCHA PĀRSTĀVNIECĪBA

1956. gada Fordi, sākot ar $1865 un iemaksu

$200 uz nomaksu līdz 3 gadiem

Pārstāvis P. BERNĀTS

Tel. darbā KE 1104, mājā HU 8-1488

RAKSTAMMAŠINAS

ar un bez latviešu taustiņu iekārtas uz izdevīgiem nosacījumiem un lēti piedāvā ALEKSANDRS KĀNBERGS 596 Sherbourne St., Toronto Iznomā rakstāmmašinas ar latviešu taustiņu iekārtu.

RADIOTECHNIĶIS A. EGLITIS LABO

Eiropas un vietējos radio, auto radio, televizijas aparātus, plašu spēlētājus. Rūpīgs un garantēts darbs. Visi labošanas un noskaņošanas darbi tiek veikti ar vismodernāko instrumentu palīdzību.

62 Langley Ave, Toronto Tel.: RI 6477

AUSTRA ŠMITS

DĀMU FRIZIERSALONS

737 Bloor St. W. Toronto, tel. LL 6792, pie Grace

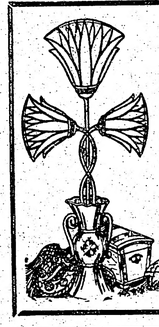

● Līgavu buķetes un citi ziedu sakārtojumi eiropiešu un kanadiešu stilos.

● Visplašākā izvēlē griezti ziedi un podu puķes.

● Kanadas latviešu dailamatnieku savienības

● salons.

802 Bathurst ielā pie Bloor, tel. KE 3884, Toronto

LOTUS

ARNOLDS BĒRZIŅŠ REAL ESTATE

● Piedāvā mājas, veikalus, apbūves gabalus visos pilsētas rajonos; farmas visā Ontario. ● Palīdz aizdevumu un obligāciju sagādē. ● Apdrošina automobiļus, mājas, mēbeles, kažokus, vērtslietas; slimības un nelaimes gadījumiem, zādzības u. c.

316 Harbord St., OL 8447, Toronto

Pārstāvis: JĀNIS VEISS, EM 8-7385

Farmas: HUGO OZOLIŅŠ, tel. 2 R 2 Grand Valley

DEJU STUDIJA

N. ŠVĀNEBACHS

175 College St. (pie McCaul), WA 1-4318

Fokstrots — lēnais valsis — tango — valsis — mambo — samba — rumba — Swing.

PRIVĀTSTUNDAS Pieteikšanās un izziņa katrā laikā

Visu jūsu daiļumam sniedz

ELZA PĒRKONE

Amaryllis Cosmetological Institute

61 Charles St., W., Toronto, WA 1-9011.

PACIŅAS

UZ AUSTRUMEIROPAS ZEMĒM

Ar šo atļaujamies paziņot, ka uzlabojam pārtikas, tekstil- un medikamentu paciņu sūtīšanu.

Informācijai rakstiet jau šodien un pieprasiet jauno cenrādi. Mūsu cenas ir zemākās visā Kanadā un ASV.

Jūs droši varat uzticēties Kanadas lielākai paciņu pārsūtīšanas firmai.

INTERNATIONAL GIFT PARCEL SERVICE

1176 Sherbrooke St., West., Montreal 2, P.Q., Canada. Tel. Belair 4860

Dr. JĀNIS REKAI Dr. PAULS REKAI

chirurgs un dzemdību palīdzība iekšķīgās slimības un Rentgena uzņēmumi

219 St. Clair Ave, W. Toronto, Ont. WA 3-2395

Iepr. telef. pieteikšanās

Zobu ārsts Dr. N. NOVOŠICKIS

(Lietuvietis). Diplomēts Vācijā un Kanadā

345 Bloor St. W. (tuvu Spadina Ave.)

Zvanīt WA 3-2003 pēc nerunas pp. un vakaros katru dienu

Runā vācu un slavu valodas

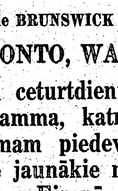

DVF apgāds Londonā

izdevis latviešu valodā pirmo grāmatu par dzīvi Padomju Savienības vergu nometnēs Sibirijā. Maz ir to latviešu ģimeņu, kuŗām viens no piederīgiem vai paziņām tur nebūtu. Vācu ārsts Dr. Šolmers pavadījis vairākus gadus kopā ar viņiem un par piedzīvoto stāsta grāmatā

MIRUŠIE ATGRIEŽAS

Grāmatai 240 lpp., iesieta maksā $3.00.

Dabūjama

DV GRĀMATNĪCĀ

123 Huron St., Toronto

Nāciet un priecājieties!

Labākās un jaunākās eiropiešu filmas

MELODY THEATRE

344 COLLEGE ST.,

(pie BRUNSWICK AVE)

TORONTO, WA 2-6319

Katru ceturtdienu jauna programma, katram uzvedumam piedevām aktuālie jaunākie notikumi Eiropā.

Visām filmām paraksti angļu valodā.

Izrādes sākas darbdienās 6.05 un 8.30 vak. Sestdienās — 2.05, 4.45, 7.00 un 9.15 vakarā.

VISI LAIPNI IELŪGTI

A. SILAVS

Kungu un dāmu drēbniecība Tīra, krāso. Par pazeminātām cenām. Garantēts darbs.

415 DUNDAS St., E. Toronto,

Pie St.Parliament EM 4-0089

BRUCE D. PALMER

ADVOKĀTS UN NOTĀRS

229 YONGE ST.,

Room 203, EM 4-3141, Toronto

A. KERSON

IGAUŅU JURISTS

229 YONGE ST., Room 203,

EM 4-3141, vakaros MA 0141

Runā vāciski un krieviski

Dr. med.

K. ZYMANTIENE

Arste chirurģe sniedz dzemdību palīdzību 1393 Dundas St. W., Toronto (darbā Rusholme - Gladstone). Pieņem katru dienu no 1-3 un 6-8, sestdienās no 11-2 un pēc vienošanās. Tel. OL 6851.

Runā latviski un vāciski

Dr. MICHAEL BALKANI

speciālists sieviešu slimībās un dzemdību palīdzībā

202 ST. CLAIR AVE pie Avenue Rd., Toronto, pieņem slimniecēs Tel. WA 1-6332 un HU 8-7841

HAMILTONIEŠU ‚KARNEVĀLS PIGBRIDŽĀ'

Pa kr.: 1. godalgu saņēma Kāpostgalva; pa labi: viesi apskata sienu zīmējumus

Jautrās maskas gaida žūrijas komisijas atzinumu. J. Līgera foto

DV Hamiltonas nod. gadskārtējais karnevāls, kas šogad saucās Karnevāls Pigbridžā, notika sestdien, 25. februārī, skaisti dekorētajā Royal Connaught hotela Kristalla zālē. Vanadzes bija rūpējušās par baloniem, cepurītēm, kā arī par Mīlas Vēstneša Nr. 2 izdalīšanu jautrajiem apmeklētājiem. Vanadžu noorganizētajā amerikāņu loterijā izlozēja L. Grabes dāvāto torti un Crosstown garāžas galda lampu. Torti laimēja E. Dāvidsons, bet galda lampu Nr. 55 (baltās zīmītes) pašnieks, kas nav vēl pieteicies. DV Hamiltonas nod. Vanadžu kopas pr-ce lūdz šo laimestu saņemt līdz š. g. 1. aprīlim, 79 Smith Ave, Hamilton. Pēc minētā laika laimests tiks uzskatīts kā dāvana DV Hamiltonas nodaļai nākošā sarīkojuma amerikāņu loterijas vajadzībām.

Grūts uzdevums bija masku godalgošanas komisijai, jo no 35 maskām vajadzēja „izsijāt" 6 labākās. Komisijā bija Dr. G. Drillis, A. Robežgruntniece, T. Ķiķauka, J. Niedra un A. Riša. 1. godalgu saņēma Kāpostgalva (I. Gruze no Bramptonas); 2 godalgu Atlantic juvelieru veikala dāvanu — ceļojuma mod. pulksteni — saņēma Pīlēnu pāris (Edg. Zvīnis un Vija Veldre) no Hamiltonas; 3. godalgu, Cannon Drugs dāvanu — kosmētikas līdzekļus — piešķīra Paunu žīdam (Mārtiņš no Toronto).

Karnevāls noritēja lielā jautrībā, sirsnībā un sadraudzībā, apmeklētāju skaits sniedzās pāri 400. Visiem, kas pielikuši roku, lai karnevāls labi izdotos, sirsnīgs paldies.

ATSAUCIETIES!

Šeit minētās personas lūgtas paziņot savu adresi kartotēkai — Latvian National Federation in Canada, P. O. Box 285 Term. A, Toronto, Ont.

Bārda Uldis, Bauers Mirdza, Broks Ilga Astrīde, Dambergs C., Egle Gunārs, Feldmanis Olga, Fitiņš Verners, Fitiņš Ilga, dzim. Melngailis, Galeviuss Ceronis, Gabrāns Augusts, Greizis Jānis, Jansons Fricis, Juzups Kārlis un Lūcija, Jukevics Jāzeps, Kazaks Mordis, Kalniņš Ausma, Kalniņš Gunārs, Kalējs Eduards, Kukulis Osvalds, Lapiņš Andrejs, Linde Elza, Lūsis Ervīns inž., Mencendorfs Augusts, Muižnieks Ēvalds, Miķelsons Arnis, Neilands Līna, Ozoliņš Pauls, Pelūde J., Pūpēdis Algimants, Straumīte Jānis, Siliņa Ilga, Siliņš Eižens, Stilbs Velta un Arnolds, Švānenbergs Ernests, Špuciņš Jānis, Strēlnieks Roberts, Tauniņš Zelma, Jānis un Pēteris, Velmers Jānis un Artūrs.

*

Ziņu saņemšanai no piederīgajiem lūgti atsaukties: Emilija Graumanis, dz. Pētersons, Jānis Jāņa dēls Graumanis, Visvaldis Jāņa d. Graumanis un Brunhilde Rublevičs, dzim Graumanis. Saņemta kāda nomaldījusies vēstule, kas rakstīta Emmai, kuŗai ir apm. 5 g. veca meitiņa Inta. Vēstules rakstītāja ir no Kandavas apkārtnes (ir adrese). Vēstulē ir fotogrāfijas no Emmas mātes, māsas un citiem tuviniekiem. Pieprasīt: American Latvian Association, Inc. 1727 Kenyon St. N.W., Washington 10, D. C. U. S. A. (Tel. DUpont 7-7812).

IZĪRĒJAMA GARĀŽA

Nealon Ave. Zvanīt RI 2679, Toronto

LATVIEŠU PUĶU SALONS

CALLA

727 Danforth Ave, pie Pape, tel. HA 9911, Toronto

Krāšņi ziedu sakārtojumi laulībām un citiem gadījumiem ● Bagātīgā izvēlē griezti ziedi ● Podu puķes. — Zaļumi un tropiskie stādi. Tautiski izstrādājumi. ● Keramika.

Pasūtiniet nekavējoties, mēs piegādājam mājās

LATVIEŠU UZŅĒMUMS

OVERSEAS GIFT PARCELS CO.

Birojs 316 Harbord St., Toronto 4, tel. KE 2258

Sūta uz zemēm krievu orbitā pārtiku, drēbes, apavus, medikamentus, kā arī personiski sagatavotus saiņus.

Piegāde garantēta.

Pārdodam West- un Ostmarkas, krievu rubļus u. c. valūtu.

Birojs atvērts no plkst. 6-10 pp.

Atklāta iepriekšēja parakstīšanās

PORUKU JĀŅA KOPOTIEM RAKSTIEM

Poruka kopotie raksti iznāks 9, sevišķi grezni iesietos sējumos, kuŗos būs uzņemts viss, ko vien Poruks rakstījis. Cena $4.75 par katru sējumu. Apvienojot visus 20 līdzšinējos sējumus jaunā izdevumā 9, mūsu lielā rakstnieka darbi kļūs katram viegli pieejami. Par abonentu kļūst katrs, kas iegādājas abus līdz šim iznākušos sējumus un iesūta naudu iepriekš par iespiešanā atrodošos 3. sējumu. Tie, kas 1. sējumu jau iegādājušies, abonēšanu var sākt ar 2. sējumu. Abonenti, iesūtot naudu tieši apgādam, saņem 25% atlaidi.

Naudu un saraksti lūdzu sūtīt uz šādu adresi:

Ed. Alainis, Kuenersbergerstr. 62-4, (13b), Memmingen, Germany

Atsevišķus sējumus var iegādāties

DV GRĀMATNĪCĀ,

123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Māc. A. Lamberta

GRĀMATU GALDS

506 Claremont Ave, West Chicago, Ill.

piedāvā

J. LAMBERTA

NĀVEI NOLEMTIE BRĀĻI

$1.00

J. LAMBERTA

OVER THE BILLOWS

$0.50

LATVIEŠU JAUNĀ DERĪBA

$1.30

MEKLĒ

MILDU RIEKSTIŅŠ,

dzim. DRIBA

Lūdz rakstīt LA redakcijai of. Nr. 272

J. KREIĻA

FOTO STUDIJA

Izdara uzņēmumus iekš- un ārpus studijas, izgatavo bildes pasēm, apliecībām, kā arī pārfotografē un palielina dokumentus un bildes.

Amatieŗu filmas attīsta un kopē. Uzņēmumus lūdz iepriekš pieteikt

HA 3800. 445 Pape Ave

Haskoba Ltd. England

Šī ir vecākā firma, kas pārsūta dāvanu saiņus uz Eiropu. Šī firma sūta apdrošinātus saiņus, kuŗos ir drēbes, apavi un ēdamvielas, uz Baltijas zemēm, Baltkrievīju, Ukrainu, kā arī uz pārējām Padomju Savienības zemēm.

Bezmaksas katalogi angļu valodā pieprasāmi kā vienīgam pārstāvim šinī kontinentā "RADEGAST",

Box 3537, Postal Branch B., Winnipeg, Man., Canada

J. GRĪSLIS

Drēbnieks

188 Davenport Rd., Toronto, tel. WA 3-5295

Agrāk: Rīgā, Berlīnē, Stokholmā

KLAVIERU BUVĒTĀJS

A. KĻAVIŅŠ

skaņo, labo, modernizē klavieres, dod lietpratēja padomus klavieŗu pircējiem.

90 London St., Toronto

Tel. KE 8609

Pastāvīgi krāj. lietotas klavieres

Māsa no Remtes dzimtenē meklē

OLGU LAPENINS, dzim. KAIJA.

Rakstīt Martai Kāps, 47 Custer St., Jamaica Plain 30, Mass., U.S.A.

MODEL DĀMU FRIZIERSALONS

VIJA GRIMBA

109 Moberly Ave Toronto, tel. OX 4-0464

Danforth—Woodbine, 2. stāvā

Delikatešu veikals LITTLE RIGA

343 RONCESVALLES AVE., TORONTO

Tel. OL 8974

Īpašnieks JURIS DZEGUZE

850 Bloor St. W. pie Ossington Ave, Toronto, Tel. LO 7076

MATINEE HATS

DĀMU CEPURU VEIKALS

Krājumā: Velvetu, filču, veluru un... kokteiļu cepures. Pagatavojam arī no pienesta materiāla — tāpat arī gatavojam līgavām, līgavas māsām.

MARTA ŠVERNS

Kungu un dāmu apģērbus

no labākajām angļu drānām ar astru drēbi, kamieļvilnas audekliem un satina odekrēm pagatavoju īsā laikā par zemām cenām.

387 MILVERTON BLVD., TORONTO, TEL. — GE 6813

Pieņemu darbdienās no plkst. 9-21, sestdienās no plkst. 9-16

LEASIDE ESSO GARAGE

928 Millwood Rd. Leaside, tel. HU 8-5152

(pie Laird Dr.)

IMPERIAL ESSO PRODUKTI. ● LATVIEŠIEM ATLAIDE

Pilnīgi vieglo un smago auto remonti — Smērēšana un eļļas maiņa — Pirmklasīgs un garantēts darbs — Ļoti mērenas cenas

Atvērts no pl. 7 rītā līdz plkst. 7 vakarā

Laimons MAROVSKIS Laimons ALDERS

V. PALMA

RI 3670 no plkst. 6 rītā — 12 vakarā visu dienu

G. Batcheiler, Broker — 33 Fairview Blvd.

BROADVIEW — DANFORTH. 7 istabu dubultķieģeļu atsevišķa māja, ūdens-eļļas apkure. Pagrabā izbūvēta atpūtas telpa. Dubultgarāža, Kopējā cena $15.000. Iemaksa $3.000.

BLOOR — HIGH PARK rajonā 7 istabu dubultķieģeļu atsevišķa māja, ūdens-eļļas apkure. Privāts ceļš un garāža. Pagrabā izbūvēta atpūtas telpa. Iemaksa $3.500.

DANFORTH — BROADVIEW. 5 istabu dubultķieģeļu atsevišķa māja, ūdens-eļļas apkure. Garāža. Kopējā cena $14.500, iemaksa $3.000.

Mēs sagādājam atsdevumus un vietzdevīgākiem nosilkumiem. Lūdzu vēršieties obligāciju noteicšanas termiņus.

Ja jums ir $500 vai vairāk naudas, tad ivaniet mums nesaistošai informācijai. Mēs piedāvājam mājas visos pilsētas rajonos.

SESTDIEN, 1956. GADA 10. MARTĀ, PL. 7.30 VAK., ROYAL ONTARIO MŪZEJA TEĀTRA ZĀLĒ, 100 QUEEN'S PARK (pie Bloor ielas), TORONTO

3. IZRĀDE

„Raķetē uz mēnesi"

3 CĒLIENU ROMANCE 4 AINĀS

Biļetes $2.00 un $1.50 (no plkst. 6 teātŗa kasē).

Piezīme: Viesizrādes, atskaitot Londonu (Ont.) nenotiks, tādēļ kaimiņus lūdzam apmeklēt Toronto izrādi.

DV TEĀTRIS KANADĀ

PLAŠĀKĀ

DV GRĀMATNĪCA

123 HURON ST., TORONTO, ONT., CANADA, TEL. EM 8-0792

VIENMĒR KRĀJUMĀ:

- VISJAUNĀKIE IZDEVUMI
- ROMĀNI
- STĀSTI
- NOVELES
- DZEJAS
- BĒRNU GRĀMATAS
- REITERA KOŖA SKAŅU PLATES
- ŽURNĀLI
- „DELTA" SMARŽAS

JĀŅA NIEDRAS UN PĒTERA LIELZUIKAS

(BASS) (TENORS)

KONCERTS

10. martā, plkst. 7 vakarā sv. Andreja baznīcas zālē, Toronto.

Programmā latviešu oriģināldziesmas un dueti. Cittautu ārijas.

Pie klavierēm A. KURG

IZĪRĒJAMS nemēbelēts 3 istabu dzīvoklis ar virtuvi, un 1 mēbelēta istaba ar vai bez uztura. Garāža. Tel. HA 6224, Toronto. (290)

JAUNCELTA igauņu mājā 2. stāvā izīrējamas 2 istabas ar virtuvi, tikai pieaugušiem. Parkošanas iespējas. 9 Westlake Cres. Zvanīt pēc pl. 7 v. tel. OX 9-3969, Toronto. (278)

HIGH PARK rajonā izīrējama liela — gaiša istaba un virtuve. Laba satiksme. Vēlama ģimene, kas varētu uzraudzīt 3½ g. vecu meiteni. Zvanīt pēc. pl. 5 vakarā, tel. ME 7884, Toronto. (273)

BLOOR — DOVERCOURT rajonā izīrējama mēbelēta istaba ar virtuves lietošanu. Zvanīt vakaros — LA 7594, Toronto. (241)

HIGH PARK tuvumā izīrējamas 2 nemēbelētas istabas un virtuve. Zvanīt RO 7-8779, Toronto.

IZĪRĒJAMA istaba ar virtuves lietošanu Kasa Lomas rajonā; uz vēlēšanos arī garāža. Zvanīt pēc pl. 3 pp. — WA 1-4208. Toronto.

IZĪRĒJAMA glīta, saulaina istaba 3. stāvā ar vai bez mēbelēm, vienai vai divām personām, 3 minūšu gājienā līdz Carlton tramvajam, Gerrard — Greenwood tuvumā. Uz vēlēšanos lietošanā virtuve apakšstāvā. Tel. RI 5663, Toronto. (277)

MEKLĒJU

Annu Ceriņš, dz. Avotiņš.

Ir vēstule no māmiņas. Lūdzu rakstīt ELZAI AVOTIŅS, 1036 Bohland Ave., Bellwood, Illinois, U.S.A. (280)

IZĪRĒJAMS labs dzīvoklis — 3 istabas un virtuve pilsētas austrumu daļā. Uz vēlēšanos garāža. Zvanīt pēc plkst. 5, tel. GL 6384.

DV LONDONAS NODAĻAS

Mednieku un makšķernieku sekcija rīko

MEDNIEKU BALLI

š. g. 9. martā, plkst. 7.30 vakarā, 555 Dundas St. Odd Fellows Temple zālē, Londonā.

Eiropiešu - Joe Schneider - deju kapella.

BUFETE SILTAS VAKARIŅAS

Ieeja: kungiem $1.00, dāmām 50c. Apmeklēt laipni lūdz rīkotāji

KAS GARŠOJUŠI, SAKA

IRLABI

NOGARŠOJIET ARĪ JŪS!

Exclusive Delicatessen Co.

BAZNĪCAS ZIŅAS

NUJORKĀ

Betlemes baznīcā, Third Ave un Pacific St., Brooklyn.

Svētdien, 4. martā dievkalpojumi: pl. 2 dienā Port Vašingtonā, māc. F. Treus; lūdz pieteikties konfirmandus iesvētei vasarā. Paredzēts vakara dievkalpojums Ņurošelā, māc. A. Ozols.

Svētdien, 11. martā, pl. 5 dievkalpojumi: pl. 9.15 sv. Toma baznīcā Bronksā ar dievgaldu; plkst. 3 pp. Bruklīnā ar dievgaldu; plkst. 6 Džamaikā; plkst. 2 Hempstedē un vēl Ņuarkā (N. J.).

DETROITĀ

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzē plkv. Oskara Kalpaka un kalpakiešu piemiņas dievkalpojums svētdien, 4. martā, plkst. 1.00 dienā, Emaus ev.-lut. baznīcā, 4432 12th St. Soliste — A. Balode (sopr.). Māc. Valters Līventāls.

Plkst. 12.30 turpat latviešu skola.

ČIKĀGĀ

Māc. G. Straumanis, 1144 N. Kedzie Ave, Chicago 51, Ill.

Dievkalpojumi Čikāgas ev.-lut. latviešu sv. Jāņa draudzes baznīcā — 1540 N. Spaulding Ave — notiek katru svētdienu plkst. 3 pp.

Māc. A. Sudārs, 1030 — 30 Ave, Bellwood, Ill.

Čikāgas latviešu ev.-lut. Miera draudzes dievkalpojumi katrā mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 1 dienā, lietuviešu baznīcā, 2225 W. Cermak Rd.

Māc. Pāvils Kirsons, Meivūdā, Ill., tel. FI 3-2420.

Sv. Pāvila ev.-lut. draudzes dievkalpojumi mēneša 2. un 4. svētdienā, plkst. 10.30 dienā Čikāgas luterāņu semināra baznīcā, 1644 So. 11th Ave.

Čikāgas latviešu baptistu draudzes dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 11 dienā, 5000 W. Ohio St., māc. A. Stefenbergs. Jaunatnes sanāksmes katru svētdienu pl. 9.30 no rīta. Lūgšanu dievkalpojumi katru sestdienas vakaru pl. 7.30.

Māc. J. Turks, Kalamazū, 903 Hazard Ave, tel. 4-4619.

Kalamazū sv. Jāņa ev.-lut. draudzei mēneša 2. un 4. svētdienā Trīsvienības luterāņu baznīcā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

Māc. A. Piebalgs, Kalamazū, 828 S. Rose St., tel. 4-8255.

Kalamazū Clānas luterāņu baznīcā, 523 Pine St., mēneša 1. un 3. svētdienā, plkst. 13.

Lansing Kolledžas lut. baznīcā mēneša 1. svētdienā plkst. 2 dienā; bērniem plkst. 1.15.

San Džosefā, Saron lut. baznīcā mēneša 3. svētdienā plkst. 2 dienā, bērniem plkst. 1.15.

Saginavas St. Paula Episkopālā baznīcā mēnesa 2 un 4. svētdienā plkst. 15.

Elkhartā, Ind., reizi mēnesī svētdienas vakarā, YMCAs telpās, 120 W Lexington Ave.

Māc. J. Lazda, 60 Dennis Ave., S.E. Grand Rapidi.

Dievkalpojumi latviešu ev.-lut. Vienības draudzes baznīcā katru svētdienu plkst. 1 pp.

Svētdienas skolā nodarbības no plkst. 9.30-12.30.

Bērnu un jaunatnes dievkalpojumi katra mēneša pirmajā svētdienā.

Milvoku latviešu ev.-lut. draudzes dievkalpojumi katru svētdienu plkst. 2 pp. Faith ev.-lut. baznīcā — 1004 S. Layton Blvd., māc. J. Meisters. Svētdienas skola tai pašā laikā baznīcas telpās.

Minеapoles St. Paula latviešu ev. lut. draudzes dievkalpojumi savā dievnamā, 3152 S. 17th Ave, katru svētdienu plkst. 11 pr. p., māc. P. Langiņs.

DIEVKALPOJUMI KANADĀ

Prāv. A. Mitulis (331 Argyle St. Port Arthur, Ont., tel. 4-0302).

Svētdien, 11. martā, plkst. 6.30 v. plkv. O. Kalpaka piemiņas dievkalpojums.

Pūpolsvētdienā, 25. martā, dievkalpojums ar dievgaldu.

Lielā Piektā, 30. martā, Sv. Vakariņa dievkalpojums.

Dievkalpojumi notiks Fort Viljamā Trīsvienības baznīcā, 560 May St. Sākums plkst. 6.30 vak. Svētdienās pusstundu pirms dievkalpojuma Svētdienas skola bērniem.

Māc. V. Šēfers, 659 Piccadilly St., London, Ont.

Niagarā, 3. martā, plkst. 6 vak. Jāņa baznīcā, 580 Portage R. R. dievkalpojums.

Londonā 11. martā, plkst. 4 pp. Trīsvienības baznīcā dievkalp.

Št. Katarīnās 25. martā, Pūpolu svētdienā, plkst. 3 pp. Kristus b. dievkalpojums ar dievgaldu.

Londonā, 30. martā, Lielā Piektdienā, plkst. 4 pp. Trīsvienības baznīcā dievkalpojums ar dievgaldu.

Niagarā, 1. aprīlī, Lieldienās, pl. 2 pp. Jāņa baznīcā dievkalpojums.

Māc. E. Bērziņš, 5833-45 Ave Red Deer, Alta.

Māc. A. Čops, (118 Isabella St., Toronto, Ont., tel. WA 3-1873, Toronto sv. Andreja bazn., Carlton un Jarvis ielu stūrī. Tel. WA 4-1563.

4. martā, plkst. 4 pp. pulkv. O. Kalpaka un viņa karavīru piemiņai veltīts dievkalpojums.

11. martā, plkst. 11 rītā dievkalpojums.

18. martā, plkst. 4 pp. dievkalpojums.

25. martā, plkst. 11 rītā Pūpolsvētdienas dievkalpojums.

Māc. A. Lūsis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. LO 2510.

Svētdien, 4. martā, plkst. 4 pp. sv. Trīsvienības baznīcā dievkalpojums plkv. Kalpaka un kalpakiešu piemiņai.

Svētdien, 11. martā, plkst. 4 pp. sv. Jāņa baznīcā ciešanu laika dievkalpojums bērniem un jaunatnei.

Svētdien, 18. martā, plkst. 4 pp. sv. Trīsvienības baznīcā dievkalpojums.

Svētdien, 25. martā, plkst. 4 pp. sv. Jāņa baznīcā, Pūpolu svētdienas dievkalpojums.

Zaļā Ceturtdienā, 29. martā, pl. 8 vakarā dievkalpojums ar dievgaldu sv. Trīsvienības baznīcā.

Lielā Piektdienā, 30. martā, pl. 6 vakarā dievkalpojums ar dievgaldu sv. Jāņa baznīcā.

Lieldienu rītā, 1. aprīlī, plkst. 5.30 no rīta — agrais dievkalpojums sv. Jāņa baznīcā.

Lieldienu dienā, 1. aprīlī, plkst. 4 pp. dievkalpojums sv. Trīsvienības baznīcā.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto, Ont. tel. OL 8171.

Māc. A. Briedis, 50 Dewson St., Toronto, Ont., tel. OL 8171.

Toronto Austrumu ev.-lut. latviešu draudzes dievkalpojumi notiek sv. Barnaba baznīcā, 361 Danforth Ave.

4. martā, plkst. 2.30 pp. Kalpaka piemiņai veltīts dievkalpojums.

11. martā, plkst. 2.30 pp. ciešanu laika dievkalpojums.

18. martā, plkst. 2.30 pp. ciešanu laika dievkalpojums.

30. martā, Lielā Piektdienā, pl. 2.30 pp. dievkalpojums ar dievgaldu.

Bramptonas latviešu ev.-lut. dr. 25. martā, Pūpolu svētdienā, plkst. 1.30 pp. dievkalpojums ar dievgaldu Grace United baznīcā, māc. A. Briedis.

Māc. T. Aviks, 109 Emerson Ave tel. LA 6175, Toronto.

Svētdien, 4. martā, plkst. 1.30 pp. dievkalpojums sv. Olava baznīcā (Toronto rietumos) Bloor un Windermere ielu stūrī.

Pūpolu svētdienā, 25. martā, pl. 1.30 pp. dievkalpojums sv. Olava baznīcā ar archibīskapa pārstāvja prāvesta A. Skrodeļa piedalīšanos. Dievgalds.

Māc. E. Pavasars, 209 East 38th St., Hamilton, Ont.

Hamiltonā latviešu draudzē, sv. Trīsvienības b-cā (18 Victoria Ave So).

Svētdien, 4. martā, plkst. 3.00 pp. bērnu dievkalpojums, plkv. O. Kalpaka piemiņai; plkst. 4 pp. pieaugušo dievkalpojums plkv. O. Kalpaka piemiņai.

Ceturtdien, 8. martā, plkst. 7.00 vakarā plkv. O. Kalpaka piemiņas vakars abām jaunatnes grupām, 116 Hughson St. So.

Piektdien, 16. martā, plkst. 7.00 vakarā draudzes bībeles stunda — 20 Carrick Ave.

Māc. Artūrs Voitkus, Kristus ev.-lut. latviešu draudze Hamiltonā — 87 Jackson St., W., tel. JA 8-2259 Jāņa ev.-lut. baznīcā.

Svētdien, 4. martā, plkst. 9.45, plkv. Kalpaka piemiņas dievkalpojums; plkst. 10.45 svētdienas skola.

Māc. E. Lange, 73 Putman Ave, Apt. 3, Ottawa 2, Ont. Otavā

3. martā, sestdienas vakarā, pl. 7.30 YWCAā svētbrīdis, ievadot dr. jaunatnes kopas un skolas rīkoto O. Kalpaka piemiņas vakaru. Jaunatnes un skolēnu uzvedums — O. Kalpaku pieminot. Tēja.

11. martā, dievkalpojums pl. 5 baznīcā.

18. martā bērnu un jaunatnes dievkalpojums pulkstēn 3 pp. ar ticības mācības stundu pēc tam jaunatnes grupai.

30. martā, Lielā Piektā — dievkalpojums ar dievgaldu pl. 3 pp. baznīcā. Dievgalduniekus lūdz ierpriekš pieteikties. Kollekte pašu draudzei.

1. aprīlī, Lieldienu dievkalpojums baznīcā plkst. 3 pp.

8. aprīlī, bērnu un jaunatnes dievkalpojums baznīcā pl. 3 pp. Pēc tā ticības mācības stunda jaunatnes grupai.

Māc. H. Kušlis (4571 Coolbrook Ave, Montreal, P.Q., tel. DE 8394).

Māc. Ed. Ķergis, 153 Bancroft Dr. Sudbury, Ont., tel. OS 3-3284.

Sadberijā, svētdien, 4. martā, pl. 13 sv. Jāņa baznīcā (238 Pine St.) dievkalpojums.

Kirklendleikā, svēdien, 11. martā, plkst. 8.45 lut. baznīcā dievkalpojums.

Virdžinijtaunē, svētdien, 11. martā, plkst. 14 anglikāņu bazn. dievkalpojums ar Sv. Vakarēdienu.

Norandā, svētdien, 11. martā, pl. 17 United baznīcā dievkalpojums.

Bērniem mācības sestdien plkst. 14.00.

Māc. K. Avotiņš, 1174 West 13 Ave, Vancouver, B. C. Kitsilano luterāņu baznīcā, 12. avenijas un Stephens ielas krustojumā.

4. martā dievkalpojums plkst. 3.

11. martā, plkst. 3 dienā plkv. O. Kalpaka piemiņas dievkalpojums ar aizlūgumu par latvju cīnītājiem.

25. martā, Pūpolu svētdienā, pl. 2 dienā dievkalpojums ar jauniešu iesvētīšanu un dievgaldu.

30. martā Lielajā Piektdienā, pl. 3 dienā dievkalpojums ar dievgaldu.

1. aprīlī, Lieldienās, plkst. 3 dienā svētku dievkalpojums.

Māc. Fr. Ruperts, 729 Jessie Ave, Winnipeg 9, Manitoba, tel. 42-5512. Vinipegas latviešu ev.-lut. sv. Krusta draudzē, sv. Pēteŗa baznīcā, Ellice un Sherbrook ielu stūrī.

Svētdien, 11. martā, plkst. 14.00, dievkalpojums, pieskaņots Kalpaka dienai. Dziesmu grāmatas. Pēc dievkalpojuma draudzes Dāmu komitejas 5 gadu atcerei veltīts draudzes tējas vakars.

Svētdien, 18. martā, plkst. 14.00, Ciešanu laika dievkalp. Dziesmu grāmatas.

Piektdien, 30 martā, plkst. 14.00, Lielās Piektdienas dievkalpojums ar dievgaldu. Dziesmu lapiņas.

Svētdien, 1. aprīlī, plkst. 14.00 Lieldienu dievkalpojums. Dievkalpojumu kuplinās Vinipegas latviešu vīru koris. Dziesmu lapiņas.

Dofinā, svētdien, 25. martā, pl. 12.00 dienā, Farewell skolā Pūpolu svētdienas dievkalpojums ar dievgaldu.

MONTREĀLAS

latviešu Trīsvienības ev.-lut. draudzes dievkalpojumi notiek regulāri katru svētdienu Redeemer baznīcā, 285 Clark Ave Westmontā. Sākums plkst. 1.30 pp., mācītājs A. Gaudiņš

TORONTO LATVIEŠU MISIONES

dievkalpojumi notiek sestdienās, pl. 8 vakaros. Svētdienas skola svētdienās 12 dienā, lūgšanas sapulces svētdienās 1 dienā. People Ch. 100 Bloor St. E., misiones namā, Park Road 14, tel. AM 1-4218.

TORONTO LATVIEŠU BAPTISTU draudzes kārtējie dievkalpojumi notiek katru svētdienu plkst. 4 pp. Walmer Rd. angļu baptistu baznīcas telpās.

VENUS

LATVIEŠU PUĶU VEIKALS

231 Roncesvalles Ave. (pie High Park Blvd.)

OL 4645, Toronto

Ziedi un ziedu izstrādājumi katram gadījumam. Latviešu keramika. Ādas izstrādājumi. Laikraksti.

THE TORONTO SKATING CLUB

42. GADSKĀRTĒJAIS LEDUS KARNEVĀLS

PIEDALĀS:

No Kanadas Olimpiskās komandas:
FRANCIS DAFOE un NORRIS BOWDEN
CHARLES SNELLING
ANN JOHNSON
B. WAGNER un ROBERT PAUL

No ASV Olimpiskās komandas:
ALLAN JENKINS
CAROL HEISS
Slavenie LESLIE BELL dziedoņi
BRĀĻI LEDUC

MAPLE LEAF GARDENS

6., 7., 8., 9. martā, plkst. 8.20 vak. Ieejas biļetes no $1.25-$3.50

UGUNS — AUTO — NELAIMES GADĪJUMU

APDROŠINĀŠANA

RAY N. BRYSON — ROBERT K. BRYSON

BRYSON & SONS AGENCY

118 Danforth Ave (at Broadview) Toronto

Zvanīt GE 5861 birojā, RI 6613 vakaros

BALTIC GARAGE

445 King St. E. Tel. EM 8-8153, Toronto

Motoru, karoserijas labošana un krāsošana, lēts un garantēts darbs

AUTO TRANSPORTS

A. PURJE P. KURRE

JAUNAIS CENRĀDIS AR

LIELU CENU NOLAIDI

nodrošinātiem saiņiem uz

LATVIJU

un citām Eiropas zemēm, arī uz Sibiriju, dod iespēju jums palīdzēt saviem tuviniekiem, tas ir drošākais un lētākais ceļš.

Plašākā firma Ziemeļamerikā.

JANIQUE TRADING CO

Īpašnieks J. KAMIENSKI

Galvenais birojs: 835 QUEEN St., W., Toronto, Ont., tel. EM 4-4025

Nodaļas: Winnipeg, Man., Edmonton, Alta., Hamilton, Ont., St. Catharines, Ont., Buffalo, N.Y., Chicago, Ill., Cleveland, Ohio, Newark, N.J., Philadelphia, Pa., un citās lielākās pilsētās.

Fort William, Ont. — 627 Simpson Road, tel. 3-9613

Laikrakstam LATVIJA AMERIKĀ
123 Huron St., Toronto, Ont., Canada

Lūdzu izsūtiet man laikrakstu LATVIJA AMERIKĀ

līdz ..... uz ..... mēnešiem ar šādu adresi:

Mr., Mrs., Miss .....

Adrese: .....

Pievienoju Money Orderi, čeku vai skaidrā naudā $.....

..... abonementa uzsākšanai — pagarināšanai

(Nevajadzīgo svītrot)

Paraksts .....

Abonēšanas maksa: $1.50 par 1 mēn., $4.50 par 3 mēn., $8.50 par 6 mēn; $16.00 par gadu.

Visi mūsu laikraksta abonenti un pārstāvji lūgti kārtot savus maksājumus tieši ar apgādu Daugavas Vanags, 123 Huron St., Toronto, Ont., Canada, vai ar galveno pārstāvi ASV — A. Lāci, 101 Brigātwater Court, Brooklyn 35, N.Y., U.S.A.

Mājas visos pilsētas rajonos! Palīdz aizdevumu sagādē

EDMUNDS UPMALIS

RI 1114 UNO MANKIN Real Estate 392 DANFORTH Ave

LOGAN — FIRST. 6 istabu māja ar garāžas iespējām, 2 moderni izbūvētas virtuves, 2 vannas istabas. Iemaksa $1.500.

BRODVIEW — GERRARD. Atsevišķa 7 istabu māja ar garāžu iespējām. Jauna eļļas apkure. Prasītā cena $11.500 ar $2.000 iem.

YONGE — ELLERSLIE. Skaists 5 istabu bungalovs. Gruntsgabals 54' reiz 300'. Prasītā cena $9.500.

CALEDONIA — EGLINTON. 6 istabu savrupmāja, 2 virtuves, garāža, iebraucamais ceļš. Prasītā cena $12.500.

ST. CLAIR — BATHURST. Atsevišķa 6 istabu māja ar dubultgarāžu, eļļas-ūdens apkuri. Iem. $3.000 un viena obligācija uz 10 g.

ST. CLAIR — LANSDOWNE. 6 istabu dubultķieģeļu savrupmāja. Udens-eļļas apkure, 2 vannas ist., dubultgarāža. Iem. $3.500.

WELLESLEY — RIVERDALE PK. 6 istabu māja ar ūdens apkuri un garāžu. Prasītā cena $8.500 ar $1.200 iemaksu.

BLOOR — SHAW. 6 istabu dubultķieģeļu māja ar garāžas iespējām. Prasītā cena $11.000.

DANFORTH — GREENWOOD. 6 istabu dubultķieģeļu māja ar eļļas apkuri un garāžu. Iemaksa $2.500.

E. Ardenss

Še VAI RIETUMU CIVILIZĀCIJAI DRAUD BOJĀ EJA?

PĀRDOMAS PAR ŠPENGLERA U. C. TEORIJĀM

VI

Jāpiezīmē, ka ne Špengleram, ne Toinbijam Daņilevska teorija nebija pazīstama, jo viņa darbs tika pārtulkots daudz gadus vēlāk: franču valodā 1890. gadā un vācu 1920. gadā. Daņilevskis iedala visas tautas trijās grupās, saskaņā ar lomu, kāda tām ir kādas civilizācijas norisē. Pirmajā grupā ietelp pozitīvās jeb radošās tautas, kas izveido kādu no civilizācijām. Otrā ietelp tautas, kam ir negatīva jeb iznīcinātāja loma, kā, piem., mongoļi, hunņi un agrāko laiku turki. Trešajā grupā ieskaitāmas tās ciltis, kas vēsturi neietekmē ne pozitīvā, ne negatīvā ceļā, bet kas pozitīvos vai negatīvos spēkus izlieto par pasīvu materiālu savai aktīvitātei un sasniegumiem.

Daņilevskis, analizēdams Eiropas un Krievijas attieksmes, kas ir galvenais viņa apcerējuma temats, atzīst, ka tās ir bijušas naidīgas no laika gala un tādām tām bijis lemts palikt cauri gadu simteņiem. Šo faktu viņš izskaidro ar instinktīvu antipatiju, ko Eiropa izjūtot pret Krieviju kā sev svešu un nedrošu pasauli. Pēc Daņilevska domām Eiropas civilizācija ir par 500 gadiem vecāka nekā Krievijas civilizācija, kas tikai tagad (19. g. s.) pārejot no sava otrā attīstības perioda savā brieduma posmā, kurpretim Eiropa esot jau sen nonākusi pie tā beigām. Tas Eiropā izpaužoties radošo spēku pagurumā un pasaules pārvaldīšanas kārē, kā politikas un kultūras, tā arī saimnieciskā laukā. Šīs Eiropas tieksmes dēļ uzspiest savu kultūru visai pasaulei, nekāda draudzība neesot iespējama starp to un jaunavīgo krievu civilizāciju, kuŗas vēsturiska sūtība esot savaldīt Eiropas valdīšanas alkatību. Kad Eiropa pūšot nokārtojusi savas iekšējās lietas, Daņilevskis saka, tad karš starp to un apvienoto slavismu esot neizbēgams. No šīs sadursmes slavisms iznākšot kā uzvarētājs pār veco, nogurušo Eiropu un uzņemšoties pasaules vadonību.

Jau iepriekš citētais Havarda universitātes socioloģijas profesors Pitirims Sorokins, amerikāņizējies krievs, šo Daņilevska pirms 80 gadiem publicēto tezi raksturo kā būtiski pareizu paredzēšanas un pravietošanas paraugu. Neviens še nevar nepamanīt lielo vienādību Daņilevska un Padomju valdības uzskatu starpā attiecībā uz krievu un Rietumu pasaules problēmu. Jāsamaina tikai attiecīgā terminoloģija, liekot vārda „slavisms" vietā „pasaules komūnisms", un gaiši atklājas, ka Padomju valdības, cariskā Daņilevska un boļševiku teorētiķu ideoloģija, zīmējoties uz Krievijas un Eiropas attieksmēm, būtībā pilnīgi saskan.

BOĻSEVIKU MĒRĶI

Šo krievu iedomāto vēsturisko sūtības ideju par slavu civilizācijas pasaules virskundzību tad nu boļševiki, ietērpdami to Marksa baušļu viltus mantijā, visiem iedomājamiem līdzekļiem un paņēmieniem neatlaidīgi cenšas pārvērst par īstenību.

Ļeņins 1919. gadā partijas kongresā deklarēja, ka ir galīgi aplam domāt, ka Padomju Savienība varētu ilgu laiku eksistēt blakus imperiālistu valstīm: vienai vai otrai pusei beigās vajagot triumfēt. Vēlāk Staļins pateica, ka galvenais krievu revolūcijas uzdevums esot virzīt uz priekšu pasaules revolūciju. Un tā pati pamattema ir jau nelokāmi izteikta komūnistu internācionāles programmas nodaļas virsrakstā: „Komūnistu internācionāles galā mērķis — Pasaules komūnisms."

*

No teiktā izriet, ka ir naīvi tāpēc maldināt sevi glēvām iedomām, kā to dara ne tikai pēc miera ilgojošās masas, kas parasti tālāk par šodienu nebrīd redzēt, bet, diemžēl, arī valstsvīri, senātori, tautu pārstāvji, archibīskapi, ministri un valdību galvas, ka „miermīlīgi" koeksistējot un abām naidīgām pusēm brīvāk saskaroties un apgrozoties, ar laiku abu naidīgo pasauļu labākie elementi varētu sākt labdarīgi ietekmēt viena otras dzīvi un pasaules uzskatus, tā pamazām sašaurinot savstarpējo plaisu tik tālu, ka nebūtu pastāvīgi jāuzlūko vienam otru ar dunci rokā.

Padomju Krievijas viltīgi izveicīgā taktikas maiņa un propagandas mašīnērija no laika gala pratusi savu stratēģiju iegrozīt pēc apstākļiem un vajadzības. Tagad atoma ieroči ir abām pusēm, pirmo vietu šai ziņā tomēr vēl arvien ieņemot Savienotajām valstīm un to sabiedrotajiem, bet Padomju Krievijas aģenti pratuši atoma ieroču lietošanas šausmas iztēlot tik pārspīlētās krāsās (galvenokārt, protams, tikai attiecībā uz Rietumu zemēm, ne uz savu pašu imperiju), ka Rietumvalstu iedzīvotāju masas ir gatavas uz visu ko, lai tikai būtu virs zemes miers, vienalga, kāds un, vienalga, cik ilgi, tās ir gatavas atstāt laupītājiem to, ko viņi salaupījuši un piedevām piedot vēl klāt no tā, kas vēl gluži nav paņemts, lai tikai nomierinātu un nekaitinātu bīstamo varmāku. Un viņu valdībām šis izbiedēto masu sauciens pēc miera par katru cenu jāuzklausa, jo citādi demokratiskās masas atsacīsies tās ievēlēt un atbalstīt. Tādā ceļā tika panākts miers (pēdiņās) Indoķīnā, tādā pašā ceļā Korejā. (Sakarā ar pēdēji minēto laikam būtu pareizi teikts, ka, ja daudz kritizētā Trūmena vietā toreiz būtu bijis par prezidentu kāds cits, tad, droši vien, tagad sarkano varā atrastos ne tikai Korejas ziemeļu, bet arī tās dienvidu daļa).

(Nobeigums sekos)

Brīvprātīgi uz Austrumvāciju, lai palīdzētu cietējiem

VĀCU ĀRSTA STĀSTS

VĒSTULE LATVIJAI AMERIKĀ NO FRĪDLANDES, RIETUMVĀCIJĀ

Mazajā Rietumvācijas miestiņā Frīdlandē, kas robežo ar krievu joslu, pēdējos gados dzirdēti stāsti, kas ir traģikas un izmisuma pilni. Tūksoši bij. vācu armijas karavīru un civilistu gājuši cauri šī miestiņa caurlaides nometnei, lai pēc ilga un mocoša gūsta Pad. Savienībā atgrieztos normālā dzīvē brīvajā pasaulē pie saviem tuviniekiem un paziņām.

Šinīs dienās vācu Sarkanā Krusta mītnē Frīdlandē sarunājās divi vācieši, paziņas no agrākiem laikiem. Viens no viņiem bija ārsts, kas pirms vairākiem gadiem atgriezies no gūsta Krievijā, otrs kāds vācu žurnālists.

„Kas gan tevi saista krievu joslā?" jautā žurnālists.

Gadus 50 vecais ārsts rūgti pasmaida un tad saka: „Kas mani tur saista? — Mans arods, mīļais draugs, tas mani tur saista."

„Bet tu taču 1953. g., kad atgriezies no gūsta Krievijā, vēlējies palikt Rietumvācijā, vai ne?"

„Nē, draugs," atbild ārsts, „toreiz bundesrepublikā ierados tikai tādēļ, lai sameklētu savu ģimeni. Bet tad, kad uzzināju, ka mana sieva un mani bērni, bēgot no Silēzijas, ceļā nogalināti, nekas mani vairs zelta Rietumos negaidīja."

Žurnālists padomā, paskatās ārstā, tad saka: „Bet — piedodi, ja tā jautāju — varbūt tu tici komūnismam?"

„Maldies! Taisni otrādi: es nīstu komūnistus par visu vairāk pasaulē."

„Bet kāpēc tad tu brīvprātīgi pie viņiem dzīvo?" jautā avīznieks.

„Vai tu kādreiz esi bijis austrumu joslā?"

„Nē! Man tur nav ko meklēt."

„Tad tu man to varbūt nesapratīsi." Un tad vācu ārsts sāk savu stāstu. — „Tur pie viņiem dzīvo maz īstu komūnistu. Bet par mani runājot — tāpēc, ka cīnos pret komūnismu un vēlos palīdzēt cietējiem, esmu kopš 1953. gada austrumu joslā.

Kad mēs lopu vagonos atgriezāmies no Sibirijas un braucām cauri Vācijas krievu joslai, es ērtību labad biju atsēdies uz vagona grīdas, bet kājas izkāris caur atvērtajām durvīm. Piepeši, — šodien vairs labi neatceros, kā — kāds mani no mugurpuses grūda. Izkritu no braucošā vilciena. Paldies Dievam, nekas launs man nebija noticis. Ar maziem saskrāpējumiem mani nogādāja kādā Austrumvācijas slimnīcā. Tas notika Brandenburgas apgabalā.

Slimnīcas dežurējošais ārsts, uzzinājis, ka esmu kollega, mani sirsnīgi apsveica ar laimīgo kritienu. Drīz manas mazās rētas bija sadziedētas. Slimnīcas ārsts aicināja, lai palieku pie viņa. Kāpēc?? — es viņam jautāju. „Mums trūkst medikamentu," teica ārsts, „tāpēc tie mums jāaizstāj ar sava darba kvalitāti. Bet visi spējīgie ārsti no austrumjoslas brauc projām."

Es pagaidām paliku. Tautas policisti bija aizdomīgi, nenoguruši mani pratināja ilgi jo ilgi. Lai gan no gūsta vēl nebiju atlaists, mani dokumenti tomēr bija kārtībā. Slimnīcas ārsts miličus aicināja ar mani apieties godīgi, jo „varbūt, ka es palieku joslā pavisam."

Kad es kādreiz savam kollēgam teicu, ka 7 gadus biju veicis gūstekņu ārsta pienākumus Sibirijā, un ka bieži tur sevi iedomājos līdzīgu Albertam Šveiceram, jo biju ne tikai ārsts, bet arī misionārs, tad mans darba biedrs teica: „Arī pie mums austrumjoslā ārsts ir pēdējais cilvēcības misionārs. Palieciet pie mums!"

Viņa aicinājumu noraidīju. Pateicu, ka došos uz Rietumiem meklēt ģimeni.

Devos uz Rietumvāciju. Bet tu jau zini, ka savu ģimeni tur vairs neatradu... Un kas nu notika? — Es devos atpakaļ uz Austrumvāciju. Vēl šodien neesmu aizmirsis tos skatus, ko man veltīja slimnieki, kad tie redzēja, ka esmu atgriezies pie viņiem. Mani uzskatīja kā par kaut ko sevišķu. Slimnieki savā starpā sarunājās un pārsprieda šo nedabisko parādību: viens ārsts brīvprātīgi devies uz austrumjoslu. Daudzi apgalvoja, ka es esot komūnists. Citi teica: viņš ilgus gadus bijis Sibirijā — viņam putniņi galvā...

Tad pie manis ieradās tautas policists un viens krievs. Pēdējais teica: doktor, tu amerikāņu spiegs!

Ko man bija teikt? Smaidīju. „Nix Spion!" teicu. Krievs nesaprata, kāpēc esmu brīvprātīgi pārnācis no Rietumiem uz Austrumiem. Mana atbilde bija: „Esmu še vairāk vajadzīgs nekā tur, Rietumos." Čekists ar šādu atbildi nebija mierā, viņš apgalvoja: „Tev dzīvoklī slepens raidītājs!" — Smaidīju. Vēlāk uzzināju, ka mans dzīvoklis tiešām pārmeklēts. Jutu, ka mani arvien vēl novēro slepenas acis. Bet tas tā turpinājās tikai dažus mēnešus. Pēc tam varēju būt ārsts un palīgs cietējiem, gluži, kā toreiz — Sibirijā." Sirmais vācu ārsts beidz savu stāstu. Viņš novērš acis no sava sarunu biedra — viņš raud. Raud par to daudzo miljonu cilvēku nelaimi zem sarkano nezvēru sloga. Viņš, zaudējis savu ģimeni, tagad savu darbu un savas zināšanas veltī cietēju dzīves atvieglināšanai.

Frīdlandē, februāra beigās. Mks.

SPORTS

ONTARIO APG. LATVIEŠU VOLEJBOLA

meistarības spēles sāksies 4. martā, kad plkst. 5.15 Masarika Hallē (Cowan Ave, pie Queen un Lansdowne) sacentīsies Toronto LSK un Hamiltonas Spartas vīriešu un sieviešu vienības.

Visi volejbola interesenti laipni aicināti atbalstīt savas vienības.

FUTBOLS ŅUJORKĀ

DV pirmajai komandai 3 svētdienas pēc kārtas neiznāca startēt līgas spēlēs, tāpēc Vašingtona dzimšanas dienā, kas šeit ir svētku diena, DV I komanda sacentās ar DV II komandu. Spēles sākumā I komanda parādīja labu saspēli: Zāmurs un Sniedze guva divus skaistus vārtus. Bet pēc tam abu komandu spēle kļuva asa un pat brutāla. Otrā puslaikā, salam pieņemoties, asā spēlē vēl pieņēmās, un abas komandas izpelnījās nevajadzīgus sodus. Otrā puslaikā I komandai vienīgos vārtus guva Bauers ar 11 metru soda sitienu, bet II komandai „goda vārtus" ieguva Cērpiņš. Gala rezultātā tomēr uzvarēja I komanda ar 3:1 (2:0).

STĀVOKLIS VĀCIJAS FUTBOLA MEISTARĪBĀ

Vācijas futbola meistarības spēles ievirzījušās izšķirējā stadijā. Visās apgabalu virslīgās cīņas kļuvušas visai vienlīdzīgas un asas, jo nevienai vienībai nav pietiekams punktu pārsvars, lai varētu lolot drošas cerības piedalīties meistarības fināla spēlēs. Daudzām vienībām šīkais punktu bīrums liek censties, lai nākamajā gadā nebūtu jāspēlē zemākajā līgā.

Sīvākās un izlīdzinātākās cīņas šogad ir notikušas caurmērā labākajā Vācijas virslīgā rietumos. Šeit ar 34 p. priekšgalā ved Borussia Dortmund. Ar 6-8 punktu atstarpi seko 6 vienības; to starpā eksmeistars Rot-weiss Essen un Schalke, kā arī Fortuna Duesseldorf, Koeln, Aachen un Duisburg. Lejasgalā Hamborn un Bayer Leverkusen.

Ziemeļu virslīgā vadībā HSV Hamburg ar 33 p., sekojot eksmeistaram Hannover 96 ar 26 p. Vidusgrupu ar 8 punktu savstarpēju atstarpi veido 12 vienības. Papulārā St. Pauli vienība tabulas lejas galā cīnās par palikšanu virslīgā.

Dienvidrietumos ar lielu atstarpi ved vēl nezaudējušais brāļu Valteru vienpadsmits 1. FC Kaiserslautern ar 42 punktiem, kamēr par otro vietu ar 31 p. cīnās Nauendorf un Pirmassens. Bez izredzēm tikt finālā nav arī 1. FC Saarbruecken ar 27 punktiem.

Spēcīgajā dienvidus virslīgā ar 31 resp. 30 punktiem ved Karlsruher SC un Vfr. Mannheim. Populārās VfB Stuttgart un 1. FC Nuernberg seko ar 27 resp. 26 punktiem. Šeit iespējami vēl lielāki pārsteigumi. Klubs laikam gan šogad finālistu starpā nebūs, jo labākais uzbrucējs Morloks nupat tika uz 4 svētdienām diskvalificēts. Tabulas beigās drošs pēdējais 1860 Muenchen, kamēr par eksistenci smagi cīnās Reutlingen, Fuerth, Stuttgarter Kickers un bij. Bebra vienība Schwaben Augsburg.

Dienvidus otrā līgā, par tiesībām spēlēt virslīgā smagi cīnās Freigurger FC ar 33 p., sekojot Minchenes Bayern ar 31 un Neustadt.

Minchenes futbola draugi jau apraduši, ka virslīgā pārmaiņas spēlē vairs tikai viena viņu vienība. Šogad tāpēc visi tur īkšķus, lai Bayern tiktu augstākā klasē, jo pretējā gadījumā miljonu pilsēta paliktu bez nevienas augstākās klases vienības. To Minchenes patrioti nepārdzīvotu.

AUSTRIJA GATAVOJAS VĒLĒŠANĀM

Līdzīgi tam kā citu valstu koalicijas valdības — arī Austrijas divu partiju valdība nevar sadzīvot mierā un saticībā. Ministru prezidenta Rāba tautas partija pēc garākām nesaskaņām ar Austrijas sociālistiem beidzot pievienojusies vispārējām Austrijas vēlēšanām šī gada 13. maijā, kas būs pirmās Austrijas vēlēšanas kopš četru lielvalstu okupācijas izbeigšanās. Iepriekšējās vēlēšanas Austrijā notika 1953 gadā.

Austrijā par spēcīgāko līdz šim varēja uzskatīt labā spārna tautas partiju, kam 165-vietīgā parlamentā ir 74 deputāti. Sociālistu partijai parlamentā ir 73 vietas.

Tagad, kad okupācijas vara ir izbeigusies, nevar domāt, ka rezultāti jaunajās vēlēšanās Austrijā būs līdzīgi iepriekšējiem. Jo sevišķi lielas pārmaiņas sagaida Austrijas austrumos, kas līdz pagājušam gadam atradās zem Padomju Savienības. Otrs iemesls, kas var mainīt Austrijas politisko ainu, ir vēlēšanu tiesību piešķiršana apmēram 80.000 vācu bēgļiem no Austrumvācijas.

Labā spārna tautas partija un sociālisti Austrijas valdības koalīciju veido jau kopš Otrā pasaules kara. Trešā ievērojamākā partija Austrijā ir labā spārna neatkarīgo līga.

Nāciet un priecājieties!
Labākās un jaunākās eiropiešu filmas
MELODY THEATRE
Montreālā, Sherbrooke W. St. Lawrence stūrī,
(85 MILTON ST. MONTREAL)
tel.: AV 8-3070
Katru piektdienu jauna programma, katram uzvedumam piedevām aktuālie jaunākie notikumi Eiropā.
Visām filmām paraksti angļu valodā.
Izrādes sākas darbdienās 6.05 un 8.30 vakaros. Sestdienās un svētdienās 2.05, 4.15, 6.30, un 8.45 vak.
VISI LAIPNI IELŪGTI

OSKARS PERRO
REAL ESTATE
Lielākais un aktīvākais latviešu nekustamu īpašumu birojs Kanadā.
1597 BLOOR ST. W., TORONTO, LL 5555
Mājas austrumos - ziemeļos - rietumos.
BABY POINT
$4.500 iemaksa, 6 ist. atsevišķai dubultķieģeļu mājai ar atpūtas telpu pagrabā. Eļļas radiātoru apkure. Privāts iebraucamais ceļš. Ļoti izdevīgs pirkums. Zvanīt I. JANKOVSKIM.
$5.000 iemaksa, 8 ist. atsev. dubultķieģeļu mājai ar dubultgarāžu, eļļas-radiātoru apkuri. Liels dārzs. Viena atklāta 10 gadu obligācija. Zvanīt I. JANKOVSKIM.

SKAUTU UN GAIDU DZĪVE

GRAND RAPIDOS

ASV jendā no Skrundas (14.) skautu vienības mazskautu pulciņā Staburadzēna nosaukumu ieguvuši Egils Ozoliņš, Jānis Prūsis un Jānis Eriņs. Šie mazskauti reizē ar trīs ņujorkiešiem, kā pirmie Amerikā, iegūst tiesības nēsāt sava kaklauta saturēšanai latvisko atšķiru — vara kaklauta gredzenu. Modrības skauta nosaukumu Grand Rapidos ieguvuši: Jānis Cimdiņš, Latvis Celmiņš, Māris Graube, Andrejs Graube un Vilnis Strazdiņš. Pagaidām Skrundas skautu vienība ar 8 punktiem ASV jendā atrodas pirmajā vietā. ASV jendā divi izturējuši arī Brīvības skauta pārbaudījumu. Šis gods piešķirts Jānim Cimdiņam un Mārim Graubem.

ŅUJORKĀ

Rīgas (90.) skautu vienība ne tikai ir lielākā trimdas latviešu skautu vien., bet arī viena no rosīgākajām. Pagājušajā darbības gadā kopnovērtējumā Rīgas skautu vienība ieguva 3. vietu. Pa nozarēm labākais izrādījās dižskautu pulciņš, kas ierindojās pirmajā vietā no visiem latviešu dižskautu pulciņiem brīvajā pasaulē, bet roveru dzimta ierindojās 3. vietā.

Skautu vienība ir latviešu vecākā ASV, un to no dibināšanas (pirms 7 gadiem) arvien vēl vada nenogurstošais vad. A. Gaujenieks. Vienība izdod savu žurnālu Skaida rotātora technikā. Līdz šim iznākuši 4 numuri, tas maksā 20 centu gabalā.

LIBERĀLI APDRAUD...

(Pārnesums no 1. lpp.)

Ja šāda manevrēšana ietekmētu tikai atiecīgās vācu valstiņas politisko dzīvi, tā varētu palikt neievērota, bet Rietumvācijas federālā republika uzbūvēta pēc divi kameru sistēmas — ir Bundestāgs un Bundesrāts. Pēdējo veido deviņu Rietumvācijas valstiņu valdību locekļi. Ja atsevišķo valstiņu valdības sastāda Bonnas valdības opozicionāri, tad, loģiski, tie Bundesrātā balsos pret Bonnas lēmumuem. Un tā kā likumi Rietumvācijā spēkā var stāties tikai ar abu minēto instanču akceptu, tad valdībai Bonnā nav patīkami, ja zemju valdības dibina opozicionāri.

Vēl — arī pēc Ziemeļreinas-Vestfāles „krīšanas" — Adenaueram Bundesrātā ir vairākums, taču tikai vienai valstiņai vēl jāatsakās no sadarbības ar kancleru, un šī vairākuma vairs nav. Un tas ir liberāļu mērķis. Rietumvācu prese zina vēstīt, ka arī Lejassaksijas sociālisti jau sākuši sarunas par vienošanos ar liberāļiem, lai tādējādi gāztu pašreizējo DP valdības šefu. Un tad?

Tad Adenauera valdībai nāktos pārvarēt lielas grūtības. Ko par šādu iekšpolitisko attīstību Rietumvācijā teiks sabiedrotie Rietumos? Vai daudzos gados sūri izcīnītā uzticība vācu tautai un politikai varēs palikt neskarta?

Kad Bonnā kļuva zināms, ka Düsseldorfas Landtāgs izteicis neuzticību CDU ministru prezidentam Arnoldam, valdības pārstāvis vācu un ārzemju žurnālistiem varēja pateikt tikai to, ka viņam nav ko teikt.

Ar liberāļu radīto pēdējo trīsdesmitu Bonna iedzīta strupceļā. Kur rast izeju? Kā no liberāļiem paglābt to, kas glābjams?

Un beidzot jāpiezīmē, ka liberāļi Rietumvācijā ir samērā plašās aprindās iecienīti. No viņu vidus nāk arī pašreizējais bundesrepublikas valsts prezidents Heuss.

Diseldorfā, februārī. Mks.

O'KEEFE'S PACIEŅĀ LATVIEŠUS

Pa kreisi — DV KV pr. V. Mukts apspriežas ar „melnās mākslas" meistariem — V. Zeltiņu un E. Zariņu. LNAK valdes pr-dis A. Svenne un LKKCK dižvīrs J. Niedra noskaidro viedokļus, bet viņus ar smaidu vēro saimnieciskā darbinieku „pīlārīs" — V. Bebris, E. Ābele un P. Rasiņš.

KANADA BAŖOS PADOMJU SAVIENĪBU

Padomju Savienības tirdzniecības delegācija Otavā paraksta trīsgadīgu līgumu ar Kanadas valdību kviešu iepirkšanai.

Otavā. — Pēc četru nedēļu ilgām sarunām ar Kanadas valdības pārstāvjiem Otavā Padomju Savienības tirdzniecības delegācijas vadītājs Borisovs ziņoja, ka nākamo trīs gadu laikā iepirks Kanadā no 44.1 milj. līdz 55.1 milj. bušeļu kviešu, kas, naudā pārrēķinot, Maskavai maksās no 75-93.7 milj. dolaru. Trīsgadīgā vienošanās abām ieinteresētām valstīm jāapstiprina nākamo 90 dienu laikā.

Vakara viesi pie bagātīgā aukstā galda. J. Kreiļa uzņēmumi

IZPILDU
APMETUMA DARBUS
jaunus, kā arī laboju ikkatrā vietā. Ātrs darbs, mērenas cenas. Runā vāciski
Zvanīt no plkst. 6-8 vakarā
OL 3711, Toronto

ALFREDS MEIJERS
REAL ESTATE & BUSINESS BROKER
191 St. Clair Ave, E.
Tel. HU 1-3212, Toronto
$2.500 IEMAKSA Danforth — Coxwell 6 istabu ķieģeļu mājai, privāts iebraucamais ceļš, moderna virtuve, māja ļoti labā stāvoklī. Parāds — atklāta 10 g. obligācija.
$3.500 IEMAKSA Eglinton — Mt. Pleasant, 6 istabu atsevišķai ķieģeļu mājai, ūdens-eļļas apkure, garāža. Pilna cena $15.000.
$4.500 IEMAKSA Danforth — Broadview 8 istabu atsevišķai ķieģeļu mājai, eļļas apkure, garāža un liels dārzs. Izdevīgi maksāšanas noteikumi.
$15.500 PILNA CENA Bloor — High Park, 6 istabu atsevišķai ķieģeļu mājai, eļļas apkure. Garāža. Ļoti labs pirkums.
Nesaistošu informāciju par šiem objektiem jums sniedzam katrā laikā.
Lūdz zvanīt
HU 1-3212